

**ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ
Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΛΑΝΗ**

Ασυμβίβαστη με το Χριστιανισμό

**Ευάγγελου Γ. Καρακοβούνη
Θεολόγου**

**Εκδόσεις Αποστολική Διακονία
Έκδοσις Α΄ - Αθήνα 1996**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΓΕΝΙΚΑ	3
Β΄ ΟΙ «ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ» ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ	5
Γ΄ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ	10
Δ΄ ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ	13
Ε΄ ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ	19
ΣΤ΄ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΕΣ	23
Ζ΄ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ	26
ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ (ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ)	37
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	40
ΘΕΟΣΟΦΙΑ	40
ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ	41
ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ	42
ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ»	42

Α΄ ΓΕΝΙΚΑ

1. Η δοξασία της Μετενσάρκωσης.

Μετενσάρκωση (μετενσωμάτωση) ή Μετεμψύχωση καλείται η πίστη ότι η ψυχή του ανθρώπου .

Μετά το σωματικό θάνατό του, αφού παραμείνει για κάποιο χρονικό διάστημα στον ουράνιο χώρο (αστρικό πεδίο), επανέρχεται στον υλικό κόσμο εισερχόμενη σε διάφορα σώματα ανθρώπων, ακόμη φυτών και ζώων, και διανύει και άλλη ζωή προκειμένου να καθαρθεί ηθικά ή και να τιμωρηθεί για τις αμαρτίες που έπραξε στην προηγούμενη ζωή της. Πολλές φορές πρόκειται περί συνεχούς ανακυκλήσεως υπάρξεων, περί διαδοχικών μετενσωματώσεων, έως ότου επέλθει μία πλήρης κάθαρση της ψυχής. Η ανακύκληση αυτή μπορεί να κρατήσει και ολόκληρες χιλιετίες. Ο Βούδας για παράδειγμα, όπως υποστηρίζουν οι οπαδοί του, υπέστη 550 μετενσαρκώσεις. Τον αριθμό των μετενσωματώσεων αλλά και τις νέες μορφές που θα λάβει η ψυχή, καθορίζει πάντοτε η ηθική εξέλιξή της, το «κάρμα» (οι πράξεις της προηγούμενης ζωής).

Ο όρος «μετενσάρκωση» (ή μετενσωμάτωση) είναι ορθότερος εκείνου της «μετεμψύχωσης», διότι δεν πρόκειται για «εμψύχωση» της ψυχής, αλλά για την είσοδό της σε διάφορα εκάστοτε σώματα.

«Η μετενσάρκωση -σύμφωνα με τούς υποστηρικτές, της- είναι μία πολύ απλή έννοια. Οι άνθρωποι, όπως κι όλες οι άλλες μορφές ζωής στη φύση, ακολουθούν έναν κύκλο ζωής, θανάτου και επαναγέννησης, έναν κύκλο που διέπεται από τούς νόμους του κάρμα (αίτιο και αποτέλεσμα) και είναι εξελικτικός οδηγεί, τελικά στην ένωση του ανθρώπου με το Σύμπαν, και το «Θεό». Μία συνέπεια αυτής της πεποιθήσεως είναι ότι ο καθένας μας είναι προσωπικά υπεύθυνος για τις πράξεις του και για τα αποτελέσματά τους» (Γουίλλιστον, Ανακαλύπτοντας τις προηγούμενες ζωές μας, σελ. 39).

Η μετενσάρκωση λαμβάνει χώρα σ' ολόκληρο το σύμπαν, όχι μόνο στο ανθρώπινο βασίλειο, αλλά σε όλη τη φύση. Μπορεί κανείς να μετενσαρκωθεί είτε στον ίδιο πλανήτη, όπου έζησε την τελευταία του ύπαρξη, είτε σε άλλον» (Παπύς, Μετενσάρκωση σελ. 11).

Στο βάθος της δοξασίας της μετενσάρκωσης κρύβεται ο καθολικός πόθος της αθανασίας. Η μετενσάρκωση, δηλαδή, δεν είναι παρά μία προσπάθεια άρνησης του θανάτου. Θέλει να δείξει με τον τρόπο της πώς παρά την παρέμβαση του θανάτου για τη διακοπή της ζωής, η ζωή συνεχίζεται, ανανεώνεται και πλουτίζεται η ανθρώπινη ψυχή εξακολουθεί να υπάρχει σε άλλη μορφή, μέσα σε άλλο σχήμα. Έχουμε εξαφάνιση, χωρίς να έχουμε εκμηδένιση.

Ακόμη η μετενσάρκωση θέλει να τοποθετήσει τον άνθρωπο σ' ένα μυστηριώδες σύμπαν. Και ο άνθρωπος της σημερινής εποχής είναι περισσότερο δεμένος σε μια κοσμολογία παρά σε μια ανθρωπολογία. Να μετενσαρκώνεται κανείς δε σημαίνει να τακτοποιεί μόνο το προσωπικό του πρόβλημα – να δίνει απάντηση στο μεταφυσικό του πρόβλημα - , σημαίνει να γίνεται μέρος της συνολικής πραγματικότητας. Κι αυτό είναι που αρέσει σε πολλούς ανθρώπους του δυτικού πολιτισμού, οι οποίοι κουρασμένοι από τον εγωκεντρισμό ή την ατομοκρατία επιθυμούν να ξαναβρούν τούς δεσμούς με τη φύση, ή να βυθιστούν στη γεμάτη μυστήριο Ανατολή.

Δεν είναι ανεξήγητο, λοιπόν, γιατί η μετενσάρκωση έχει κάτι το ελκυστικό και γοητευτικό και για την εποχή μας. Δεμένη με τον ανατολικό (ασιατικό) μυστικισμό θεωρείται σαν κάτι το νέο και αξιοπερίεργο και για το δυτικό κόσμο.

Γενικότερα, η μετενσάρκωση προβάλλεται από τούς οπαδούς της ως πανάκεια και ως γεγονός που φωτίζει και άπαντα περισσότερο από κάθε άλλη θεωρία και πίστη στα διάφορα προσωπικά, κοινωνικά και πνευματικά (μεταφυσικά) προβλήματα του ανθρώπου. Η αλήθεια, βέβαια, όπως αυτή θα φανεί στη συνέχεια του βιβλίου, είναι πώς η διδασκαλία της μετενσάρκωσης

όχι μόνο δεν επιλύει και δεν απαντά στα προβλήματα αυτά, αλλά αντίθετα με τις πολλές αντιφάσεις και τη συγχυτική και παράλογη επιχειρηματολογία της δημιουργεί πολλά περισσότερα.

Ιστορική αναδρομή.

Η πίστη στη μετενσάρκωση απαντάται κατά πρώτον ως θρησκευτική δοξασία στους αρχαίους Αιγυπτίους. Ο Ηρόδοτος αναφέρει πώς «πρώτοι τον δε τον λόγον (της μετενσαρκώσεως) Αιγύπτιοι είσι οί είπόντες ώς ανθρώπου ψυχή αθάνατος έστι, του σώματος δέ καταφθίνοντος (ενώ το προηγούμενο σώμα παραδίδεται στη φθορά), εις άλλο ζώνον αεί γινόμενον έσδύεται, έπέαν δέ πάντα περιέληθ τα χερσαία και τα θαλάσσια και τα πετεινά, αύθις ες ανθρώπου σώμα γινόμενον έσδύνειν (εισέρχεται πάλι σε ανθρώπινο σώμα), την περιήλυσιν δέ αύτή γίνεσθαι έν τρισχιλίεσι ετεσι (ο κύκλος αυτός της ψυχής διαρκεί τρεις χιλιάδες χρόνια)» (Ηροδ. Ιστορ. 11, 123).

Τη δοξασία της μετενσάρκωσης παραλαμβάνει, σύμφωνα πάντα με τη μαρτυρία του Ηροδότου, ο Πυθαγόρας και οι μαθητές του.[1] Με τον Πυθαγορισμό και τον Ορφισμό στη συνέχεια, η δοξασία αύτή γνωρίζει αρχικά μεγάλη διάδοση στην αρχαία Ελλάδα, δεν γίνεται όμως πλήρως αποδεκτή, δέχεται μάλιστα και τις επικρίσεις μεγάλων φιλοσόφων, όπως του Ηρακλείτου και του Αριστοτέλη, ο οποίος δε διστάζει να την χαρακτηρίσει ως μύθο: «σύμφωνα με τούς πυθαγορείους μύθους, κάθε ψυχή μπορεί να ενδυθεί οποιοδήποτε σώμα» («Περί ψυχής», 407, b21).

Ο Πλάτων, ο μέγας φιλόσοφος της αρχαιότητας, επηρεασμένος από την πυθαγορική παράδοση, αποδέχτηκε τη διδασκαλία της μετενσαρκώσεως, εισάγοντάς την έτσι στο φιλοσοφικό του σύστημα, αλλά την αναθεώρησε στο πνεύμα τής ηθικής ανταμοιβής.

Μετά τον Πλάτωνα η δοξασία τής μετενσαρκώσεως φιλοξενείται στο θρησκευτικό-φιλοσοφικό σύστημα (Νεοπλατωνισμός) του Πλωτίνου, απ' τον οποίο επιδράσεις δέχτηκαν πολλοί ελληνιστές Ιουδαίοι, όπως ο Φίλων, καθώς και χριστιανοί, όπως ο Ωριγένης, αλλά όχι και τη μετενσάρκωση.

Προϊόντος του χρόνου η ιδέα τής μετενσάρκωσης τίθεται στο περιθώριο τής αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, διότι θεωρήθηκε ως επίδραση ξένης προέλευσης («ξένη σταγόνα σε ελληνικό αίμα»), αλλά κυρίως διότι ήταν ξένη προς τον ορθολογιστικό χαρακτήρα της.

Η μετενσάρκωση είναι βασική διδασκαλία των δύο κυριότερων ανατολικών θρησκειών, του Ινδουισμού και του Βουδισμού (και των αιρέσεών τους) και συνδέεται άμεσα με το νόμο του «Κάρμα», τον τρόπο ζωής του ανθρώπου και τη «Σανσάρα», τον συνεχή κύκλο των μετενσωματώσεων.

Στη Δυτική Ευρώπη (και στην Αμερική) η δοξασία αύτή, παρ αλλαγμένη βέβαια από εκείνη των ανατολικών θρησκειών (δυτική άποψη), σημείωσε μεγάλη άνθηση στα μέσα του 17ου και ιδιαίτερα στό18ο αιώνα στους κύκλους των ευρωπαϊών διανοουμένων, και αργότερα στις αρχές του 20ου αιώνα. Τις τελευταίες δεκαετίες η μετενσάρκωση κερδίζει πάλι έδαφος και συναντάται κυρίως στα φαντασιοκοπήματα τής Θεοσοφίας, του Αποκρυφισμού και του Πνευματισμού. Αποτελεί, έξάλλου, βασική διδασκαλία του πανθησκειακού κινήματος τής«Νέας Εποχής», το οποίο διαδίδεται παγκοσμίως με ταχύτατους ρυθμούς και δυστυχώς έχει κάνει ήδη έντονη την παρουσία του και στον ελλαδικό χώρο.

[1]. Η δοξασία τής μετενσάρκωσης είχε πολλές συνέπειες στον τρόπο ζωής των Πυθαγορείων, ακόμη και τον πλέον εξωτερικό. Απαιτούνταν καθημερινή άσκηση, σιωπή, αποχή από κρέας, οίνο, αυγά και φασόλια. Η αποχή από κρέας γινόταν, διότι υπήρχε η περίπτωση στο συγκεκριμένο ζώο να κατοικούσε η ψυχή κάποιου ανθρώπου, ίσως συγγενούς και φίλου.

Την αντίληψη αύτή απέριπτε με σαρκασμό ο φιλόσοφος Ξενοφάνης, ο οποίος ειρωνευόμενος τη διδασκαλία τής μετενσάρκωσης πού προέβαλε ο Πυθαγόρας αναφέρει πώς «όταν κάποτε περνούσε από δρόμο (ο Πυθαγόρας) και είδε να χτυπάνε ένα σκυλί, το λυπήθηκε λέγοντας: "παύσε να το χτυπάς, γιατί είναι ή ψυχή ενός φίλου πού τον αναγνώρισα καθώς άκουσα τη φωνή του"» (87). (Γρηγ. Κωσταρά, Φιλοσοφική προπαιδεία, σελ. 452).

Β΄ ΟΙ «ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ» ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ

Ἡ διδασκαλία τῆς μετενσάρκωσης δὲν εἶναι ενιαία. Κι αὐτὸ γιὰτί ἄλλη ἀποψη γιὰ τὴ μετενσάρκωση εκφράζονται οἱ Ανατολικές θρησκείες καὶ ἄλλη μετενσάρκωση διδάσκει ἡ λεγόμενη "δυτικὴ ἀποψη".

Μεταξὺ τῶν ἀπόψεων αὐτῶν υφίστανται μεγάλες διαφορές πού συχνά εἶναι αντικρουόμενες καὶ προσδιορίζονται ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τῶν ἀνθρώπων, στὴν πίστη τῶν ὁποίων ἐδραιώθηκε ἡ δοξασία αὐτή.

Θα ἀρχίσουμε τὴν παράθεση τῶν διαφόρων εκδοχῶν τῆς μετενσαρκώσεως με τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἀποψη, ὅπως εκφράστηκε μέσῳ τοῦ Ὀρφισμοῦ τοῦ Πυθαγορισμοῦ, τοῦ Πλατωνισμοῦ καὶ κυρίως τοῦ θρησκευτικοφιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ τοῦ Πλωτίνου. Ἡ ἀποψη αὐτὴ δὲν υφίσταται βέβαια σήμερα, ἀλλὰ θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ τὴν προτάξουμε πρὶν τις δύο βασικὲς ἀπόψεις (ἀνατολική, δυτικὴ), οἱ ὁποῖες εἶναι καὶ οἱ πλέον διαδεδομένες σήμερα, διότι, κυρίως ἡ δυτικὴ, τὴν επικαλεῖται συχνά γιὰ νὰ θεμελιώσῃ τὴ χρονικὴ σύνδεσή τῆς καὶ ἄρα τὴν ἀποδοχὴ τῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων.

1. Ἡ ἀρχαιοελληνικὴ ἀποψη.

Ἡ ἀποψη αὐτὴ συνδέεται με τὴ θεωρία τῆς «ενσάρκωσης». Σύμφωνα με τὴ θεωρία αὐτὴ - διατυπώθηκε πρῶτα ἀπὸ τοὺς Ὀρφικοὺς καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸν Πλάτωνα-, ἐνῶ οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων ἀρχικὰ ἦσαν πνεύματα, ἐξέπεσαν ἀπὸ τὸν οὐράνιο χῶρο, ὅπου κατοικοῦσαν, στὴ γῆ καὶ περιβλήθηκαν υλικὸ σῶμα. Ἐτσι ἡ ὕλη καὶ ἡ ἀπόλαυση τοῦ υλικοῦ κόσμου θεωρεῖται ὡς κάτι τὸ ἀμαρτωλὸ καὶ ἀκάθαρτο τὸ υλικὸ σῶμα εἶναι δεσμοτῆριο τῆς ψυχῆς, ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐκεῖνη πρέπει νὰ ἀπελευθερωθεῖ γιὰ νὰ ἐνταχθεῖ καὶ πάλι στὸν οὐράνιο κόσμον, στὸ «Ἐπέκεινα».

Κατὰ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Πλωτίνου ἰδιαίτερα, ὁ ὁποῖος διδάσκει ἕναν ἀπόλυτο πνευματικισμό καὶ χωρισμὸ τῆς ὕλης ἀπὸ τὸ πνεῦμα, ἡ ἀγάπη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα καὶ τις σωματικὲς ἡδονές εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία ἐξαναγκάζει πάλι τὴν ψυχὴ νὰ δεσμευθεῖ με τὰ δεσμά τοῦ σώματος, νὰ λάβῃ δηλαδὴ ἕνα νέο σῶμα, νὰ υποστῆί μίᾳ νέᾳ μετενσάρκωση. Ὁ κύκλος αὐτὸς τῶν μετενσαρκώσεων δὲν θα σταματήσει προτοῦ ἡ ψυχὴ δια τῆς ἠθικῆς καθάρσεώς τῆς ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τὸ μίᾳσμα τῆς ὕλης.

Ἡ ἐκάστοτε, λοιπόν, μετενσάρκωση τῆς ψυχῆς καὶ ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος τοῦ σώματος τὸ ὁποῖο αὐτὴ θα ἐνδυθεῖ πάλι, προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ ἠθικὸ ποιὸν τῆς προηγουμένης ζωῆς καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ βαθμὸ τῆς κλίσης καὶ τῆς συμμετοχῆς τῆς στὶς ἡδονές καὶ ἀπολαύσεις τοῦ υλικοῦ κόσμου. Ἐτσι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, «καὶ ψυχαὶ τῶν φαύλων ἐνδύονται, ὡσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἡθη ὅποι' ἀπ' ἀν μελετηκείας τύχουσιν ἐν τῷ βίῳ... Οἷον τὰς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετη κότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκός ἐνδύεσθαι... τοὺς δε γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίωνων γένη... οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες... εἰκός ἐστὶν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμερον γένος, ἢ πού μελιπῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν, ἢ καὶ εἰς ταῦτον γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἀνδρας μετρίους» (Φαίδων, XXXI). (Οἱ ψυχές τῶν φαύλων ἀνθρώπων θα ἐνδυθοῦν τέτοιο σῶμα πού θα εἶναι ἀνάλογο με τὸ ἠθικὸ ποιὸν τῆς προηγουμένης ζωῆς τους... Ἐκεῖνοι πού ἐγίναν υποχείρια τῆς ἀσυδοσίας, τῆς βιαιότητος, τῆς λαίμαργίας καὶ τῆς μέθης χωρὶς καμιά ντροπὴ, εἶναι ἐπόμενο ὅτι θα εἰσέλθουν στὰ διάφορα γένη τῶν ὄνων καὶ ἄλλων παρομοίων ζῶων... Ἐκεῖνοι πού δὲν ἀγάπησαν παρὰ τὴν ἀδικία, τὴν τυραννία καὶ τὴν ἀρπαγὴ θα γίνονται λύκοι, γεράκια καὶ γύπες... Ἀκόμη καὶ οἱ φαῦλοι πολιτικοὶ θα μετενσωματωθοῦν σε κάποιον γένος ἐντόμων πού δημιουργοῦν μικρὲς κοινωνίες, ὅπως οἱ μέλισσες, οἱ σφήκες καὶ τὰ μυρμηγκία, ἢ σ' αὐτὸ πάλι τὸ ἀνθρώπινο γένος, θα εἶναι ὁμως μέτριοι ἀνδρες, χωρὶς κάποια δημοσιότητα).

Παράλληλα προς τα ανωτέρω πρέπει να λεχθεί ότι στη διδασκαλία τού Πλάτωνος περί της ψυχής και της μετενσάρκωσης υπάρχουν πολλά σκοτεινά σημεία, δυσαρμονίες, αντιφάσεις και διηγήσεις επηρεασμένες κυρίως από τον Ορφισμό. Γενικά οι αντιλήψεις του περί εσχατολογίας, πού προσφέρονται στο «Γοργία» και στο «Φαίδρο» δε συμφωνούν με τα όσα λέγονται στο «Φαίδωνα». Στο «Γοργία» και στο «Φαίδρο» ο Πλάτων κάνει λόγο περί αιωνιότητας της κολάσεως και της μακαριότητας. Στην «Πολιτεία» και το «Φαίδωνα» κάνει λόγο για τη μετενσάρκωση. Ωστε έχουμε διπλή εσχατολογική προοπτική και καταφανή αντίφαση. Και κάτι άλλο ο Πλάτων λέγει ότι ή ψυχή είναι της ουσίας τού Θεού. Ενώ όμως υψώνει την ψυχή τόσο πολύ, εντούτοις την καθυβρίζει με υπερβολή, διότι με τη μετενσάρκωση τη βάζει να κατοικήσει «εις χοίρους και όνους και τα έτι τούτων ατιμότερα ζώα» (Ι. Χρυσόστομος, Ομιλία εις Ιωάννη, 2,3 PG 59,33).

Συμπερασματικά σημειώνουμε ότι η αρχαιοελληνική άποψη θέτει ως βάση της μετενσάρκωσης το γεγονός ότι η ανθρώπινη ψυχή δεν έχει επιτύχει την απόλυτη αυτοτέλειά της απέναντι τής ύλης, η οποία την σύρει πάλι στη γήινη υλική ζωή. Μέσω όμως των διαφόρων μετενσωματώσεων η ψυχή μπορεί να επιτύχει την ηθική κάθαρσή της και να επιστρέψει στον ουράνιο χώρο απ' όπου ξέπεσε, δίνοντας οριστικό τέρμα σ' αυτόν τον κύκλο τής συνεχούς επιστροφής της, με νέο κάθε φορά σώμα, στον γήινο κόσμο.

2. Η Ανατολική άποψη.

Η ανατολική άποψη τής μετενσάρκωσης εκφράζεται από τις δύο μεγάλες θρησκείες τής Ανατολής, τον Ινδουισμό και το Βουδισμό, αλλά και τις διάφορες αιρέσεις τους.

α) Σύμφωνα με τον Ινδουισμό, η ατομική ψυχή του κάθε ανθρώπου, το Ατμαν, βρίσκεται εγκλωβισμένο μέσα στη φύση (στο κοσμικό γίνεσθαι) και δεν μπορεί να απελευθερωθεί προς το Βράχμαν, την οικουμενική ψυχή (Συμπαντικό Είναι) και να ταυτιστεί μαζί του. Ο εγκλωβισμός αυτός της ψυχής και η εξάρτησή της από τον υλικό κόσμο την καταδικάζουν σε συνεχείς μετενσωματώσεις με συνεχείς γεννήσεις (σανσάρα) πού είναι ένας κύκλος επώδυνος, γιατί είναι εξαρτημένος από το νόμο του αιτίου και του αποτελέσματος (Κάρμα). Αυτό σημαίνει ότι όσο η ζωή του ανθρώπου παρουσιάζει κακές όψεις τόσο και η ταλαιπωρία με τις συνεχείς μετενσαρκώσεις είναι μεγαλύτερη. Η μόνη λύση είναι να ξεφύγει ο άνθρωπος από τον κύκλο των μετενσαρκώσεων (Σανσάρα[2]) με τον εκμηδενισμό του Κάρμα. Στην περίπτωση αυτή λυτρώνεται. Η λύτρωση (Μόξα) είναι η απελευθέρωση του ανθρώπου από τον κόσμο της απάτης και η ταύτιση - εξαφάνισή του στο απρόσωπο Βράχμαν. Έτσι χάνει πλέον το πρόσωπο του ο άνθρωπος, όπως η σταγόνα πού βυθίζεται στον ωκεανό. Στη «λύτρωση» οδηγείται ο άνθρωπος με πολλούς τρόπους, είτε με τη γνώση, είτε με τα έργα, είτε με την αφοσίωση σε κάποιον από τούς θεούς - οι διάφοροι θεοί του ινδουιστικού πανθέου υπάρχουν για να κατευθύνουν τον πιστό στην γνώση του Βράχμαν -, είτε με περισσότερο ασκητικούς τρόπους, όπως η γιόγκα, πού θεωρούνται και ιδανικότερες μορφές θρησκευτικότητας.

2. Σανσάρα, σανσκριτική λέξη που στην κυριολεξία σημαίνει: πέρασμα, διέλευση, συνεχή αλλαγή και μεταμόρφωση τού άτομου ή της ψυχής. Μία από τις βασικές έννοιες τού Ινδουισμού και τού Βουδισμού. Οι ρίζες της βρίσκονται στις βραχμανικές - βεδικές αντιλήψεις και τις αρχαϊκές ανιμιστικές θρησκείες. Η σανσάρα περιλαμβάνει και την ιδέα τού ότι όλα τα έμβια όντα είναι συγγενή μεταξύ τους και γι' αυτό η ψυχή μετενσαρκώνεται πότε σε ζώα και πότε σε ανθρώπους. Σύμφωνα με την έννοια της σανσάρα ο θάνατος δεν είναι αντίθετος με τη ζωή. Αποτελεί απλώς πέρασμα στη συνέχισή της. Η απελευθέρωση από τα δεσμά της σανσάρα, των συνεχών δηλαδή μετενσαρκώσεων της ψυχής, εξαρτάται από την άρνηση και την αποδοκιμασία των υλικών αγαθών και των κοσμικών απολαύσεων.

β) Ο Βουδισμός είναι περισσότερο μία βιοθεωρία, παρά θρησκεία. Ξεκινά από τη διαπίστωση ότι η ζωή είναι βασικά πόνος. Επιπλέον η ζωή δε τελειώνει με το θάνατο, αλλά ανακυκλώνεται με συνεχείς αναβιώσεις και μετενσωματώσεις, με συνεχείς γεννήσεις. Για να λυτρωθεί ο άνθρωπος από τον πόνο πρέπει να λυτρωθεί από τη ζωή νεκρώνοντας τις επιθυμίες του, τις αισθήσεις του και τη βούλησή του για ζωή με την αυτοσυγκέντρωση, την περισυλλογή και την ασκητική ζωή. Ιδανικό στον Βουδισμό είναι η Νιρβάνα (Φώτιση), μια έννοια όχι εντελώς ξεκαθαρισμένη. Νιρβάνα σημαίνει άλλοτε τη γαλήνη και την απάθεια, και άλλοτε το μηδέν ή την ανυπαρξία. Οπωσδήποτε όμως το Νιρβάνα είναι η λύτρωση. Όποιος δεν αγωνίζεται να νεκρώσει μέσα του τη θέληση για ύπαρξη, για ζωή, ξανάρχεται στη γη με συνεχείς μετενσαρκώσεις και έτσι γίνεται ανακύκλωση του πόνου.

* * *

Κατά τον Ινδουισμό ο σκοπός και ο λόγος των συνεχών μετενσαρκώσεων είναι, να καταλάβει επί τέλους ο άνθρωπος ότι δεν είναι αυτοτελές, αλλά ότι ανήκει στην κοσμική ψυχή, το Βράχμαν, από τη στιγμή που θα καταλάβει αυτή τη μεγάλη αλήθεια, λυτρώνεται, το οποίο σημαίνει ότι εξαφανίζεται μέσα το Βράχμαν και σταματά το μαρτύριο των μετενσαρκώσεων.

Κατά τον Βουδισμό εξάλλου οι μετενσαρκώσεις προκαλούνται από την ορμή προς τη ζωή και σταματούν όταν ο άνθρωπος νεκρώσει την ορμή αυτή και περιπέσει στη Νιρβάνα.

Είναι φανερό ότι η ιδέα της μετενσάρκωσης στον Ινδουισμό και το Βουδισμό φέρει ένα μεταφυσικό χαρακτήρα, είναι συνδεδεμένη με μεταφυσικές προϋποθέσεις, με τη σχέση του ανθρώπου έναντι της ψυχής του παντός και έναντι της ζωής. Ο ηθικός χαρακτήρας δεν διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο - ρυθμίζει μόνο τις συνθήκες ζωής κατά τη νέα μετενσάρκωση - διότι τα καλά έργα δεν έχουν τόση σημασία, όση η αναγνώριση των βασικών αληθειών που διατυπώθηκαν προηγουμένως.

Ακόμη, στην ανατολική άποψη της μετενσάρκωσης δεν γίνεται λόγος περί καθάρσεως, αλλά κυρίως περί λυτρώσεως. Λύτρωση από το άπληστο ένστικτο της ζωής, η όποια δια των συνεχών μετενσωματώσεων βασανίζει τον άνθρωπο. Στη βάση, λοιπόν, της άποψης αυτής κυρίαρχη μια απαισιόδοξη βιοθεωρία και μια νευρωτική αντίληψη για την ζωή, η όποια δεν είναι άσχετη με το κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο των ανθρώπων των περιοχών της Ανατολής, που καθημερινά εδώ και αιώνες μες στη φτώχεια, την πείνα, τις επιδημίες και την κοινωνική εξαθλίωση, βιώνουν τη ζωή ως πόνο.

3. Η Δυτική άποψη.

Η δοξασία της μετενσάρκωσης γνωρίζει τις τελευταίες δεκαετίες - κυρίως απ' το 1960 κι έπειτα - ευρεία διάδοση στο χώρο της Δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής. Προβάλλει ως η προοδευτικότερη βιοθεωρία που σύμφωνα με επίσημες στατιστικές ικανοποιεί τις μεταφυσικές αναζητήσεις αρκετών εκατομμυρίων ανθρώπων. Προπαγανδίζεται δε με κάθε τρόπο από πολλές διασημότητες, πολιτικούς, ηθοποιούς κ.ά. Μόνο το βιβλίο της διάσημης ηθοποιού Σίρλεϊ Μάκ Λέιν «Οι ζωές μου» που αναφέρεται στην μετενσάρκωση - έχει πωλήσει εκατοντάδες χιλιάδες αντίτυπα σε όλο τον κόσμο με μεγαλύτερο ποσοστό στην Αμερική και την Ευρώπη.

Πρόσφατη είναι εξάλλου ή κινηματογραφική ταινία «ο μικρός Βούδας» του Ιταλού σκηνοθέτη Μπερτολούτσι, όπου σύμφωνα με τους κριτικούς «προβάλλεται κατά τον καλύτερο τρόπο η βουδιστική θρησκεία και προπαγανδίζεται η θεωρία της μετενσάρκωσης» (Εφημ. «Απογευματινή», στο ένθετο περ. «Αν», φ. 19.11.1995).

Η δοξασία της μετενσαρκώσεως στο χώρο της δυτικής σκέψης, δεν κινείται στα πλαίσια μιας απλής, αυτονομημένης πίστης. Αποτελεί βασική διδασκαλία του Αποκρυφισμού, της Θεοσοφίας και του Πνευματισμού, τα όποια συνιστούν τους τρεις άξονες του συγκρητιστικού πανθηρσκειακού συστήματος της «Νέας Εποχής».

Ο Παπύς (Papus), ο μεγαλύτερος Γάλλος αποκρυφιστής, γράφει στις αρχές του αιώνα μας το βιβλίο «Μετενσάρκωση», «στο όποιο αναλύει μία απ' τις κυριότερες και βασικότερες διδασκαλίες του Αποκρυφισμού» (σ. 9). Αλλά και οι σύγχρονοι οπαδοί της μετενσάρκωσης όπως ο Ίρβινγκ Κούπερ, ο Ρόμπερτ Νατζεμι, ο Έντγκαρ Κείισυ, ο Γκλέν Γουίλλιστον κ.ά. είναι βασικά στελέχη της Παγκόσμιας Θεοσοφικής Εταιρείας και του Αποκρυφισμού.

Ο Ριβέλ, ο όποιος είναι περισσότερο γνωστός με το Ψευδώνυμο Άλαν Καρντέκ, ο δημιουργός του σύγχρονου Πνευματισμού «προσέφερε μεγάλη υπηρεσία στην ανθρωπότητα εκλαϊκεύοντας το δόγμα της μετενσάρκωσης... και συνετέλεσε στη διάδοση στον κόσμο ενός τόσο σημαντικού πνευματικού εργαλείου»! (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 123).

Δεν είναι περιττό να σημειώσουμε εδώ πως η Θεοσοφία, ο Αποκρυφισμός και ο Πνευματισμός είναι κινήσεις αντίθετες και ενάντιες στην Χριστιανική πίστη [3].

Είναι γεγονός πάντως πως στην διάδοση της μετενσάρκωσης στο χώρο της Δύσης συντέλεσε και ο κλονισμός των πνευματικών της θεμελίων εξαιτίας της χρεοκοπίας της παραδεδομένης χριστιανικής πίστεως, τού Καθολικισμού και κυρίως τού Προτεσταντισμού. Ο Γκλέν Γουίλλιστον «ψυχολόγος» και οπαδός της μετενσάρκωσης, στο βιβλίο του «Ανακαλύπτοντας τις προηγούμενες ζωές μας» σημειώνει: «Όταν άρχισα να εργάζομαι ως ψυχολόγος αντιλήφθηκα γρήγορα ότι υπήρχαν πολλοί άνθρωποι που αντιμετώπιζαν το ίδιο δίλημμα που είχα αντιμετωπίσει κι εγώ. Η θρησκεία τους δεν κάλυπτε επαρκώς τις βαθύτερες ανάγκες τους... Εγώ είχα απορρίψει την προτεσταντική θρησκεία με την όποια είχα μεγαλώσει και δεν πίστευα στην ιδέα ενός Συνειδητού Σύμπαντος ή μιας θεϊκής τάξης. Πιστεύω ότι ο Προτεσταντικός Χριστιανισμός δεν προσφέρει τίποτε στον άνθρωπο» (σελ. 29,39).

Η δυτική άποψη της μετενσάρκωσης, σε αντίθεση με αυτήν της ανατολικής δεν ομιλεί για λύτρωση από τα βάσανα της ζωής, που επιτυγχάνεται με την παύση - εξουδετέρωση τού κύκλου των διαδοχικών μετενσωματώσεων. Δεν στέκεται αρνητικά και απορριπτικά απέναντι στη ζωή τού παρόντος κόσμου. Αποβλέπει στη βελτίωση των συνθηκών της ζωής μέσα από τον κύκλο αυτό, όπου στις επόμενες ζωές με τη συνεχή κάθαρση της ψυχής θα ικανοποιηθούν όλες οι επιθυμίες που δεν ικανοποιήθηκαν στις προηγούμενες. Υπάρχει λοιπόν μια εξελικτική κίνηση βελτίωσης της ζωής με τις μετενσάρκώσεις που προσδίδει αισιοδοξία και καθιστά έτσι τη δοξασία αυτή ελκυστική, σε αντίθεση με την πεσιμιστική αντίληψη για τη μετενσάρκωση της ανατολικής άποψης.

Μεταξύ της δυτικής και ανατολικής άποψης, λοιπόν, υφίστανται μεγάλες διαφορές με κυριότερη αυτήν που αναφέρθηκε μόλις προηγουμένως.

Οι οπαδοί της δυτικής άποψης δε διστάζουν να ομιλούν περιφρονητικά για την ανατολική και να τονίζουν την υπέροχη της δικής τους άποψης: «η δυτική παράδοση (της μετενσάρκωσης) έλκει την καταγωγή της από τις μυστικές διδασκαλίες της Αιγύπτου -απ' όπου και η αρχαιοελληνική άποψη-, και αυτή η παράδοση ήταν πάντα υπόδειγμα θείας καθαρότητας, συνθέσεως και διδασκαλίας, ενώ η διδασκαλία της Ανατολής έχει παραχαραχθεί, συσκοτισθεί και καλυφθεί μέσω της ανάλυσης και δεν

διαθέτει τη φωτεινή διαύγεια της παραδόσεως της Αίγυπτου» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 35-36).

Ο σκοπός της μετενσάρκωσης σύμφωνα με τούς οπαδούς της δυτικής άποψης είναι «η εκπαίδευση (ή η μάθηση). Για τον σκοπό αυτόν ερχόμαστε και ξαναρχόμαστε πάνω στη γη... Το ελατήριό που μας ωθεί προς τη μετενσάρκωση είναι η εσωτερική μας δίψα για εμπειρίες, η επιθυμία του να γνωρίσουμε...» (Ι. Κούπερ, από το βιβλίο του Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο, σελ. 155).

[3]. Στο «Παράρτημα», στο τέλος του βιβλίου, παραθέτουμε ενδιαφέροντα στοιχεία για τις κινήσεις αυτές, τα όποια θα βοηθήσουν τον αναγνώστη στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας για το θέμα που πραγματεύεται η παρούσα μελέτη.

Ἡ μάθηση για την ψυχή αρχίζει κατά την διάρκεια της παραμονής της στο ψυχικό επίπεδο (ή Αστρικό πεδίο, ή Ενδιάμεσο κόσμο). «Οι συνεχείς διαδοχικές ζωές μοιάζουν με μια σχολική τάξη, κάθε ζωή μοιάζει με ένα μάθημα στο οποίο πρέπει να μάθεις διαφορετικά πράγματα» (Γουίλστον, Αναδρομές, σ. 251). Ἡ μάθηση αναφέρεται στην αφύπνιση των ψυχικών ικανοτήτων, στην ανάπτυξη των αδυνατοτήτων του πνεύματος και στην ηθική κάθαρση της ψυχής. Ἡ επιτυχία της μάθησης αυτής δίνει τη δυνατότητα στην ψυχή να ζήσει στη νέα μετενσάρκωσή της μια καλύτερη ζωή κατά τη διάρκεια της οποίας καλείται να εφαρμόσει τα όσα διδάχτηκε και να επιτύχει έτσι ένα καλό «κάρμα». Ἡ συσσώρευση ενός καλού «κάρμα» θα βοηθήσει στην περαιτέρω εξέλιξη της ψυχής, πού σημαίνει ότι οι συνθήκες της ζωής κατά την επόμενη μετενσάρκωσή της θα είναι ακόμη καλύτερες.

Ὁ κύκλος αυτός των μετενσαρκώσεων δεν συνεχίζεται ἐπ' ἀπειρον. Ὄταν η ψυχή διέλθει όλα τα στάδια της πνευματικής εξέλιξής της, δε θα υπάρχει η ανάγκη να ενσαρκωθεί πάλι. Τότε θα ἐπέλθει η ένωσή της με τη Συμπαντική Αρχή (τον «Θεό»), ο σκοπός θα έχει εκπληρωθεί.

Γ΄ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ

1. Το Κάρμα.

Ἡ διδασκαλία της μετενσάρκωσης είναι ἀρρηκτα συνυφασμένη με τη δοξασία τοῦ «Κάρμα». Ἡ λέξη Κάρμα προέρχεται ἀπὸ τὴ σانسκριτικὴ λέξη Κτι, πού σημαίνει «πράττω» («πράξη»), «ενεργῶ» («ἐνέργεια»). Ἐμπεριέχεται σχεδόν σ' ὅλα τα θρησκευτικά - φιλοσοφικά συστήματα τοῦ Ἰνδουισμού καὶ τοῦ Βουδισμού.

Με τὴν πλατιά σημασία τοῦ ὀρου, τὸ Κάρμα εἶναι τὸ σύνολο τῶν πράξεων κάθε ζωντανοῦ ὄντος καὶ τῶν συνεπειῶν τους, οἱ ὁποῖες καὶ καθορίζουν τὸ χαρακτήρα τῆς νέας γέννησής του καὶ τὶς συνθήκες ζωῆς κατὰ τὴ νέα μετενσάρκωσή του. Με τὴ στενὴ σημασία τοῦ ὀρου, εἶναι ἡ ἐπίδραση τῶν πεπραγμένων πάνω στο χαρακτήρα τῆς τωρινῆς καὶ τῆς μελλοντικῆς ὑπαρξῆς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις τὸ Κάρμα ἐμφανίζεται ὡς ἀόρατη δύναμη, τῆς ὁποῖας μάλιστα μόνο ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς δράσης θεωρεῖται σαφῆς, ἐνῶ ὁ ἐσωτερικὸς μηχανισμὸς τῆς παραμένει ἀγνωστος. «Τὸ Κάρμα εἶναι ἡ συμβατικὴ ἀρχὴ ἀπὸ τὴν ὁποῖα ἐξελίσσονται τὰ πάντα. Εἶναι τὸ αἷτιο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ σύμπαντος. Τὸ κάρμα εἶναι ἡ γενικὴ τάση ἢ ἡ κατεύθυνση ὄλων τῶν πραγμάτων. Εἶναι ἡ δυναμικὴ ἔνταση πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στο συμβάν καὶ στο ἀποτέλεσμά του» (Γκλέν Γουίλλιστον, σελ. 193).

Ὡστε σύμφωνα με τὸ νόμο τοῦ Κάρμα, κάθε πράξη, ἀδιάφορο ἀν εἶναι καλὴ ἢ κακὴ, συσσωρεύει Κάρμα καὶ ἔχει ἐπακόλουθα πού ἐνεργοῦν καὶ στὶς ἐπόμενες ζωές (μετενσαρκώσεις). Ἡ συσσώρευση τοῦ Κάρμα ἀπὸ προηγούμενες ζωές καθορίζει τὶς συνθήκες τῆς νέας ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, στὴν ὁποῖα θὰ πρέπει αὐτὸς νὰ ἐκπληρώσει τὸ Κάρμα του.

Τὸ Κάρμα καθορίζει ὄχι μόνο τούς ευνοϊκοὺς ἢ δυσμενεῖς ὀρους τῆς ὑπαρξῆς κατὰ τὴ νέα μετενσάρκωση (υγεία - ἀσθένεια, πλοῦτος - φτώχεια, εὐτυχία - δυστυχία, καθὼς καὶ τὸ φύλο, τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς, τὴν κοινωνικὴ θέση τοῦ ἀνθρώπου κ.ά.), ἀλλὰ, σε τελευταία ἀνάλυση, καὶ τὴν πρόοδο, ἢ τὴν ὀπισθοδρόμηση σε σχέση με τὸ βασικὸ στόχο τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τὸ τέρμα τῆς ἐξελίξεως τοῦ πού σημαίνει τὴν ἀπελευθέρωσή του ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς «σανσάρας», τοῦ κύκλου τῶν ἀτέρμονων μετενσαρκώσεων.

«Σε γενικὲς γραμμές, μπορούμε νὰ πῶμε πὼς ἡ τωρινὴ κοινωνικὴ ζωὴ ἔχει καθορισθεῖ ἀπὸ τὴν προηγούμενη κατάσταση τῆς ψυχῆς, πού διαμορφώνει τὴ μελλοντικὴ κοινωνικὴ θέση. Ἐνας ἀνθρώπος πού ἦταν ληστής στὴν προηγούμενη ἐνσάρκωσή του, στὴν ἐπόμενη θὰ υποχρεωθεῖ νὰ φροντίσει γιὰ νὰ ἀνακουφίσει ὅσους ἐβλάπη. Ἐνας βασιλιάς, ἢ ἕνας ηγέτης μιᾶς κοινωνίας πού ἔκανε κατάχρηση τῆς ἐξουσίας του, ἐπανερχεται γιὰ νὰ ὑποστῆ τὴν τιμωρία ἀπὸ τούς ἀδίκους νόμους πού ἐξέδωσε. Αὐτὴ εἶναι ἡ δράση τοῦ Κάρμα στὴν ψυχῆ» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ 89).

Οἱ ἀνατολιστές (οἱ Ἰνδουιστικοὶ καὶ βουδιστικοὶ κύκλοι) διδάσκουν ὅτι τὸ Κάρμα «δεν μπορεῖ νὰ μεταβληθεῖ παρὰ ἀπὸ τὴν τρέχουσα - παρούσα διαγωγή τοῦ ἀνθρώπου πού ἐπιδρά στο μελλοντικὸ πεπρωμένο του» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 90). Ἐτσι ὁ νόμος τοῦ Κάρμα, κατὰ τὴν ἀποψη αὐτὴ, φέρει τὸν χαρακτήρα τῆς ἀνταποδόσεως καὶ τῆς τιμωρίας, ἀπ' τὴν καταδυνάστευση τοῦ ὀποῖου ὀλοκληρωτικά θὰ ἀπελευθερωθεῖ ὁ ἀνθρώπος μόνο ἀν ἐπιτύχει τὸν τερματισμὸ τῶν συνεχῶν μετενσαρκώσεων.

Ἀντίθετα, κατὰ τὴ δυτικὴ ἀποψη, τὸ Κάρμα «μπορεῖ νὰ μεταβληθεῖ, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ θεοῦ ἐλεύους, ἀπὸ τὰ θεῖα ὄντα -τὸν Χριστό, τὸν Βούδα, τὸν Μωάμεθ, τὰ ὀποῖα ὁ ἀνθρώπος ἔχει πάντα τὸ δικαίωμα νὰ επικαλεσθεῖ» (Παπύς, ὀπως πρ.). Στὸ πλαίσιο αὐτὸ ὁ νόμος τοῦ Κάρμα διεγείρει τὴ συναίσθηση τῆς ἀναγκαιότητας γιὰ ἀλλαγὴ καὶ ἐξέλιξη πρὸς βίωση, κατὰ τὴ νέα μετενσάρκωση, μιᾶς καλύτερης ζωῆς.

2. Μετενσάρκωση στο ζωικὸ καὶ φυτικὸ βασίλειο.

Σύμφωνα με τὴν ἀνατολικὴ ἀποψη, τὸ Κάρμα δεν ἀνταποδίδει (τιμωρεῖ) μόνο τοποθετώντας τὴν ψυχῆ, κατὰ τὴ νέα μετενσάρκωση τῆς, σε ἕνα κατώτερο κοινωνικὸ καὶ βιοτικὸ ἐπίπεδο. Εἶναι

δυνατόν εξαιτίας του «ζωώδους» βίου και συμπεριφοράς της κάποια ψυχή να ενσαρκωθεί σε σώμα ζώου, ακόμη ερπετού, εντόμου και φυτού. Οι «Ούπανισάδες» (τα ιερά κείμενα των Ινδουιστών) διδάσκουν πως, όταν πεθάνει κανείς, αν υπήρξε κακός, μεταβάλλεται σε μύγα, κουνούπι, σκνίπα και διάφορα άλλα ενοχλητικά έντομα (Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο σελ. 124).

Στα βραχμανικά κείμενα των «Νόμων του Μανου», 120 βιβλίο (Παπύς, όπως πρ.), αναφέρονται τα έξης:

«Κάθε πράξη της σκέψεως, του λόγου ή του σώματος, ανάλογα με το αν είναι καλή ή κακή, αποφέρει έναν καλό ή κακό καρπό. Από τις πράξεις των ανθρώπων προκύπτουν οι διαφορετικές συνθήκες στις όποιες ζουν: ανώτερες, μέσες, ή κατώτερες.

»Για τις εγκληματικές πράξεις που προέρχονται από το σώμα, ο άνθρωπος περνά μετά το θάνατο του στην κατάσταση του όντος που είναι στερημένο από κίνηση. Εξαιτίας των σφαλμάτων της γλώσσας, παίρνει μορφή πουλιού ή άγριου θηρίου, ενώ εξαιτίας των διανοητικών λαθών γεννιέται στις πιο άθλιες συνθήκες.

»Μάθετε, λοιπόν, σωστά και συστηματικά για ποιες πράξεις της η ψυχή μπαίνει σε κάποιο συγκεκριμένο σώμα εδώ στη γη: Ο δολοφόνος περνά σε σώμα σκύλου, γαιδάρου, καμήλας, ταύρου, τράγου, κριού, ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος... ο πότης οινοπνευματωδών θα γεννηθεί με τη μορφή εντόμου, σκουληκιού, ακρίδας ή πουλιού που τρέφεται με ακαθαρσίες... Εκείνος που λέρωσε το κρεβάτι του φυσικού ή πνευματικού του πατέρα θα γεννηθεί εκατό φορές με τη μορφή χλόης, θάμνου κληματίδας...».

Για τη δυτική άποψη δεν ισχύουν οι παραπάνω δοξασίες. Ο άνθρωπος δεν είναι δυνατόν να ενσαρκωθεί ποτέ σαν ζώο. «Τα ζώα και οι άνθρωποι έχουν εντελώς διαφορετικά δονητικά πρότυπα. Αύτη η διαφορά στα ενεργειακά πρότυπα δεν επιτρέπει το πέρασμα ενός όντος από τον έναν κόσμο στο άλλο. Οι άνθρωποι ενσαρκώνονται πάντα σαν άνθρωποι» (Γ. Γουίλλιστον, Ανακαλύπτοντας τις προηγούμενες ζωές μας, σελ. 286).

Πρέπει να επισημάνουμε στο σημείο αυτό ότι μεταξύ των δύο απόψεων υφίστανται τόσο σημαντικές διαφοροποιήσεις και αντιθέσεις, ώστε συχνά η μία να αναιρεί την άλλη και το αντίθετο.

3. Μετενσάρκωση και Αστρολογία.

Σε προηγούμενη αναφορά μας υπογραμμίσαμε ότι η δυτική άποψη της μετενσάρκωσης αποτελεί βασική διδασκαλία της Θεοσοφίας, του Αποκρυφισμού και του Πνευματισμού. Βασική επίσης διδασκαλία των κινήσεων αυτών αποτελεί και η Αστρολογία (Αστρομαντεία). Οι επιρροές των αστρικών δυνάμεων, σύμφωνα με τις δοξασίες της δυτικής άποψης, παίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία του φυσικού σώματος, κατά τη μετενσάρκωση της ψυχής που έχει βαδίσει το δρόμο της ηθικής εξέλιξης. Ήδη «κατά τη διάρκεια της παραμονής της στο αστρικό πεδίο, η ψυχή κατασκευάζει το μελλοντικό της σώμα, και το κατασκευάζει μέσω των αστρικών δυνάμεων» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 23). Ποια είναι όμως, κατά τους οπαδούς της μετενσάρκωσης, τα αστρολογικά δεδομένα, οι αστρολογικές επιρροές κατά τη διάρκεια της κηψέως του εμβρύου, όταν κατασκευάζεται το φυσικό σώμα, το κατοικητήριο της ψυχής;

«Η Γη, κατά τη διάρκεια του 24ώρου, περνώντας διαδοχικά από τα 12 σημεία του Ζωδιακού κύκλου, παριστά το χώρο όπου ενσαρκώνονται τα φυσικά σώματα. Η Σελήνη συμπληρώνει κάθε μήνα την περιστροφική της κίνηση μπροστά από το μικρό σώμα που διαπλάθεται, και χρειάζονται τουλάχιστον επτά σεληνιακές περιστροφές, ή για τις φυσιολογικές περιπτώσεις εννέα, για να τελειοποιηθεί το σώμα... Οι δυνάμεις του Κρόνου συνθέτουν τη γενική διάπλαση του ανθρώπινου όντος κατά τον πρώτο μήνα οι δυνάμεις του Δία δρουν στους χυμούς - στα υγρά του σώματος - το δεύτερο μήνα οι δυνάμεις του Άρη στο αίμα τον τρίτο μήνα, και τότε το παιδί αρχίζει να κινείται. Ο Ήλιος έρχεται να φωτίσει με τη θερμότητα και τη ζωή του το ανθρώπινο έμβρυο. Η Αφροδίτη δίνει ομορφιά στο σαρκικό του περίβλημα, ο Έρμης ενεργοποιεί την κίνηση και το νευρικό σύστημα, και τέλος η Σελήνη έρχεται να τελειοποιήσει, μέσω της μητρικής της επιρροής το ολοκληρωμένο πια

έργο. Συνήθως ο Κρόνος επηρεάζει και πάλι το έμβρυο κατά τον 8ο μήνα και του τελειοποιεί την οστέινη υποδομή και τις ίνες...».

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, πως κατά τη διάρκεια της κύησης, η μητέρα είναι μία πραγματική αστρική μπαταρία (!!!), πού συγκεντρώνει γύρω της όλες τις μυστηριώδεις δυνάμεις πού κυκλοφορούν στην αόρατη επιφάνεια της γης...» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 24).

Οι παραπάνω δοξασίες των οπαδών της μετενσάρκωσης απηχούν τις ειδωλολατρικές αντιλήψεις των αρχαίων Βαβυλωνίων, οι όποιοι απέδιδαν «μυστικές δυνάμεις» στα ουράνια σώματα, ικανές να προσδίδουν κάποιες μόνιμες «τάσεις» στον χαρακτήρα του ανθρώπου, την ώρα της γέννησης του, και να επηρεάζουν σημαντικά σε όλη τη διάρκεια της ζωής του τη συμπεριφορά του και τη διάθεση του, αντιλήψεις τις όποιες αποδέχεται, και στις όποιες στηρίζεται η σημερινή πλάνη της Αστρολογίας. Γι' αυτό, οι αρχαίοι Βαβυλώνιοι είχαν θεοποιήσει τα επτά «πλανώμενα» ουράνια σώματα[4]: τον Ήλιο, τη Σελήνη, τον Έρμη, την Αφροδίτη, τον Άρη, τον Δία και τον Κρόνο - το παραπάνω κείμενο εκφράζει την αποδοχή της θεοποίησης αυτής και από τούς οπαδούς της μετενσάρκωσης.

[4]. Προς τιμήν των πλανητών - «θεών» οι Βαβυλώνιοι είχαν αφιερώσει τις επτά ημέρες της εβδομάδας, δίνοντας τους τα ονόματα των πλανητών. Στην αγγλική και στην γαλλική γλώσσα πολλά από τα ονόματα των ημερών της εβδομάδας εξακολουθούν να μας θυμίζουν τα τιμώμενα ουράνια σώματα. Έτσι, στα αγγλικά η Κυριακή (η μέρα του Κυρίου για τούς χριστιανούς) ονομάζεται *Sun day*, δηλ. ημέρα του Ήλιου (*Sun*: Ήλιος), ενώ στα γαλλικά η Τρίτη λέγεται *Mar - di*, ημέρα του Άρη (*Mars*: Άρης).

Δ΄ ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ

Η αναίρεση της δοξασίας της μετενσάρκωσης επικεντρώνεται στην επισήμανση των μεγάλων κενών αντιφατικών ισχυρισμών και της αστάθειας των επιχειρημάτων που παρουσιάζει, και πού για τον λόγο αυτόν την καθιστούν ευάλωτη σε κάθε αντικειμενική κριτική.

1. Η απαρχή τού κακού και της εξέλιξης μας.

«Η τωρινή μας μοίρα -ισχυρίζονται οι οπαδοί της μετενσάρκωσης - είναι αποτέλεσμα των πράξεων παρελθόντος μας. Και η μοίρα μας αυτή, το Κάρμα, θα βελτιωθεί και θα διορθωθεί με τις συνεχείς μετενσαρκώσεις» (Ιρβινγκ Κούπερ. Από το βιβλίο τού Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο, σελ. 131). Και αλλού «κατά την απαρχή της ανθρώπινης εξέλιξεως μας ήμασταν άγριοι, γιατί τόσο οι ηθικές όσο και οι διανοητικές μας ικανότητες ήταν ελάχιστα αφυπνισμένες. Αφού διανύσαμε πολλές ζωές μέσα στις πρωτόγονες αυστηρές συνθήκες, αρχίσαμε να εμφανίζουμε μια ελαφρά τάση για ηθικές και διανοητικές ικανότητες και τότε ήλθε να γεννηθούμε μέσα σ' ένα περιβάλλον πιο εξελιγμένο...»(οπ. πρ.).

Η αντίφαση των ισχυρισμών αυτών είναι φανερή. Πως συμβιβάζεται το ότι «κατά την απαρχή ανθρώπινης εξέλιξεως μας ήμασταν άγριοι» με το γεγονός ότι δεν προηγήθηκε κάποια κακή ή εφάμαρτη ύλη και δεν συσσωρεύτηκε «κακό» Κάρμα; Η μετενσάρκωση δέχεται ότι η αθλιότητα της ζωής οφείλεται σε κακές πράξεις τού παρελθόντος. Επομένως η πρώτη εμφάνιση της ζωής, πού δεν ήταν βεβαρημένη από κάποιες τέτοιες κακές πράξεις, θα έπρεπε να είναι καλή. Γιατί άραγε συμβαίνει το αντίθετο;

Ο Χριστιανισμός βέβαια έχει δώσει την απάντηση για το κακό από τη δημιουργία του ανθρώπου μέτρησε σήμερα. Και την απάντηση αυτή αποτελεί το προπατορικό αμάρτημα, το οποίο απορρίπτουν οι οπαδοί της μετενσάρκωσης. Γράφουν: «Το προπατορικό αμάρτημα δεν ικανοποιεί πλέον το νου του σύγχρονου ανθρώπου» (Απ' το βιβλίο του Γ. Μελέτη, Μετά τον θάνατο, σελ. 132). Οι μετενσαρκωτές δέχονται μεν να γεννιόμαστε με τα σπέρματα της κακίας μέσα μας, αδύνατον όμως να δώσουν μιά απάντηση στο γεγονός αυτό και μένουν σε μια στείρα άρνηση.

Και όμως χωρίς το προπατορικό αμάρτημα θα παρέμενε ανεξήγητο όχι μόνον ο άνθρωπος, αλλά και ο ενανθρωπήσας Χριστός και ολόκληρο το έργο της σωτηρίας. Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει πως γεννιόμαστε με την κλίση και την ροπή προς το κακό; Πως «έγκειται η διάνοια του ανθρώπου επιμελώς επί τα πονηρά νεότητος αυτού (Γεν. η' 21).

Από πού έχει την αρχή της η βαρύτητα του κακού πού μας τραβάει προς αυτό; Πως υπάρχει ο «έτερος νόμος» μέσα μας, πού αντιστρατεύεται «τω νόμω του νοός» και μας αιχμαλωτίζει «τω νόμω της αμαρτίας» (Ρωμ. ζ' 23).

Στα ερωτήματα αυτά δεν υπάρχουν παρά μονάχα δύο απαντήσεις: Ή ο Θεός μας δημιούργησε ελαττωματικούς, η μας έπλασε «καλούς λίαν» και κάτι άσχημο μεσολάβησε πού αλλοίωσε την πρωτή ωραιότητα. Η πρώτη περίπτωση αντιβαίνει στην πανσοφία και αγάπη του Θεού. Η δεύτερη είναι φυσική και παραδεκτή. Ο αυτεξούσιος άνθρωπος έκανε κακή χρήση των θεϊκών δώρων με τα οποία προικίστηκε κατά τη δημιουργία του. Αμάρτησε, αστόχησε δηλαδή στον προορισμό του, αποξενώθηκε από το Θεό και έτσι εισήλθε στο κακό και όλος ο θολός χείμαρρος του στην ανθρωπότητα και στην κτίση.

2. Ηθική κάθαρση, τελειοποίηση της ψυχής.

Σκοπός της μετενσάρκωσης, ισχυρίζονται οι οπαδοί της, είναι η δια της διαπαιδαγωγήσεως ηθική κάθαρση, εξέλιξη και τελειοποίηση της ψυχής. Παράλληλα σημειώνουν πως «κάθε ενσάρκωση συνοδεύεται από τη λήθη των προηγούμενων ζώων, αλλά η λήθη αυτή είναι δείγμα πρόνοιας και διευκολύνει την εξέλιξη ανάμνηση δε θα βοηθούσε στην αλλαγή των σχεδίων της ζωής μας» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ. 125), Όμως μία τέτοια τοποθέτηση αίρει η ίδια τις προϋποθέσεις της ηθικής βελτίωσης και τελειοποίησης, διότι η ηθική βελτίωση και ο αγώνας για την τελειοποίηση πού θα καταβάλλει ο άνθρωπος πρέπει να έχει ως αναγκαστικό συνακολούθημα τη συναποκόμιση όλης της προηγούμενης εμπειρίας και των καταστάσεων της προηγούμενης

ζωής, ακόμη και τη διατήρηση της ενότητας και της ταυτότητας της συνειδήσεως, ώστε να καταστεί δυνατή αναθεώρηση και η μεταβολή της ζωής.

Ακόμη γνωρίζουμε από την ανατολική άποψη της μετενσάρκωσης, ότι κατά την νέα ενσάρκωση της ψυχής, εξαιτίας της ανήθικης και ζωώδους ζωής της, μπορεί να περιπέσει σε κατώτερο επίπεδο ζωής από προηγούμενο. Ποια πρόοδος μπορεί να συντελεσθεί τότε, όταν η ψυχή μετενσαρκώνεται και στα ζώα, ακριβώς και στα φυτά, από τα όποια ελλείπουν ως γνωστόν και η ηθική κρίση (συνείδηση) και η ελευθερία, πού είναι προϋποθέσεις της ηθικής ζωής;

Έξάλλου η έλλειψη της «μνήμης» της προηγούμενης ζωής και των πράξεών της ακυρώνει βασικούς κανόνες του δικαίου, το όποιο στη δοξασία της μετενσάρκωσης ταυτίζεται με το Κάρμα (νόμος ανταπόδοσης). Δεν υπάρχει τιμωρία, όταν δεν υπάρχει η συναίσθηση της παράβασης. Και όταν δεν υπάρχει συναίσθηση της παράβασης, δεν υπάρχει και η διαπαιδαγώγηση. Έτσι, λοιπόν - ας λάβουμε ένα παράδειγμα εφόσον δεν υπάρχει η μνήμη της προηγούμενης ζωής, η μετενσάρκωση του Χίτλερ θα υποφέρει για τα τρομακτικά εγκλήματα πού διέπραξε, χωρίς ωστόσο να έχει κάποια ανάμνηση πού να του φανερώνει τις απεχθείς πράξεις της προηγούμενης ζωής του. Κι αυτό βέβαια δεν τον εμποδίζει να αυξήσει στη νέα του ζωή ακόμη περισσότερο το «κακό» Κάρμα, αντί να τελειοποιηθεί ηθικά και να οδηγηθεί κατά τη νέα μετενσάρκωση σε ένα ανώτερο επίπεδο ζωής.

Ακόμη, σύμφωνα με το σκοπό της μετενσάρκωσης, θα έπρεπε ύστερα από την παρέλευση τριών χιλιάδων ετών από τη ζωή της ανθρωπότητας να υπάρχει στον κόσμο μας μια σημαντική πρόοδος (εξέλιξη) ηθική και διανοητική σε σύγκριση με το παρελθόν. Πως όμως θα μπορούσε να εξηγηθεί στις μέρες μας το φαινόμενο της αυτοκαταστροφής της ανθρωπότητας (οικολογική καταστροφή, εγκληματικότητα, βία); Πως μπορούσε να εξηγηθεί το γεγονός των δύο μεγαλύτερων και καταστρεπτικότερων (παγκοσμίων) πολέμων του 20ού αιώνα μας. Είναι άραγε καλύτερη η σημερινή κοινωνία και ο άνθρωπος από παλαιότερα;

Επίσης και η διανοητική πρόοδος, κατά τη δοξασία της μετενσάρκωσης, είναι αποτέλεσμα αγωγής των χιλιετηρίδων πού υφίστανται οι ψυχές κατά τις συνεχείς ενσαρκώσεις τους, και όχι συνέπεια του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος και της κληρονομικότητας. Πως όμως θα μπορούσε να εξηγηθεί η ύπαρξη των υπανάπτυκτων λαών, διανοητικά καθυστερημένων ατόμων, ψυχοπαθών κ.ά.; Τι ανάπτυξη (αγωγή) των χιλιετηρίδων αντιπροσωπεύουν και σε τι εξέλιξη υπάγονται; Μήπως οι ψυχές τους προέρχονται από το ζωικό βασίλειο και δε γνώρισαν ακόμη τη διανοητική εξέλιξη; Οι οπαδοί της μετενσάρκωσης στην προκειμένη περίπτωση αμφισβητούν τις επιδράσεις του κοινωνικού - φυσικού περιβάλλοντος, την κληρονομικότητα και κληρονομικότητα την επιστήμη (Ψυχολογία - Ανθρωπολογία - Κοινωνιολογία). Διατυπώνουν το επιχείρημα ότι οι διαφορές στη διανοητική κατάσταση των ανθρώπων δεν προέρχονται από τις αιτίες πού προσδιορίζουν οι επιστήμες (περιβάλλον, κληρονομικότητα), αλλά από τη διαφορά της «ηλικίας» των ψυχών (παραμονή σε «αόρατο κόσμο»).

3. Ανάμνηση των προηγούμενων ζωών - ύπνωση.

Τα μεγάλα κενά και τα πολλά αναπάντητα ερωτήματα πού γεννά η διδασκαλία της μετενσάρκωσης προσπαθούν οι υποστηρικτές της να τα καλύψουν με τις συνεχείς αναθεωρήσεις, πού όμως τούς οδηγούν σε πολλές αντιφάσεις.

Έτσι, ενώ αρχικά διατύπωναν ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα της «μνήμης» ή της συνειδητότητας των προηγούμενων ζωών, όταν αντελήφθησαν το κενό πού δημιουργήθηκε, αναθεώρησαν την αρχική τους θέση ισχυριζόμενοι ότι «η έλλειψη συνειδητότητας των προηγούμενων ζωών είναι ο κανόνας, αλλά δεν υπάρχουν κανόνες χωρίς εξαιρέσεις. Όπως ορισμένοι διατηρούν τις μνήμες των ονείρων τους όταν ξυπνούν, έτσι υπάρχουν και μερικά άτομα πού θυμούνται ότι έχουν ξαναζήσει. Σε ορισμένες δε περιπτώσεις η αφύπνωση παλαιότερων εντυπώσεων έγινε εντελώς φυσικά» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ 149-150).

Ακόμη, ενώ αρχικά διατύπωναν πως «αύτη η απώλεια μνήμης των προηγούμενων ζωών είναι απαραίτητη, για να αποφευχθεί η αυτοκτονία τού ανθρώπου πάνω στη γη... διότι εάν ο άνθρωπος είχε μνήμη της συνειδήσεως τού τι έπρεπε να εξαγοράσει με τη γήινη ύπαρξη του, κατά τη νέα ενσάρκωση, δε θα ήθελε ούτε να ζήσει, ούτε να ξεκινήσει τη φυσική (γήινη) ζωή θα αυτοκτονούσε αμέσως» (Παπύς, Μετενσάρκωση, σελ 59,78),

συνέχεια αντιφάσκουν προβάλλοντας τον ισχυρισμό πως οι αναμνήσεις των προηγούμενων ζώων «επιφέρουν θετικά αποτελέσματα, αφού μπορούν να επισημανθούν διάφορα ψυχικά τραύματα που συνοδεύουν την ύπνωση από παλαιότερες μετενσαρκώσεις και στη συνέχεια να θεραπευθούν» (Γουίλλιστον, σελ 34).

Οι αναμνήσεις των προηγούμενων ζώων, σύμφωνα με τους οπαδούς της μετενσάρκωσης, προέρχονται είτε από «αυθόρμητες αναμνήσεις» διαφόρων ατόμων, είτε από «αναδρομές» σε προηγούμενες ζωές που γίνονται με τη μέθοδο της ύπνωσης. Οι «αναμνήσεις» αυτές εκλαμβάνονται από τους οπαδούς «ντοκουμέντα» υπέρ της μετενσαρκώσεως και προβάλλονται για να «αποδείξουν» τη δοξασία αυτή. Βέβαια «μαρτυρίες» αυτές, δεν στέκουν ως επιχειρήματα και δεν αντέχουν σε καμία επιστημονική κριτική.

Οι λεγόμενες «αυθόρμητες αναμνήσεις», αλλά και οι «αναδρομές» μέσω της ύπνωσης, προϋποθέτουν ζητούμενο ως δεδομένο, δηλαδή τις αναφέρουν άνθρωποι που ήδη δέχονται τη δοξασία της μετενσάρκωσης. Αυτές μπορεί να είναι κατασκευασμένες, πρόκειται δηλαδή για συνειδητή άπατη από διάφορους οπαδούς. Κυρίως όμως πρόκειται για αυταπάτες. Οι τελευταίες οφείλονται σε φανταστικές επινοήσεις υποσυνειδήτου, στο οποίο ως γνωστόν αποθηκεύονται (εντυπώνονται σαν σε κασέτα) διάφορες εικόνες παραστάσεις από δραστηριότητες του παρελθόντος, ιδιαίτερα της παιδικής ηλικίας, ακόμη και από βιβλία που έχουν διαβαστεί, και που όταν αναδύονται από αυτό (το υποσυνείδητο) και γίνονται αντικείμενο συνειδητής επεξεργασίας (συγκεκριμένα της μνήμης), ερμηνεύονται από άτομα που ήδη δέχονται τη μετενσάρκωση, γεγονότα - αναμνήσεις μιας άλλης, περασμένης ζωής.

Πολλές τέτοιες περιπτώσεις «αυθόρμητων αναμνήσεων» αποδείχθηκαν ύστερα από έρευνα δημιουργίας της φαντασίας των ατόμων που τις επικαλέστηκαν. Αρκετές όμως από αυτές σχετίζονται άμεσα με τον πνευματισμό (μεντιουμισμό) και γενικά τον αποκρυφισμό και είναι δύσκολο να γίνουν αντικείμενο ερευνητικής εξετάσεως όμως και την περίπτωση της ύπνωσης. Σύμφωνα με τους οπαδούς της μετενσάρκωσης «η ύπνωση είναι η πιο άμεση μέθοδος για να επιτύχει κανείς την αναδρομή σε προηγούμενες ζωές του» (Γουίλλιστον, σελ 33). «Γιατροί» και «Ψυχολόγοι», μέλη παραθρησκευτικών ομάδων και απλοί άνθρωποι, όλοι οπαδοί της μετενσάρκωσης, επιδίδονται συστηματικά σε αναδρομές προηγούμενων ζώων μέσω της ύπνωσης, με σκοπό «την ψυχολογική ανάταση και τη μείωση του άγχους (στρες), που οφείλεται σε διάφορες τραυματικές εμπειρίες από προηγούμενες ζωές» (οπ. πρ.). Οι «υπνωτιστές» υπνωτίζουν και καθοδηγούν τα άλλα άτομα, ώστε να έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, τα οποία ερμηνεύουν πάντα με βάση τη δοξασία της μετενσάρκωσης. Είναι αυτονόητο πως το άτομο που υπνωτίζεται έχει ζωηρό ενδιαφέρον για τη δοξασία αυτή και είναι πρόθυμο να συνεργασθεί. Αυτό διευκολύνει αφάνταστα τον υπνωτιστή ο οποίος οδηγεί με κατάλληλη μεθόδευση δύναμει της υποβολής που ασκεί, τον υπνωτιζόμενο στην αποκάλυψη δήθεν καταπληκτικών λεπτομερειών από προηγούμενες ζωές. Ας μη λησμονούμε πως η υποβολή -όπως χαρακτηρίζεται η μετάδοση μιας παραστάσεως μιας επιθυμίας ή θελήσεως από ένα άτομο σ' ένα άλλο, όταν υπάρχει μεταξύ τους αμοιβαιότητα εμπιστοσύνης, του υποβαλλομένου στον υποβάλλοντα - κατά την ύπνωση, μπορεί να φθάσει στην απόλυτη κυριαρχία του υπνωτιστού πάνω στον υπνωτιζόμενο και στη χρησιμοποίηση του δευτέρου ως απλό αντικείμενο στα χέρια του πρώτου.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε στο σημείο αυτό, αλλά και να καταγγείλουμε, ότι η ύπνωση που εφαρμόζεται από τους οπαδούς της μετενσάρκωσης, είτε ψευδογιατροί είναι αυτοί, είτε ψευδοψυχολόγοι, είτε οτιδήποτε άλλο, δεν έχει καμία σχέση με την πραγματική (τεχνητή) ύπνωση που εφαρμόζεται σε εξουσιοδοτημένους ιατρούς - ψυχολόγους στα πλαίσια της θεραπευτικής αγωγής της κλινικής ψυχολογίας (ψυχανάλυσης). «Η τεχνητή ύπνωση ως ιατρικοψυχολογική μέθοδος, αποσκοπεί στην αποκάλυψη του υποσυνειδήτου χώρου του ατόμου και στην ανίχνευση των τραυματικών εμπειριών και βιωμάτων του, που είναι αποτέλεσμα των λεγόμενων "αποθνημένων καταστάσεων" οι οποίες εμφωλεύουν μέσα σ' αυτό. Έχει λοιπόν η τεχνητή ύπνωση, κατά πρώτο λόγο, διαγνωστικό χαρακτήρα, των αιτίων των ψυχικών ανωμαλιών του ατόμου και κατά δεύτερο λόγο θεραπευτικό, ιαματικό και οριστικό προκειμένου περί απλών νευρώσεων, και ανασταλτικών προκειμένου περί ψυχικών παθήσεων» (Νικολάου Νησιώτη (†), Ψυχολογία της Θρησκείας, σελ 49).

Στον ελλαδικό χώρο, αλλά και σε άλλα κράτη η ύπνωση εφαρμόζεται ανεξέλεγκτα είτε για λόγους «υγείας» και λύση ψυχολογικών προβλημάτων από ανεύθυνα και ανίερα άτομα, είτε μέσα στις διάφορες

παραθρησκευτικές ομάδες ως μέθοδος «εξόδου» από το σώμα» και «αναδρομή» σε προηγούμενες ζωές. σημειωθεί ότι πολλά κράτη έχουν λάβει μέτρα προφύλαξης για να αντιμετωπίσουν το γεγονός αυτό. Έτσι Ισραήλ, σε πολλές πολιτείες της Αμερικής και σε αρκετά Ευρωπαϊκά Κράτη απαγορεύεται δια νόμου εφαρμογή ύπνωσης από πρόσωπα που δεν είναι ειδικευμένοι γιατροί. Οι παραβάτες τιμωρούνται αυστηρά;

4. Αναμνήσεις από τον «αόρατο κόσμο».

Σχετικό προς όσα αναφέρθηκαν για τις αναμνήσεις από τις προηγούμενες ζωές, προκύπτει κι άλλο ερώτημα: Οι ψυχές μετά το θάνατο τού ανθρώπου πηγαίνουν στον «αόρατο κόσμο» πριν από τη μετενσάρκωση τους. Εφ' όσον οι μέθοδοι της ύπνωσης, κατά τούς οπαδούς της μετενσάρκωσης, εξασφαλίζουν διηγήσεις προηγούμενων ζωών, γιατί δεν αποκαλύπτουν και αναμνήσεις από τον «αόρατο κόσμο» στον οποίο παραμένουν οι ψυχές για μεγάλο χρονικό διάστημα; Ο ίδιος ο φιλόσοφος Πλάτων, την διδασκαλία τού όποιου οπαδοί της μετενσάρκωσης επικαλούνται για να ενισχύσουν τη δοξασία τους, ομιλεί στα έργα του «Μένων» και «Φαίδων» για την «ανάμνηση», κατά την οποία η ψυχή θυμάται στον επίγειο κόσμο, στη διάρκεια της μετενσάρκωσης της, ό,τι είχε δει και ζήσει ευρισκόμενη στον «αόρατο κόσμο» (στο Επέκεινα). Μέχρι πριν μερικά χρόνια οι οπαδοί της μετενσάρκωσης δεν έδιναν απάντηση στο ερώτημα αυτό. Αργότερα προέκυψαν τότε διαφορετικές περιγραφές του αοράτου κόσμου και της κατάστασης των ψυχών που βρίσκονται εκεί, όσες και οι οπαδοί της μετενσάρκωσης.

5. Η αύξηση του πληθυσμού της γης.

Μια ακόμη σοβαρή ένσταση κατά της δοξασίας της μετενσάρκωσης, στην οποία οι οπαδοί της αναπαύονται να αντιπαραθέσουν πειστικά και σοβαρά επιχειρήματα, αποτελεί ο πληθυσμός της γης. Με βάση τη διδασκαλία της μετενσάρκωσης ότι οι ψυχές προϋπάρχουν (δε γίνεται δεκτή η διδασκαλία τού χριστιανισμού και θέση της πλειονότητας των επιστημόνων, για τη δημιουργία -γένεση- της ψυχής «εξ άκρας συλλήψεως» από το εμβρύου, δηλαδή την ταυτόχρονη δημιουργία σώματος και ψυχής κατά την σύλληψη) δεν μπορεί να εξηγηθεί η αυξητική τάση τού πληθυσμού της γης. Εάν δεχθούμε την άποψη της μετενσάρκωσης, ο πληθυσμός της γης θα έπρεπε να αυξάνει. Όμως τα δισεκατομμύρια των ψυχών (ο πληθυσμός της γης) που υπάρχουν σήμερα προϋπήρχαν όταν οι άνθρωποι πάνω στη γη ήταν 1.000, 100, 2; Και εάν προϋπήρχαν από πού προήλθαν; Από ποια σώματα, μήπως από τούς δεινόσαυρους; Παρά ταύτα οι οπαδοί της μετενσάρκωσης δεν πείθονται ισχυρίζονται ότι ο πληθυσμός της γης δεν αυξάνει και αμφισβητούν τις διάφορες επίσημες και τεκμηριωμένες στατιστικές. «Στην πραγματικότητα - ισχυρίζονται - ο παγκόσμιος πληθυσμός δεν αυξάνει... Τίποτα δεν αποκλείει να ήταν μεγαλύτερος από ό,τι είναι σήμερα. Αν δεχτούμε την ύπαρξη τού αρχαίου πολιτισμού, της Ατλαντίδος, ο οποίος πρέπει να υπήρχε πριν από εκατομμύρια χρόνια, θα πρέπει να πιστέψουμε επίσης και άλλες πληροφορίες που μάς έχουν δώσει οι αναδρομές σχετικά με τον πληθυσμό εκείνης της εποχής. Πολλοί πελάγοι έχουν αναφέρει (στις αναδρομές μέσω της ύπνωσης) ότι υπήρχε υπερπληθυσμός, πόλεις που εξαπλώνονταν τόσο πολύ ώστε να συναντιούνται με άλλες πόλεις, μέτρα για τον έλεγχο τού πληθυσμού καθώς και μετανάστευση σε μακρινούς τόπους για να μειωθεί το πρόβλημα τού υπερπληθυσμού στη χώρα. Συχνά αναφερθεί ότι ο πληθυσμός της Ατλαντίδος έφτανε τα δισεκατομμύρια. (Αλήθεια πως αποδεικνύεται αληθινή επιστημονικά;).

»Εξάλλου, τίποτα δεν επιβάλλει οι ζωές των διάφορων ψυχών να περιορίζονται μόνο στο δικό τους πλανήτη. Μερικά άτομα έχουν κάνει αναδρομές σε ζωές που έζησαν σε άλλους πλανήτες(!) ενώ αρκετοί Ανώτεροι Εαυτοί έχουν δηλώσει ότι όλο το σύμπαν είναι πατρίδα των Ψυχών. Πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη μας τη θεωρία ότι οι Ψυχές ενσαρκώνονται σε κύκλους που διαρκούν από μία ή δύο γενιές μέχρι εκατοντάδες χρόνια. Επομένως, τώρα μπορεί να βρισκόμαστε σε μια περίοδο με μεγάλο πληθυσμό, ο οποίος όμως να μειωθεί στο μέλλον»(!) (Γουίλλιστον, σελ., 286).

Ο αναγνώστης μπορεί να διαπιστώσει πόσο αφελή και παιδαριώδη είναι τα παραπάνω επιχειρήματα, όποια δεν αντέχουν σε καμία επιστημονική (αντικειμενική) κριτική. Σήμερα δεν υπάρχει κανείς σοβαρός επιστήμονας που να δέχεται ότι ο πληθυσμός της γης, από την πρώτη εμφάνιση τού ανθρώπινου γένους στον πλανήτη, δεν έχει υποστεί αύξηση. «Ο πληθυσμός της γης, υπολογίζεται από τούς ερευνητές (Εκθεση

Ο.Η.Ε.), πως το 1.000 μ.Χ. αριθμούσε 254.000.000 ανθρώπους και το 1900 έφτασε τα 4.415.000.000. Το 1990 έφτασε τα 5.300.000.000 και στο τέλος τού αιώνα ο πληθυσμός θα ξεπεράσει τα 6.500.000.000» («Το Βήμα», 27.5.1990, σ. Α2). Όλοι οι ειδικοί μιλούν για την παγκόσμια «δημογραφική ή πληθυσμιακή έκρηξη», την οποία θεωρούν ως το μείζον πρόβλημα τού πλανήτη μας -προσωπικά δε συμφωνώ ότι αποτελεί πρόβλημα -, οι μόνοι που εξακολουθούν να την αρνούνται είναι οι οπαδοί της μετενσάρκωσης!

6. Παράξενος «ερμαφροδιτισμός».

Το αδιέξοδο της δοξασίας της μετενσάρκωσης φαίνεται και στο πρόβλημα τού φύλου. Η μετενσάρκωση δέχεται την εναλλαγή των φύλων: Ένας άνδρας στην επόμενη ενσάρκωση μπορεί να πάει σε γυναικείο σώμα, όπως και μια γυναίκα σε ανδρικό. «Θα συναντήσουμε ευγενικούς χαρακτήρες και στα δύο φύλα, που κατέχουν ιδιότητες αναπτυγμένες από πριν στο άλλο φύλο, έτσι πού η δύναμη, η σταθερότητα, το θάρρος, η αυτοπεποίθηση, η αποκτήθηκαν προ πάντων από το αρσενικό γένος, είναι ενωμένα με την τρυφερότητα, την αγνότητα, την ευκαρτερία, που συναντώνται συχνότερα στο θηλυκό γένος» (Μπεσάντ, απ' το βιβλίο τού Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο, σ.157). Είναι όμως δυνατόν να διατηρήσει η ανθρώπινη προσωπικότητα την ομοιομορφία και ιδιοτυπία της, όταν εναλλάσσονται στο ίδιο πρόσωπο το ανδρικό και το γυναικείο φύλο; Αυτός ο παράξενος «ερμαφροδιτισμός» είναι αφύσικος και απορριψίμος τόσο από μια ανθρωπολογική και ψυχολογική σκοπιά, όσο και από μια ηθική θεώρηση. Η προσωπικότητα ενός τέτοιου ανθρώπου όχι μόνο διχάζεται, αλλά αλλοιώνεται και παραμορφώνεται.

Είναι δεδομένο από την επιστήμη της ανθρωπολογίας και της ψυχολογίας ότι το κάθε φύλο έχει μια ομοιομορφία και φυσιολογία του. Για τη διατήρηση αυτής της ιδιαιτερότητας της φυσιολογίας, την ασύγκριτη εργάζεται όλος ο ψυχοσωματικός κόσμος του ανθρώπου. Η εναλλαγή και το μπέρδεμα των φύλων, που προϋποθέτει, ισχυρίζεται η δοξασία της μετενσάρκωσης ότι μπορεί να συμβεί στις διάφορες ενσάρκώσεις της ψυχής, είναι φυσιολογική, γιατί δημιουργεί ανωμαλίες και ψυχοπαθολογικές καταστάσεις.

Οι ίδιοι οι οπαδοί της μετενσάρκωσης αντιλαμβανόμενοι τη δυσκολία της εναλλαγής των φύλων ομολογούν ότι «η ψυχή δυσκολεύεται να υιοθετήσει αμέσως την ανδρική ή γυναικεία ψυχοσύνθεση»(όπ. πρ. 1990, σ. 136).

Οι αρρενωπές γυναίκες (ανδρογυναίκες, όπως τις αποκαλεί ο λαός) και οι θηλυπρεπείς άνδρες ερμηνεύονται με τη μετενσάρκωση, όσο κι αν το επιθυμούν οι οπαδοί της. Σύμφωνα με τη θεωρία τους, η ψυχή έχει γενική ισχύ, οι παραπάνω υπάρξεις θα έπρεπε να αποτελούν τον κανόνα κι όχι την εξαίρεση. Δεν θα είχαν δηλαδή μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά γενικό φαινόμενο. Όλοι σχεδόν δηλαδή οι άνδρες θα έπρεπε να είναι θηλυπρεπείς κι όλες οι γυναίκες αρρενωπές, αφού όλοι ανεξαιρέτως έχουν μια ανάλογη προϊστορία και ψυχές προϋπάρχουν εδώ και εκατομμύρια χρόνια. Δυστυχώς οι οπαδοί της μετενσάρκωσης σ' ένα καθαυτό ψυχοπαθολογικό πρόβλημα, στο οποίο κύριο λόγο έχει η ιατρική και η ψυχολογία, αυτοί δίνουν φανταστικό μυθολογικό χαρακτήρα.

7. Το πρόβλημα της σύντομης ζωής.

«Μια μοναδική γήινη ζωή - λένουν οι οπαδοί της μετενσάρκωσης- παραμένει συχνά χωρίς αποτελέσματα. Κάποιες ανθρώπινες υπάρξεις κατορθώνουν να ζήσουν τα εβδομήντα χρόνια της γήινης ζωής τους και αποκομίζουν κάποιες εμπειρίες. Αλλά καθώς γνωρίζουμε χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν ύστερα από μερικά χρόνια η ακόμη και μερικές ώρες ζωής. Στην περίπτωση αυτή ποιο όφελος θα αποκομίσει η αθάνατη ψυχή από μερικές μόνο ώρες, φυσικής υπάρξεως;» (Κούπερ, η μετενσ., μία έλπίδα για τον κόσμο. Απ' το βιβλίο του Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο, σελ. 136).

Οι οπαδοί της μετενσάρκωσης προβάλλουν τη σύντομη ζωή ως επιχείρημα υπέρ της δοξασίας αυτής ισχυριζόμενοι ότι η ψυχή πρέπει να επανασαρκωθεί, αφού δεν αποκόμισε κανένα όφελος.

Το «επιχείρημα» αυτό όμως στρέφεται εναντίον τους. Αν μία τέτοια σύντομη ζωή δεν έχει κανένα όφελος και νόημα, γιατί η ψυχή έκανε τον κόπο να ξανασαρκωθεί για λίγες μέρες ή και ώρες, αφού πρόκειται να κερδίσει τίποτε; Αφού σύμφωνα με τη δοξασία της μετενσάρκωσης κάθε νέα γέννηση έχει σκοπό την πρόοδο και τη τελείωση του ανθρώπου, πως δικαιολογείται η σύντομη ζωή ενός ανθρώπου; Ερωτήματα αναπάντητα από τούς οπαδούς της μετενσάρκωσης.

Βέβαια κατά τη χριστιανική θεώρηση, όσο σύντομη κι αν είναι η ζωή, έχει ένα νόημα κι ένα σκοπό επιτελέσει στο σχέδιο του Θεού. Για τη μετενσάρκωση όμως, αν θέλει να είναι συνεπής στις αρχές της, δεν είναι κανένα απολύτως νόημα, αφού δεν συνοδεύεται από την αναμενόμενη πρόοδο και βελτίωση της προηγούμενης ζωής.

8. Το μητρικό φίλτρο και τα ένστικτα.

Εκεί πού η αυθαιρεσία των οπαδών της μετενσάρκωσης γίνεται παραμύθι είναι όταν θέλουν ερμηνεύσουν το μητρικό φίλτρο και τα ένστικτα.

Η μητρική αγάπη και στοργή είναι έμφυτη και βαθιά ριζωμένη στη γυναικεία φύση. Σ' αυτό το μητρικό ένστικτο οι μετενσαρκωτές δίνουν τη δική τους «λογική» ερμηνεία: «Το μητρικό ένστικτο, είναι κάτι το συνηθισμένο στα μικρά κορίτσια, αλλά το συναντά κανείς κάποτε και στα αγόρια. Έχουμε όμως σκεφτεί ποτέ ότι ένα μικρό κορίτσι πού παίζει με την κούκλα του, μπορεί να θυμάται αόριστα τις προηγούμενες ζωές κατά τις οποίες είχε κρατήσει στην αγκαλιά του αληθινά παιδιά;». (Απ' το βιβλ. του Γ. Μελέτη, Μετά θάνατο, σελ. 162).

Το μητρικό φίλτρο ως έμφυτο στο θήλυ δεν ερμηνεύεται, απλά διαπιστώνεται. Αν θελήσει κανείς να ερμηνεύσει με δικές του «λογικές» κατηγορίες και υποθέσεις θα φτάσει να δημιουργήσει ένα παραμύθι, σαν αυτό των οπαδών της μετενσάρκωσης.

Αξίζει όμως να επισημάνουμε και κάτι άλλο στην παραπάνω «ερμηνεία» τού μητρικού ένστικτου. Είναι δυνατόν, ισχυρίζονται, το μητρικό ένστικτο να το συναντήσει κανείς και σε αγόρια. Και το αναφέρουν αυτό να δικαιολογήσουν την θεωρία τους, πως ένα αγόρι μπορεί στην προηγούμενη ζωή του να υπήρξε κορίτσι. Άν αν το αγόρι κρατήσει καμιά φορά κούκλα στην αγκαλιά του παίζοντας, αυτό σημαίνει ότι σε προηγούμενη ζωή του είχε κρατήσει, ως γυναίκα, στην αγκαλιά του αληθινά παιδιά.

Αλλά, αν αυτό δεν ξεπερνάει κάθε όριο αυθαιρεσίας και δεν είναι κατάφωρη παραβίαση και των στοιχειωδών κανόνων της ψυχολογίας και της βιολογίας, τότε τι είναι;

Βέβαια, οι οπαδοί της μετενσάρκωσης δεν γνωρίζουν από όρια αυθαιρεσίας, δε γνωρίζουν από ψυχολογία ούτε από βιολογία, και συνεχίζουν: «όλα τα ένστικτα και οι έμφυτες τάσεις εξηγούνται λογικά με τη μετενσάρκωση. Γιατί άραγε ένα κλωσόπουλο μόλις βγει από το αυγό του τρέχει γρήγορα να κρυφτεί, όταν σκοιά ενός γερακιού σκοτεινιάζει το έδαφος; Λέμε: είναι το ένστικτο του. Αλλά με το να κατονομάσουμε πράγμα, δεν το έχουμε ερμηνεύσει συγχρόνως. Αν όμως στο ένστικτο του πουλιού δούμε το αποτέλεσμα μιας αναμνήσεως από προηγούμενες ζωές, πού συνδέεται με πολλούς άλλους θανάτους εξ αίτιας γερακιών, τότε έχουμε δώσει σ' αυτό μια λογική ερμηνεία» (όπ. προσελ. 162)..

Δηλαδή, το πουλί μόλις βγει από το αυγό θυμάται από την προσωπική του τραγική εμπειρία, βάσει του ένστικτου του, πως μόλις δει γεράκι πρέπει να προφυλαχθεί, γιατί διαφορετικά κινδυνεύει να καταβροχθιστεί από αυτό, κάτι πού συνέβη πολλές φορές στο παρελθόν (προηγούμενες ζωές του).

Εμείς ρωτάμε: τα πουλιά πού δεν είχαν μια τέτοια τραγική εμπειρία (δεν μπορεί όλα τα πουλιά να καταβροχθίζονται από γεράκια ή οτιδήποτε άλλο), διαθέτουν το ένστικτο της αυτοπροφυλάξεως οποιοδήποτε κίνδυνο; Σύμφωνα με τη θεωρία των οπαδών της μετενσάρκωσης, τα πουλιά αυτά κανονικά θα έπρεπε να το διαθέτουν, αφού δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία. Αλλά αυτή η θέση είναι εντελώς αντίθετη με τους νόμους τού φυσικού κόσμου πού θέλει τα ζώα και τα πτηνά να διαθέτουν απ' την πρώτη κιόλας στιγμή υπάρξεως τους το ένστικτο της αυτοπροφυλάξεως και αυτοσυντήρησής τους. Αν η παραπάνω θεωρία των οπαδών της μετενσάρκωσης λέγεται «λογική ερμηνεία», τότε ποιος είναι ο παραλογισμός.

Ε΄ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗΣ

Οι συνέπειες της δοξασίας της μετενσάρκωσης είναι ολέθριες για τον άνθρωπο. Η προσωπική, οικογενειακή, κοινωνική ζωή του, και γενικότερα ο ανθρώπινος πολιτισμός κλονίζονται εκ θεμελίων.

1. Στην προσωπική ζωή.

Με βάση τη θεωρία τού «Κάρμα», κατά την οποία η προσωπική ζωή τού ανθρώπου είναι προκαθορισμένη, διδάσκεται μία επικίνδυνη άποψη περί ηθικής και δικαιοσύνης - των δύο άρχων (προϋποθέσεων) πού σηματοδοτούν βέβαια την πορεία και της οικογενειακής και της κοινωνικής ζωής. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, ο άνθρωπος πρέπει να ζήσει χωρίς να καταπιέσει ή να προσπαθήσει να αλλάξει τον εαυτό του, το περιβάλλον στο οποίο ζει, τις φιλοδοξίες του, ακόμα τα πάθη και τις αδυναμίες του. Ο άνθρωπος δεν έχει σφάλει, δεν πήρε τον «κακό δρόμο», δεν έγινε κακός ή αμαρτωλός. Η ηθική κατάσταση του, ο τρόπος ζωής του έχει διαμορφωθεί από το Κάρμα, για να τον βοηθήσει να εξελιχθεί! Ο κακός άνθρωπος είναι κακός γιατί πρέπει να εκπληρώσει το Κάρμα του, το ίδιο και ο εγκληματίας και ο τύραννος, αλλά και ο φτωχός και ο καταπιεσμένος. Ο ανθρώπινος ρόλος είναι τελείως παθητικός. Η προσπάθεια για καλύτερη των συνθηκών της ζωής και ο πνευματικός αγώνας είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος. Ο άνθρωπος δεν έχει δυνατότητα να διαμορφώσει τη ζωή του. Κάθε γεγονός στη ζωή του, ευχάριστο ή δυσάρεστο, είναι μια τέλεια αντανάκλαση γεγονότων των περασμένων ζωών του. Η βίωση της ελευθέριας, η βασική αυτή προϋπόθεση της ηθικής τελείωσης τού ανθρώπου έχει καταργηθεί. Έτσι, όμως, ο άνθρωπος αφενός απαλλάσσεται από κληρονομημένη έννοια ευθύνης για όσα εκείνος πράττει, αφετέρου πρέπει να υπομένει αγόγγυστα όλες τις αδικίες σε βάρος του αφού αδικία δεν υπάρχει στην πραγματικότητα. Γίνεται λοιπόν φανερό πως μια τέτοια ζωή, ουσιαστικά μοιρολατρική, στερημένη από το στοιχείο τού προσωπικού αγώνα, της προσωπικής επιτυχίας, όχι μόνο οδηγεί στην ανάπτυξη της προσωπικότητας τού ανθρώπου, αλλά αντίθετα την κινεί στην αυτοεξουδετέρωσή της.

Η μετενσάρκωση δηλαδή αποξενώνει τον άνθρωπο από τον ίδιο του τον εαυτό. Αυτός δεν είναι ο ίδιος. Είναι κάποιος άλλος. Και αυτός ο άλλος πάλι εργάζεται για κάποιον άλλον άγνωστό του. Πλήρως δηλαδή αβεβαιότητα και διάλυση της προσωπικότητας.

2. Στην οικογενειακή ζωή.

Το Κάρμα καθορίζει το οικογενειακό περιβάλλον της ψυχής κατά τη νέα ενσάρκωση της. Καθορίζει φύλο, τις δυνάμεις ή αδυναμίες τού νέου σώματος, ακόμη και τα πρόσωπα των γονιών. Έτσι «οι εξελιγμένες ψυχές γεννιούνται, ως ανθρώπινες υπάρξεις, από γονείς πού διαθέτουν ισχυρές δυνάμεις φυσικής, ηθικής και πνευματικής υγείας. Ενώ οι μέθυσοι, οι ακόλαστοι, οι χυδαίοι, χωρίς ιδανικά και αγάπη γονείς, προσελκύουν για να ενσαρκώσουν ψυχές ατόμων πού έχουν αυτοκτονήσει, υλιστών, πού συνοδεύονται από φυσικά σώματα καχεκτικά, δύσμορφα, ανάπηρα, ή μονίμως άρρωστα» (Παπύς, σελ. 31).

Ακόμη, πολλοί δάσκαλοι της μετενσάρκωσης διδάσκουν πως πολλές φορές μέσα στην οικογένεια τα μέλη της έχουν αλλάξει διαφόρους ρόλους: «Ο πατέρας μου ήταν σύζυγός μου, την οποία εγώ κοιμεταχειριζόμουν σε προηγούμενη ζωή... Κατάλαβα ότι σε μια από τις προηγούμενες ζωές μου, η μητέρα μου σκότωσε τον πατέρα μου κι έμενα... Η μητέρα μου σε προηγούμενη ζωή ήταν σύζυγός μου πού συνήθιζα να τον κοιμεταχειρίζομαι... Η μητέρα μου ήταν αδελφή μου σε μια προηγούμενη ζωή και ο πατέρας μου εραστής μου...» (Αφηγήσεις οπαδών της μετενσάρκωσης, από το βιβλίο τού Ρόμπερτ Νάτζεμι, Ο μυστικός κύκλος της ζωής, Αθήνα 1985, σελ. 100).

Οι απόψεις αυτές αν μη τι άλλο κλονίζουν τα θεμέλια της οικογένειας, γιατί σχετικοποιούν το ρόλο της σημασίας των γονιών και των μελών μεταξύ τους, και διαταράσσουν την αρμονική οικογενειακή συμβίωση. Δεν είναι τυχαίες οι περιπτώσεις διαλύσεως οικογενειών πού εισήλθαν σε διάφορες παραθρησκευτικές ομάδες όπου υπέστησαν μύηση στη δοξασία της μετενσάρκωσης, ακόμη και η δημιουργία σχέσεων αιμομιξίας με

των μελών της οικογένειας, καθώς και η «ανταλλαγή» συζύγων μεταξύ των ζευγαριών που συμβίωναν στο «κοινόβιο».

«Οι γονείς ενός νεαρού παιδιού εντάχθηκαν σε μια παραθησκευτική ομάδα. Ο 'Δάσκαλος' της ομάδας αυτής, προκείμενου να τους εντάξει απόλυτα στην υπηρεσία της οργάνωσης, τους έπεισε πως με το παιδί το οποίο αντιδρούσε στην ενέργεια αυτή των γονιών του, δεν τους συνδέουν 'καρμικές σχέσεις' από την προηγούμενη ζωή, επειδή προέρχονταν από άλλο πλανήτη και πρώτη φορά μετενσαρκωνόταν στη γη. Έτσι οι γονείς πέταξαν κυριολεκτικά το παιδί τους στους πέντε δρόμους» (Περ. ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, τ. 1, σελ. 10).

Αξίζει να αναφερθεί ότι «στις Η.Π.Α υπάρχουν τα λεγόμενα 'θύματα των κοινοβίων'. Πρόκειται για παιδιά και νεαρά άτομα, τα οποία μεγάλωσαν σε "κοινόβια" παραθησκευτικών ομάδων χωρίς να γνωρίζουν ποιοι είναι οι γονείς και οι συγγενείς τους... Επίσης δε γνωρίζουν την κοινωνική κλίμακα αξιών. Π.χ., μερικά είδη σεξουαλικής συμπεριφοράς, όπως η αιμομιξία, είναι απαράδεκτα» (Σ. Λάντα - Μ. Σίνγκλτον, Οικογενειακές σχέσεις και «εκπαίδευση» των παιδιών στις Λατρείες, Πρακτικά Βαρκελώνης, σελ. 64,75).

3. Στην κοινωνική ζωή.

Η δοξασία της μετενσάρκωσης είναι ίσως η καλύτερη τροχοπέδη για αντίσταση σε οποιαδήποτε κοινωνική αδικία και καταπίεση, αφού καταφάσκει τις κοινωνικές ανισότητες και διαφορές. «Η μετενσάρκωση - σύμφωνα με τού οπαδούς της - είναι το μόνο κλειδί για την ερμηνεία των κοινωνικών διαφορών... Κατά τη διάρκεια της εξελικτικής πορείας του ανθρώπου, το ανθρώπινο πνεύμα περνά από διάφορες κοινωνικές τάξεις ανάλογα με την διαγωγή του στις προηγούμενες ενσαρκώσεις... Συνεπώς ο άνθρωπος των κατώτερων τάξεων δεν πρέπει να φθονεί τα άτομα των ανωτέρων κοινωνικών τάξεων. Ο φτωχός γνωρίζει ότι πληρώνει για την προηγούμενη ζωή του, όπως και ο πλούσιος γνωρίζει ότι εισπράττει την ανταμοιβή των ταλαιπωριών που υπέστη» (Παπύς, σελ. 96, 82, 120).

Με βάση τη διδαχή αυτή οι οποιοσδήποτε αρνητικές κοινωνικές καταστάσεις: κοινωνική ανισότητα, εκμετάλλευση ή καταπίεση, πρέπει να γίνονται δεκτές με τρόπο εντελώς παθητικό. Όσοι αδικούντα υποφέρουν, φταίνε οι ίδιοι για την κατάσταση αυτή, έχουν συσσωρεύσει «κακό Κάρμα» κι όχι εκείνοι που ταλαιπωρούνται!

Αλλά, ας μεταφερθούμε σε έναν άλλο τομέα της κοινωνικής ζωής, στον τομέα της υγείας. Είναι γνωστό ότι η μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλουμε για να κρατήσουμε στη ζωή τους βαριά αρρώστους μας, οφείλεται στο γεγονός πως αποδίδουμε μοναδική αξία στο ανθρώπινο πρόσωπο, αφού ο άνθρωπος αποτελεί «εικόνα» του Δημιουργού Θεού. Ας υποθέσουμε ότι ο γιατρός που φροντίζει έναν βαριά ασθενή πιστεύει στη μετενσάρκωση. Τι θα συμβεί μ' αυτόν τον γιατρό που θεωρεί ότι ο άρρωστος είναι μια «ψυχική απρόσωπη σπίθα» που έτρεξε αλλιώς θα ξαναγεννηθεί, κι όχι ένα ανεπανάληπτο πρόσωπο; Γιατί να επιμένει και να αγωνίζεται να κρατήσει ζωντανό; Μήπως θα αποτελούσε ευεργεσία εκ μέρους του γιατρού η παροχή δυνατότητας στον άρρωστο δια της επισπέυσεως του θανάτου του να αποκτήσει ένα καινούργιο σώμα, ευεργεσία που προσέδιδε και καλό Κάρμα στο γιατρό;

Αλήθεια, ποια θα είναι η στάση και η φροντίδα μας απέναντι στους άρρωστους συνανθρώπους μας όταν αποδεχόμενοι τη δοξασία της μετενσάρκωσης πιστέψουμε πως «οι άνθρωποι με σοβαρές εγκεφαλικές ασθένειες γεννήθηκαν έτσι γιατί στην προηγούμενη ζωή τους αυτοκτόνησαν τινάζοντας τα μυαλά τους στον αέρα - Έτσι ερμηνεύεται η επιληψία, η ιδιοτελία (βλακεία) και η πνευματική καθυστέρηση - Όσοι αυτοδηλητηριάστηκαν γεννιούνται με σοβαρά γαστρικά προβλήματα, που συνοδεύονται από μόνιμους πόνους. Όσοι αυτοκρεμάστηκαν γεννιούνται καμπούρηδες και ανάπηροι...» (Παπύς, σελ. 79), και ότι με την παροχή ασθένειά τους τιμωρούνται για όσα έπραξαν στην προηγούμενη ζωή τους και άρα δε δικαιούνται συμπαραστάσεως και περιθάλψεως;

4. Μιλούν το γεγονός.

Αναφέρουμε στη συνέχεια κάποια «παράξενα» γεγονότα που είτε δημοσιεύθηκαν σε περιοδικά εφημερίδες, είτε μεταδόθηκαν από πρακτορεία ειδήσεων και μαρτυρούν όσο τίποτε άλλο τις αρνητικές

συνέπειες και το υποβαθμισμένο πολιτιστικό και πνευματικό επίπεδο των ανθρώπων που δέχονται τη δοξα της μετενσαρκώσεως:

«Θεός» από κούνια.

«Ένα βρέφος μόλις 45 ημερών έχει προσελκύσει γύρω από την κούνια του πλήθη πιστών ινδουιστών όποιοι πιστεύουν ότι το μωρό είναι η μετενσάρκωση του θεού των ινδουιστών Γκανές, με το ανθρωπόμοιο κεφάλι ελέφαντα.

Οι ιερείς αφιερώνουν προσευχές γύρω από το στολισμένο λίκνο του μωρού που βρίσκεται στην αυλή του σπιτιού των γονέων του στην ιερή πόλη των σίχ στο Άρμισταρ της Βόρειας Ινδίας, μετέδωσε το πρακτορείο ειδήσεων της Ινδίας UNI. Οι χωρικοί προσφέρουν δώρα στο "νεογέννητο θεό", αναφέρει το πρακτορείο. Το βρέφος έχει πολύ μακριά μύτη, δεν έχει πάνω χείλος και έχει δύο προτεταμένους άνω κυνόδοντες, που μοιάζουν με υπό σχηματισμό χαυλιόδοντες ελέφαντα.

Οι γιατροί μάταια αγωνίζονται να τους πείσουν πως πρόκειται για την περίπτωση ενός παραμορφωμένου βρέφους εξαιτίας γενετικών ανωμαλιών». (Εφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ, φ. 4.2.93, σ. 17).

* * *

Μετενσάρκωση με το ζόρι.

«Στο Κατμαντού, ιερή πόλη του Νεπάλ, στην οποία ζουν αρμονικά ο Ινδουισμός και ο Βουδισμός, λατρεύεται η "ζωντανή θεά" 'Κούμαρι', η σύζυγος του θεού Σίβα. Το πρόσωπο που υποδύεται το ρόλο της "ζωντανής θεάς" -επιλέγεται ύστερα από πολλές δοκιμασίες - είναι ένα πεντάχρονο κορίτσι, το οποίο θεωρείται από το λαό η μετενσάρκωση της Κούμαρι και θα λατρεύεται ως "θεά" μέχρι το τέλος της ζωής της. Όταν τότε η "θεά" θα "μετενσαρκωθεί" σε άλλο πεντάχρονο κορίτσι με την ίδια διαδικασία» (περ. «Άνθρωποι», εφημ. ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ, φ. 1.10,95, σελ. 46).

* * *

Η επιδημία... της μετενσάρκωσης.

Με έκπληξη πληροφορηθήκαμε από τα τηλεοπτικά μέσα ειδήσεων, ότι κατά την πρόσφατη επιδημία χολέρας στην Ινδία (1993), οι κάτοικοι αρνήθηκαν να υπακούσουν στις συστάσεις των υγειονομικών υπηρεσιών, που αφορούσε στην εξόντωση εκατοντάδων αρουραίων, φορέων των μικροβίων της χολέρας, που είχαν κατακλύσει τις μεγάλες αστικές περιοχές της Ινδίας, φοβούμενοι μήπως εγκληματήσουν, διότι κατά την πίστη τους (μετενσάρκωση) οι ψυχές ενσαρκώνονται και σε πολλά είδη του ζωικού βασιλείου, ακόμα και σε αρουραίους!!!

* * *

Φόνος και μετενσάρκωση.

«Πρόσφατα συμπατριώτης μας, καλοκάγαθος γηραιός κύριος, που είχε σε ώριμη ηλικία περάσει απ' όλη σχεδόν τα κυκλώματα της Νέας Εποχής, κόμπαζε ενώπιον φίλων πως... "είχε σκοτώσει με τη σκέψη του τον Θεό" (διαλογισμός) "για το καλό της ανθρωπότητας". Περίμενε πως θα επαινεθεί. Όταν όμως του επισημάνθηκε πως έτσι έγινε ένοχος φόνου, απάντησε: "Δεν καταλαβαίνετε, γιατί ανήκετε σε άλλο σύστημα σκέψεως. Δεν υπάρχει φόνος, γιατί υπάρχει η μετενσάρκωση"! "Ας μη νομισθεί πως τα ανωτέρω αποτελούν "λόξα" του εν λόγω κυρίου γιατί βρίσκονται σε πλήρη συμφωνία με τη διδασκαλία του Πραμπομπάντα, του "θεϊκού" γκούρου του Κρίσνα, ο οποίος υποστήριζε πως ο τέλειος γιόγκι μπορεί να κάνει οτιδήποτε φθάνει να το κάνει "χωρίς προσκόλληση στο αποτέλεσμα". Ο διάδοχός του Αμερικανός Μπακτιπάντα καταδικάστηκε για ηθική αμεταμέλητη λειτουργία στο φόνο πρώην οπαδού των Κρίσνα στις αρχές του 1991 στη Βιρτζίνια των Η.Π.Α» (Ηρώ Λουκ, Λατρείες καταστροφικές, σελ. 63).

* * *

«Ο πατέρας μου μ' έβαλε να τον σκοτώσω»!

Αξίζει να κλείσουμε το κεφάλαιο αυτό με ένα περιστατικό από το Παρίσι (Ιούλιος 1982). Το αληθινά τραγικό και ανατριχιαστικό αυτό γεγονός δείχνει που μπορεί να οδηγήσει μια τέτοια διδασκαλία, ό-
προχωρήσει από τη θεωρία στην πράξη. Την παραθέτουμε αυτούσια. Δημοσιεύθηκε με τον εντυπωσιακό τί-
«ο πατέρα μου μ' έβαλε να τον σκοτώσω, για να μου αποδείξει, ότι είναι αθάνατος». Και θα του το έδει-
γιατί θα ξαναρχόταν στη ζωή με τη μετενσάρκωση.

«Τον πατέρα μου, ναι τον σκότωσα. Άλλά θα ξαναγυρίσει. Μου το υποσχέθηκε. Όλοι θα ξαναγυρίσουν
στη γη. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Με μια ή με άλλη μορφή».

Αυτά είναι τα λόγια του 18χρόνου πρωταγωνιστή ενός δράματος πού κυριολεκτικά συγκλόνισε
Γαλλία. Ενός απίστευτου δράματος όπου ο οπαδός της ινδουιστικής αιρέσεως «Τα παιδιά του Κρίσνα»
45χρονος Φελισιέν Μπικάρ, έβαλε το γιο του Κλεμάν, 18 χρονών, να τον σκοτώσει μπροστά στα μάτια
κόρης του Φλοριάν, 20 χρονών για να αποδείξει και στους δύο, ότι μπορούσε να μετενσαρκωθεί.

Ο νεαρός είπε στους αστυνομικούς - και η αδελφή του επιβεβαίωσε τα λόγια του - ότι ο πατέρας
βοήθησε τοποθετώντας ο ίδιος το όπλο στον κρόταφο του: «Τώρα τράβηξε», του είπε. «Δεν φοβάμαι αφού
επιστρέψω στη γη».

Ένα απίστευτο δράμα. Φτάνει να ακούσει κανείς τη Φλοριάν να μιλάει γι' αυτό...

«Ο πατέρας μου ήταν πολύ μορφωμένος. Διάβαζε τρομακτικά. Παθιαζόταν κυρίως με την ινδουιστική
φιλοσοφία, το 'βουντού', τη μαύρη μαγεία και τη μετενσάρκωση. Από το 1976 άρχισε να μυεί και μας σχε-
επιστημονικά σε όλα τα ενδιαφέροντα του. Η μητέρα μου και η μικρή μου αδελφή δεν συμμετείχαν καθόλου.
Εμείς πιστεύαμε ότι μετά το θάνατο η ψυχή απελευθερώνεται, παίρνει τη μορφή του πνευματικού σώματος
μετά ξαναεισέρχεται στο υλικό σώμα. Είναι η εμπειρία του διχασμού.

»Μόνο αν ζήσουμε αυτή την εμπειρία, θα κάνουμε τον κόσμο να πιστέψει, μας έλεγε ο πατέρας. Η
εμείς περιμέναμε πως και πώς να' ρθει η κατάλληλη στιγμή.

Αυτό συνέβη στις 30 Ιουνίου το απόγευμα, όταν η μητέρα μου και η αδελφή μου, έλειπαν από το σπίτι.
Ο πατέρας μου έδωσε στον αδελφό μου το όπλο και σε μένα ένα τσεκούρι για να τον αποτελειώσω αν
σκοτωθεί με το όπλο. «Καταλαβαίνετε, μας είπε, αν δεν πεθάνω, δεν θα μπορέσω να μετενσαρκωθώ. Πά-
τώρα στο δωμάτιο του Κλεμάν».

»Ήμασταν σαν υπνωτισμένοι. Το όπλο εκπυρσοκρότησε και βρέθηκα μέσα στα αίματα και στις σάρκες.
Στα μαλλιά μου ήταν κολλημένα τα μυαλά του πατέρα μου. Σε λίγα λεπτά ξύπνησα από μια νύχτα πού κράτη-
έξι χρόνια. Κατάλαβα την τραγική αλήθεια. Όλα αυτά ήταν ανύπαρκτα. Ο πατέρας μου ήταν νεκρός» (Από
βιβλίο του Γ. Μελέτη, Μετά το θάνατο, σελ. 166-167).

ΣΤ΄ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

Η δοξασία της μετενσάρκωσης αποτελεί βασική διδασκαλία όλων σχεδόν των παραθρησκευτικών ή ψευδοθρησκευιών (ή αλλιώς καταστροφικών λατρειών) που αποτελούν αληθινή μάστιγα για τη σημερινή κοινωνία σε παγκόσμια κλίμακα και δυστυχώς και για τη χώρα μας, όπου η δράση τους έχει ενταθεί τα τελευταία 17 χρόνια και προχωρεί με αυξανόμενους ρυθμούς [5].

Οι παραθρησκείες είναι κάποιες ομάδες ή κινήματα που επιδεικνύουν υπερβολική αφοσίωση ή αφιέρωση σε κάποιο πρόσωπο, ιδέα ή πράγμα, υποσχόμενα στα μέλη τους τη «σωτηρία» και την απόκτηση «εσωτερικής» δύναμης χρησιμοποιούν ανήθικους αφανείς χειρισμούς και εξαναγκαστικές τεχνικές πειθούς και ελέγχου σχεδιασμένες έτσι, ώστε να προάγουν τούς σκοπούς των αρχηγών με αποτέλεσμα την πιθανή ή βέβαιη βλάβη των οπαδών-μελών, των οικογενειών τους και της κοινωνίας.

Για να δράσουν οι «ομάδες» αυτές πρέπει να συντρέχουν η απολυτοποίηση, η εξαπάτηση, ο εξαναγκασμός και η ολοκληρωτική απαίτηση. Ο όρος «παραθρησκεία» ή (καταστροφική) «λατρεία» δε συνεπάγεται αναγκαστικά θρησκευτικό κλίμα ούτε θρησκευτικό περιεχόμενο. Υπάρχουν παραθρησκείες που μοιάζουν εντελώς «επιστημονικές».

Σχεδόν πάντοτε οι παραθρησκευτικές αυτές ομάδες έχουν έναν ισχυρού χαρακτήρα αρχηγό, ο οποίος απαιτεί άμεσα ή έμμεσα απόλυτη υποταγή, έχοντας αναγάγει σε ύψιστη τέχνη την αύξηση του δικού του εγώ σε βάρος των άλλων.

«Συχνά πρόκειται για πρόσωπα που κατέχονται από το πάθος της απόλυτης εξουσίας πάνω στους άλλους και διαθέτουν γοητεία, μεγάλη δύναμη πειθούς, πιθανές υπνωτιστικές ικανότητες. Τις περισσότερες φορές διαδίδουν έντεχνα ότι έχουν ανώτερες γνώσεις και ασυνήθιστες δυνάμεις ή πως αποτελούν μετενσαρκώσεις ιστορικών προσωπικοτήτων ή αρχηγών γνωστών και μεγάλων θρησκειών. Τα ανωτέρω προσόντα τούς προσπορίζουν άφθονο χρήμα (κάποτε οικονομικές αυτοκρατορίες), εξουσία και σεξ. Συχνά πρόκειται για άτομα μεγαλομανή ή ανισόρροπα. Στο εξωτερικό ακραίες περιπτώσεις υπήρξαν μεταξύ άλλων οι Τζίμ Τζόουνς (σφαγή της Γουιάνα) και Τσάρλς Μάνσον (σφαγή της συζύγου του σκηνοθέτη Πολάνσκι)» (Ηρώ Λουκά, Καταστροφικές λατρείες, σελ. 28).

Ο αρχηγός της «ομάδας» δεν μπορεί να εφαρμόσει τις επιδιώξεις του χωρίς την «αυλή», διότι η ομάδα είναι η καινούργια οικογένεια του υποψηφίου θύματος όπου υφίσταται τον περίφημο «βομβαρδισμό αγάπης». Η «αυλή» προσφέρει τις απαραίτητες μαρτυρίες για την υπεροχή του δασκάλου, ακόμη και για τη «θεϊκότητα» του τονίζοντας ιδιαίτερα τη θεωρία της μετενσάρκωσης του.

Για τις ανυποψίαστες κινήσεις των ομάδων αυτών, απαραίτητο είναι το «προσωπείο». Να μερικά προσωπεία απ' τον ελληνικό χώρο: Φιλανθρωπικό Σωματείο, Σχολή Ψυχοθεραπείας, Φιλοσοφικό Γνωστικό Κέντρο, Κέντρο Αυτογνωσίας και Αυτοεξέλιξης, Σωματείο Υγιεινής Διατροφής, Σχολή πολεμικών τεχνών, Σχολή Γιόγκα, Όμιλος Βιβλικών Μελετών, Μαθήματα Διαλογισμού, Ινστιτούτο Παραδοσιακής Ιατρικής, Κέντρο Ομοιοπαθητικής κ.ά.

[5]. Από τις 2.000 παραθρησκευτικές ομάδες που υπάρχουν σ' όλο τον κόσμο, 500 περίπου δρουν και στην Ελλάδα. Είναι πολύ τραγικό να διαπιστώνεται, ότι «ένα κολοσσιαίο κύμα αποκρυφισμού σαρώνει τα τελευταία χρόνια την Ελλάδα, επηρεάζοντας όχι μόνο τη νεολαία, αλλά και αυτό τούτο το φρόνημα τού λαού», και ακόμη ότι «το 40% των Ελλήνων πιστεύουν στην τηλεπάθεια, το 50% στην μαντεία, το 25% στην μετενσάρκωση και το 22% ότι υπάρχουν άνθρωποι με τη δυνατότητα να επικοινωνούν με το υπερπέραν» (Εφημ. «Μεσημβρινή», 5.2.1990). Έτσι προετοιμάζεται το έδαφος για την επέκταση και επικράτηση όλων των μορφών τού αποκρυφισμού, ώστε να επιβληθεί πλήρως η πανθρησκεία της «Νέας Εποχής».

Η αποτελεσματικότητα του προσωπείου είναι μεγάλη, αφού με τη μέθοδο αυτή παρασύρονται όχι μόνο απλοϊκοί άνθρωποι αλλά και μορφωμένοι, ακόμη και καθηγητές Πανεπιστημίου.

Οι περισσότερες από τις ομάδες αυτές λυμαινούνται ιδιαίτερα ευαίσθητες περιοχές του προσωπικού και κοινωνικού βίου, όπως το χώρο της θρησκείας και της ψυχοθεραπείας. Ειδικά στην Ελλάδα, επειδή ο πολύς κόσμος επιδεικνύει σεβασμό στις παραδόσεις και την πίστη αυτού του τόπου, πολλές παραθρησκευτικές ομάδες, αν και είναι στην πραγματικότητα βαθύτατα αντιχριστιανικές, χρησιμοποιούν χριστιανικό προσωπείο για να παρασύρουν ευκολότερα, ενώ οι ίδιες ομάδες στο εξωτερικό παρουσιάζουν άλλο προσωπείο και όνομα.

Σημειώσαμε στην αρχή του κεφαλαίου αυτού ότι η μετενσάρκωση αποτελεί βασική διδασκαλία σχεδόν όλων αυτών των οργανώσεων. Πραγματικά μες στις ομάδες αυτές γίνεται τόσο έντεχνη και έντονη εκμετάλλευση της δοξασίας της μετενσάρκωσης, πού γεννιούνται σοβαρές αμφιβολίες αν αυτοί πού την επικαλούνται και την προπαγανδίζουν, την πιστεύουν οι ίδιοι. Για πέντε κυρίως λόγους είναι απαραίτητο να πιστέψουν τα μέλη - οπαδοί των ομάδων αυτών στη μετενσάρκωση. Ασφαλώς δεν αποκλείεται να υπάρχουν κι άλλοι.

α. Η πίστη στη μετενσάρκωση προσδίδει μεγάλο κύρος στον αρχηγό της παραθρησκευτικής ομάδας, αφού χάρη σ' αυτή δεν είναι πλέον ο Γιάννης τάδε - ένας απλός άνθρωπος - αλλά η μετενσάρκωση ενός «θεού», ενός «φωτισμένου διδασκάλου» πού θα οδηγήσει τα μέλη στη «σωτηρία». Στις βουδιστικές αιρέσεις ο δάσκαλός τους, ο «Λάμα», θεωρείται μετενσάρκωση του Βούδα, μόνος ικανός να δείξει το δρόμο της γνώσης και της σωτηρίας στους οπαδούς του.

Ο Σουάμι Πραμπουπάντα θεωρείται ο μέσω της μετενσάρκωσης 32ος «κρίκος» της αλυσίδας Σαμπρανταγια, της διαδοχικής σειράς των «πνευματικών διδασκάλων» πού έχουν την αρχή τους στον Κρίσνα.

Η Ματάζι, η θηλυκή γκουρού, ιδρύτρια της παραθρησκευτικής κίνησης «Σαχά Γιόγκα», λατρεύεται ως μετενσάρκωση του Αγίου Πνεύματος, του Χριστού, της Παρθένου Μαρίας και της συζύγου του Κρίσνα.

Ο Τζότζεφ ντί Μάμπρο, ιδρυτής της «Γάξης του Ναού του Ήλιου», 53 μέλη της όποιας βρέθηκαν νεκροί στην Ελβετία τον Οκτώβριο του 1994, θεωρείται από τούς οπαδούς του μετενσάρκωση του αρχηγού των Σταυροφόρων πού άνηκαν στο «Γάγμα των Ιπποτών» (Εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, φ. 18ης, Ιουνίου 1995, σελ. 20).

Έτσι ο αρχηγός γίνεται αντικείμενο λατρείας, πράγμα πού οδηγεί σε αποπροσανατολισμό και εξάρτηση των οπαδών.

β. Αποτελεί άριστο διαλυτικό παράγοντα των οικογενειακών σχέσεων γιατί τις σχετικοποιεί. «Είχες χιλιάδες συζύγους (η γονείς) και θα έχεις χιλιάδες συζύγους (η γονείς) στις επόμενες μετενσάρκώσεις σου, γι' αυτό δες τις διαφωνίες σας από κάποια απόσταση». Μ' αυτές τις παροτρύνσεις προσπαθεί η ομάδα να αποσπάσει απ' τις οικογένειές τους τα μέλη της και να τα καταστήσει πειθήνια όργανά της.

γ. Χρησιμοποιείται ως ισχυρό μέσο ψυχολογικής πίεσης. Όπως κατατέθηκε στην περιβόητη δίκη «George» στις ΗΠΑ, η μικρή Ρόμπιν Τζώρτζ απειλούνταν πως αν εγκατέλειπε την παραθρησκευτική ομάδα, την όποια αρχικά είχε υπηρετήσει μαζί με τούς γονείς της, στην επόμενη μετενσάρκωση της θα ξαναγεννιόταν ως σκουλήκι μέσα σε περιττώματα!!!

δ. Με την μετενσάρκωση πείθεται ευκολότερα να γίνει ο οπαδός φυτοφάγος, αφού όπως είναι γνωστό οι οπαδοί της μετενσάρκωσης απαγορεύεται να τρώγουν κρέας, διότι και στα ζώα ενσαρκώνονται οι ψυχές. Η φυτοφαγία βοηθά στην εξάντληση του νευρικού συστήματος του οπαδού-μέλους της ομάδας, αφού στερείται για μεγάλες χρονικές περιόδους από την τροφή του τα ζωικά λευκάματα, με απώτερο στόχο τη σταδιακή μείωση ή και εκμηδένιση της ατομικής του βουλήσεως.

ε. Έτσι ο οπαδός δέχεται ευκολότερα να υπνωτίζεται για να «επιστρέφει σε περασμένες ζωές». Έχει μεγάλη σημασία να υπνωτίζεται ο οπαδός με η χωρίς τη θέληση του, γιατί έτσι γίνεται υπάκουος στα οποιαδήποτε κελεύσματα της ομάδας.

Πολλές φορές η πίστη στη μετενσάρκωση μέσα στις παραθρησκευτικές οργανώσεις μπορεί - έχει συμβεί - να αποβεί καταστροφική, αφού σ' αυτήν μπορεί να στηριχθεί η δικαιολογία για τον αφανισμό είτε των έκτος της ομάδος ανθρώπων είτε εκουσίως των ίδιων των μελών της, με επιδιωκόμενο σκοπό την μέσω της «εξελικτικής δυναμικής» των συνεχών μετενσαρκώσεων «αναμόρφωση» και «αναγέννηση» του κόσμου. Συγκλονιστικό γεγονός είναι η «σφαγή της Γουιάνα» (1979), όπως χαρακτηρίστηκε η ομαδική αυτοκτονία χιλίων περίπου ανθρώπων, μελών μιας παραθρησκευτικής ομάδας- μεταξύ τους βρίσκονταν και μικρά παιδιά - ύστερα από εντολή του αρχηγού της «λατρείας αυτής» Τζίμ Τζάουνς, ο οποίος τούς είχε υποσχεθεί, κατά την επόμενη μετενσάρκωση, την απόκτηση της «θεϊκής γνώσης» και της «πνευματικής ολοκλήρωσης». Πρόσφατο εξάλλου (1995) είναι το γεγονός της τραγωδίας της Ιαπωνίας, όπου τα πλήρως εξαρτημένα μέλη της βουδιστικής αίρεσης «Αούμ Σίνρι Κίο» του Σόκο Ασαχάρα έφθασαν μέχρι την ομαδική εξόντωση συνανθρώπων τους, βάζοντας δηλητηριώδη αέρια στους σταθμούς του υπογείου σιδηροδρόμου του Τόκιο, ακολουθώντας το βασικό δόγμα της οργάνωσης, ότι το πέρασμα στη «Νέα Εποχή» πραγματοποιείται μέσω της μετενσάρκωσης ύστερα από έναν ολοκληρωτικό αφανισμό της ανθρωπότητας!! (περ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ, φ. 212, σ. 51).

Κραυγές αγωνίας

Σε απόγνωση βρίσκονται οι γονείς νέων, που έγιναν μέλη της παραθρησκευτικής οργάνωσης «Εκκλησία της Σαϊεντολογίας», η οποία στην Ελλάδα εμφανίζεται ως «Κέντρο Εφηρμοσμένης Φιλοσοφίας Ελλάδος», γνωστό ως ΚΕΦΕ. Τρεις από αυτούς, κραυγάζουν προς κάθε κατεύθυνση: «Βοήθεια! Οδηγούν τα παιδιά μας στην αυτοκτονία!». Όπως μας λένε οι γονείς, αλλά και η κοινωνική λειτουργός κ. Νικολέττα Κατερινοπούλου, η οποία ασχολείται εδώ και καιρό με το ΚΕΦΕ, «τα μέλη της οργάνωσης μόλις φτάσουν στο ανώτερο σημείο πνευματικής τελειότητας, όπως πιστεύουν, αυτοκτονούν (!), για να ξαναγεννηθούν!»... Πιστεύουν σε μια διαρκή μετενσάρκωση, κατά την οποία δεν πεθαίνουν ποτέ, αλλά πηγαίνουν σε κάποιον άλλον πλανήτη, μέχρι να επιλέξουν πότε θα ξαναγεννηθούν. Οι γονείς υποστηρίζουν ότι από τότε που τα παιδιά τους έμπλεξαν με το ΚΕΦΕ έγιναν άβουλα πλάσματα, αποκόπηκαν τελείως από την οικογένεια και τούς φίλους τους, μισούν τούς γονείς τους και δεν θέλουν να τούς ξαναδούν. (Εφημ. ΕΘΝΟΣ, 19.10.95).

Ζ΄ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ

Πολλοί χριστιανοί, πού θέλουν να λέγονται μέλη της Ορθοδόξου Εκκλησίας και να μην αρνούνται το Χριστό, εναρμονίζουν δυστυχώς τη χριστιανική πίστη τους με τη δοξασία της μετενσάρκωσης.

Η εναρμόνιση αυτή συνιστά μια φοβερή πλάνη και προκαλεί μεγάλη σύγχυση, πού αποπροσανατολίζει τούς ανθρώπους αυτούς από την ορθή και μόνη οδό της σωτηρίας τους πού είναι ο Ιησούς Χριστός και η Εκκλησία Του. Τη σύγχυση αυτή επιτείνουν οι ψευδοίσχυρισμοί των διαφόρων οπαδών της μετενσάρκωσης, ότι «κατά τούς πρώτους αιώνες της χριστιανικής εποχής το δόγμα της μετενσάρκωσης ήταν ένα αναπόσπαστο μέρος της θεολογίας της Εκκλησίας. Αργότερα κατά τον Δ΄ και κυρίως τον ΣΤ΄ αιώνα, σκοτεινές και αντιδραστικές δυνάμεις άρχισαν να ενοχλούνται από το στοιχείο της προσωπικής ευθύνης πού τονίζει η μετενσάρκωση και όταν επικράτησαν στην Εκκλησία οι δυνάμεις αυτές, πραγματοποιήθηκε η διαγραφή του» (Γουίλλιστον, σελ. 44). Για να θεμελιώσουν μάλιστα τα λεγόμενα τους, επικαλούνται ορισμένα χωρία από την Αγία Γραφή, έξω βέβαια από τη συνάφειά τους, παρερμηνεύοντας τα κατά την προσφιλή μέθοδο των διαφόρων αιρετικών. Επίσης επικαλούνται και ορισμένους Πατέρες της Εκκλησίας, των πρώτων αιώνων, πού αναφέρονται δήθεν στη δοξασία της μετενσάρκωσης, χωρίς ωστόσο να παραπέμπουν σε συγκεκριμένα έργα και χωρία, ώστε να αιτιολογούν τον ισχυρισμό τους.

Θα αποκρούσουμε στην συνέχεια τούς παραπάνω ισχυρισμούς και θα αποδείξουμε με αδιάσειστο και κατηγορηματικό τρόπο, ότι η χριστιανική πίστη είναι εκ διαμέτρου αντίθετη με τη δοξασία της μετενσάρκωσης, και ότι ο πραγματικός και συνειδητοποιημένος χριστιανός έχει ως προμετωπίδα της πίστεως του την Ανάσταση του Χριστού, και τη δική του, μέσα στη σώζουσα διδασκαλία και ζωή της εκκλησίας.

Α. Αγία Γραφή και μετενσάρκωση.

Οι οπαδοί της μετενσάρκωσης ισχυρίζονται πως «το 325 μ.Χ. έγινε η Σύνοδος της Νίκαιας στην όποια υιοθετήθηκε η τωρινή μορφή της Αγίας Γραφής. Η Σύνοδος, θέλοντας να τονίσει την αναγκαιότητα της λύτρωσης μέσα από την πίστη και τη χάρη πού βασίζονται στην αποδοχή του Χριστού ως Σωτήρα, απέρριψε όλα σχεδόν τα εδάφια της Αγίας Γραφής και κυρίως των Ευαγγελίων πού περιείχαν οποιαδήποτε αναφορά στη μετενσάρκωση» (Γουίλλιστον, σελ. 44).

Ο ισχυρισμός αυτός είναι αστήρικτος επιστημονικά και για τούτο αυθαίρετος και ψευδής. Είναι γνωστή η προσπάθεια των ποικίλων αιρετικών να αλλοιώσουν το κείμενο της Αγίας Γραφής εναρμονίζοντας αυτό προς τις ιδιάζουσες απόψεις τους. Γι' αυτό άγρυπνη υπήρξε η φροντίδα της Εκκλησίας για τη διατήρηση του ιερού κειμένου. Αλλά και οι αιρετικοί από τη δική τους μεριά ήταν έτοιμοι να εκμεταλλευθούν και να διατυμπανίσουν πάσα τυχόν εντός της καθολικής Εκκλησίας μεταβολή του κειμένου της Αγίας Γραφής. «Αύτη η αλληλοεπαγρύπνηση της Εκκλησίας και των αιρετικών σχετικά προς το ιερό κείμενο συνετέλεσε, σύμφωνα με τούς ερευνητές του κειμένου της Αγίας Γραφής, στην κατά την ουσία αδιάφθορη και αναλλοίωτη διατήρηση της Αγίας Γραφής μέχρι των ημερών μας» (κ. Λέϊκ, *The text of the Old and New Testament*, London 1949, σ. 6). Επίσης απ' όλους τους κώδικες με το κείμενο της Αγίας Γραφής –έχουν διασωθεί κώδικες από τον Β' μ.Χ. αιώνα- δεν υπάρχει ούτε ένας πού να αναφέρει κάποιο σχετικό εδάφιο περί μετενσάρκωσης. Αν πράγματι υπήρχαν στα κείμενα της Αγίας Γραφής αναφορές σχετικά με τη μετενσάρκωση, κάτι θα διασωζόταν, μία αναφορά, μία παραπομπή έστω από τούς Πατέρες της Εκκλησίας πού λένε ότι δέχονταν τη δοξασία της μετενσάρκωσης. Δεν είναι δυνατόν η δοξασία αυτή να υπήρξε δόγμα, πρόταση πίστεως, για τέσσερις ολόκληρους αιώνες μες στην ζωή της Εκκλησίας κι έπειτα να μην υπάρχει η παραμικρή μνεία γι' αυτήν. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για όσα βιβλία χαρακτηρίστηκαν από την Εκκλησία «Απόκρυφα», «Νόθα ή Ψευδεπίγραφα», απουσιάζει κι από αυτά κάθε μνεία για τη δοξασία της μετενσάρκωσης.

Ωστόσο, «παρά τη διαγραφή των εδαφίων αυτών - ισχυρίζονται οι οπαδοί της μετενσάρκωσης υπάρχουν κάποια εδάφια ακόμη μέσα στην Άγια Γραφή, κυρίως στην Καινή Διαθήκη, πού μαρτυρούν ότι ο Ιησούς Χριστός και οι μαθητές του κήρυτταν τη μετενσάρκωση» (Γουίλλιστον, σελ. 42).

Πριν παραθέσουμε κι εξετάσουμε ερμηνευτικά τα χωρία αυτά ας προβούμε σε μια ένσταση: Γιατί και αυτά τα εδάφια δεν διαγράφηκαν από τις «σκοτεινές δυνάμεις» της Εκκλησίας, αφού όπως υποστηρίζουν οι μετενσαρκωτές και σ' αυτά μαρτυρείται η πίστη της πρώτης Εκκλησίας στη μετενσάρκωση;

Απάντηση, φυσικά, δεν υπάρχει, γι' αυτό ας δούμε τα ίδια τα κείμενα:

1. Στην Παλαιά Διαθήκη.

«Ο προφήτης Ηλίας» (Μαλαχία δ' 4-5): «Στο βιβλίο τού Μαλαχία - λέγουν οι οπαδοί της μετενσάρκωσης - βρίσκουμε μια προφητεία, ότι ο Ηλίας, ο Εβραίος προφήτης τού ένατου αιώνα προ Χριστού, θα επιστρέψει: «Ιδού, εγώ θέλω αποστείλει προς εσάς Ηλίαν τον προφήτην, πριν έλθει η ημέρα τού Κυρίου η μεγάλη και επιφανής». Είναι βέβαιο ότι οι Εβραίοι περίμεναν τη μετενσάρκωση των προφητών τους» (Γουίλλιστον, σελ. 41-42).

Κανένα άλλο χωρίο της Π.Δ. δεν αναφέρεται από τούς υποστηρικτές της μετενσάρκωσης ότι απηχεί τη δοξασία αυτή. Ως προς την προφητεία της ελεύσεως τού προφήτη Ηλία κατά τις έσχατες ημέρες, οι οπαδοί της μετενσάρκωσης, αποσιωπούν ή ίσως δε γνωρίζουν, ότι ο μεγάλος αυτός προφήτης δεν γνώρισε σωματικό - βιολογικό θάνατο, αλλά αντελήφθη «ένσωμος» στον ουρανό (Δ' Βασιλ. β' 11). Άρα η αναφορά τού προφήτη Μαλαχία στην επιστροφή τού προφήτη Ηλία δεν συνδέεται με κανένα τρόπο με τη μετενσάρκωση. Ο Κύριος γνωρίζει τον σκοπό της αναλήψεως και επιστροφής στον κόσμο τού προφήτη Ηλία. Οι ερμηνευτές Πατέρες της «Αποκαλύψεως» τού Ιωάννη, Ανδρέας και Αρέθας Καισαρείας, αλλά και άλλοι Πατέρες (Ιππόλυτος Ρώμης, Ιωάννης ο Χρυσόστομος), σημειώνουν πως ο προφήτης Ηλίας και ο Ενώχ (κι αυτός δε γνώρισε θάνατο, Γεν. ε' 24) είναι οι δύο «μάρτυρες» πού αναφέρονται στην Αποκάλυψη (κεφ. ια'), οι όποιοι θα επανέλθουν στη γη κατά τις έσχατες μέρες για να δώσουν μαρτυρία σε όσους ζουν τότε, να μην παρασυρθούν από τα απατηλά θαύματα του Αντίχριστου.

Πέρα όμως από αυτήν την ερμηνευτική αναφορά, πρέπει να σημειώσουμε ότι η θεολογία και το πνεύμα της Π.Δ. είναι αντίθετα και ασυμβίβαστα προς τη δοξασία της μετενσάρκωσης. Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Π.Δ. ο Θεός είναι ο δημιουργός των πάντων, «ορατών και άορατων», το κέντρο και ο σκοπός της ύπαρξης του κόσμου και του ανθρώπου. Ο άνθρωπος είναι δημιούργημα του Θεού. Δημιουργείται από Εκείνον με ιδιαίτερη δημιουργική ενέργεια (Γένεση α' 26-28) και διακρίνεται σαφώς από όλα τα άλλα δημιουργήματα, αφού δημιουργείται «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» του Θεού. Ο σκοπός του είναι να «ομοιάσει» στο Θεό, να επιτύχει τη θέωση, να γίνει θεός κατά Χάρη. Ακόμη ο άνθρωπος δημιουργείται από την αρχή ως ολότητα: «και έπλασεν ο Θεός τον άνθρωπον, χουν από της γης, και έγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν» (Γεν. βι 7). Η ψυχή επομένως δεν προϋπήρχε του σώματος. Ο άνθρωπος ευλογείται από το Θεό να αυξάνει και να πληθύνεται και να κατακυριεύει τη γη. Εγκαθίσταται στον Παράδεισο και καλείται από τον Θεό να τον φυλάσσει και να τον εργάζεται προσβλέποντας στην ευλογία της ελπίδας και της αθανασίας. Όμως ο άνθρωπος πέφτει στην αμαρτία, χάνει τον προορισμό του, απομακρύνεται από το Θεό και χάνει την ελπίδα της αιώνιας ζωής.

Αν δεχθούμε τη δοξασία της μετενσάρκωσης, η θεολογία και η ανθρωπολογία της Π.Δ., όπως με συντομία σημειώθηκε προηγουμένως, μένει χωρίς νόημα. Αν ισχύει η μετενσάρκωση γιατί ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο με ψυχή και σώμα; Γιατί του δίνει την ευλογία της αύξησης του στη γη; Ο Παράδεισος εξάλλου σημαίνει πως η θέση του ανθρώπου μέσα στον κόσμο είναι ευλογία κι όχι κατάρα, όπως διδάσκει η μετενσάρκωση. Τι νόημα έχει η πτώση του ανθρώπου, η αμαρτία και οι συνέπειές της, το κακό και ο θάνατος; Εάν το σώμα είναι κακό, φυλακή της ψυχής, τότε θα

έπρεπε να πεθαίνουν μόνο οι δίκαιοι και οι ενάρετοι κι όχι οι αμαρτωλοί. Ακόμη πως συμβιβάζεται με τη μετενσάρκωση η προσδοκία των ανθρώπων της Π.Δ. για τον ερχομό του Λυτρωτή, πού θα ελευθερώσει το ανθρώπινο γένος από την κυριαρχία του διαβόλου και του θανάτου και θα το ενώσει και πάλι με το Θεό; Κανένας συμβιβασμός, κανένα κοινό σημείο μεταξύ διδασχής της Π.Δ. και δοξασίας της μετενσάρκωσης.

2. Στην Καινή Διαθήκη.

α) «Ποιος είναι ο Χριστός;» (Ματθ. 15, 13-14): «Όταν ο Ιησούς ήλθε στα μέρη της Καισαρείας του Φιλίππου, ρωτούσε τούς μαθητές του, «ποιος λέγουν οι άνθρωποι, ότι είναι ο υιός του ανθρώπου;». Αυτοί απάντησαν, «μερικοί λέγουν ότι είναι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, άλλοι ο Ηλίας, και άλλοι ο Ιερεμίας ή ένας από τούς προφήτες».

Οι οπαδοί της μετενσάρκωσης ισχυρίζονται αυθαίρετα πως με την παραπάνω ερώτηση προς τους μαθητές του «ο Χριστός ήθελε να μάθει ποιος πίστευαν οι άνθρωποι ότι είχε υπάρξει σε μια προηγούμενη ζωή. Εφ' όσον ο Χριστός δεν απέρριψε την απάντηση των μαθητών του, άρα δεχόταν τη μετενσάρκωση» (Γουίλλιστον σελ. 42).

Ο ισχυρισμός αυτός είναι τελείως εσφαλμένος. Ο Χριστός δεν ρωτάει γιατί αγνοεί. Ως Θεός γνωρίζει το καθετί. Θέλει όμως να διαλύσει τις λαθεμένες αντιλήψεις, πού ο αδιαφώτιστος λαός είχε σχηματίσει γι' Αυτόν και να αποκαλύψει τη Θεανδρική υπόστασή Του. Να αποκαλύψει την ταυτότητα Του, ότι είναι δηλαδή Θεός και άνθρωπος μαζί σε ένα πρόσωπο, σε μια υπόσταση. Το ότι ο Χριστός δεν αποδέχθηκε την εσφαλμένη αυτή αντίληψη του λαού για το Πρόσωπό του φαίνεται και από τη συνέχεια του χωρίου, το όποιο όμως παρασιωπούν οι οπαδοί της μετενσάρκωσης: «Σεις ποιος λέτε ότι είμαι;» Ο Σίμων Πέτρος αποκρίθηκε, «Συ είσαι ο Χριστός, ο υιός του ζωντανού Θεού».

β) «Ο Προφήτης Ηλίας και ο Βαπτιστής Ιωάννης» (Ματθαίου ια' 14, ιζ' 12 και Μάρκου θ' 13): «Όλοι οι προφήτες και ο νόμος μέχρι του Ιωάννου προφήτευαν και, εάν θέλετε να το παραδεχθείτε, αυτός είναι ο Ηλίας, ο όποιος έμελλε να έλθει».

«Αυτός δε (ο Χριστός) απεκριθεί, 'ο Ηλίας έρχεται πρώτα και θα βάλει όλα σε τάξη. Σας λέγω όμως, πως ο Ηλίας ήδη ήλθε και δεν τον αναγνώρισαν, αλλά του έκαναν ότι ήθελαν'... Τότε κατάλαβαν οι μαθητές ότι τούς μίλησε για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή».

«Ο Ηλίας αφού έλθει πρώτα θα αποκαταστήσει τα πάντα... Αλλά σας λέγω ότι και ο Ηλίας έχει έλθει και του έκαναν όσα θέλησαν».

Με τα χωρία αυτά ισχυρίζονται ότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής ήταν η μετενσάρκωση του προφήτη Ηλία και ότι ο Χριστός το επιβεβαιώνει στους μαθητές του.

Κι εδώ πρόκειται για παρανόηση των γραφομένων. Αν μελετήσουμε με προσοχή τα σχετικά χωρία κι όχι με επιπολαιότητα όπως πράττουν οι οπαδοί της μετενσάρκωσης, θα διαπιστώσουμε πως ο Κύριος αφενός μεν διακρίνει τον Ιωάννη από τον Ηλία, αφετέρου δε, τον ταυτίζει μ' εκείνον. Έτσι ο Ιωάννης διακρίνεται γιατί είναι «μείζων πάντων των έν γεννητοίς γυναικών» (Ματθ. Ια' 11), και επομένως και του Ηλία, ταυτίζεται δε μ' εκείνον όταν λέγει ο Χριστός: «αυτός έστιν Ηλίας ο μέλλων έρχεσθαι» (Ματθ. ια' 14). Τι άραγε συμβαίνει, ο ίδιος ο Χριστός αντιφάσκει; Όχι βέβαια. Η απάντηση δίνεται από τον Κύριο στο Ματθ. ιζ' 11-13: «Ηλίας μεν έρχεται πρώτον και αποκαταστήσει πάντα, λέγω δε υμίν ότι Ηλίας ήδη ήλθε... Τότε συνήκαν οι μαθηταί ότι περί Ιωάννου του Βαπτιστού είπεν αυτοίς». Ας δούμε όμως ποια είναι η ορθή ερμηνεία του χωρίου αυτού όπως μας την παραθέτει ο ιερός Χρυσόστομος: «Η πρώτη αναφορά 'Ηλίας μεν έρχεται...' άφορα τα γεγονότα πού πρόκειται να διαδραματιστούν κατά την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, - όπου σύμφωνα με αναφορές και άλλων Πατέρων θα πρωταγωνιστήσει ο προφήτης Ηλίας-. Η δεύτερη αναφορά 'Ηλίας ήδη ήλθε', αναφέρεται στην πρώτη παρουσία του Χριστού και τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. Τούτο ενισχύεται και από το χωρίο Λουκ. α' 17: 'και αυτός (ο Ιωάννης) προελεύσεται ενώπιον αυτού έν πνεύματι και δυνάμει Ηλίου'. (Είς Ματθ. Λόγος νζ' 1, ΕΠΕ 11, σ. 287).

Ύστερα από αυτά είναι φανερό, πως οι λόγοι του Κυρίου σήμαιναν, ότι ο Ιωάννης ήταν ένας νέος ανακαινιστής όμοιος με τον Ηλία. Ο Ιωάννης και ο Ηλίας έμοιαζαν στο θάρρος και στην ατρόμητη παρρησία για την υπεράσπιση του δίκαιου, όταν αυτό παραβιαζόταν από τούς ισχυρούς. Έτσι ο ένας αντιτάχθηκε στην Ίεζάβελ και ο άλλος στην Ηρωδιάδα. Η δράση και το κήρυγμά τους ήταν ανάλογο. Οι διωγμοί τους παρόμοιοι.

Επίσης, όπως σημειώσαμε ήδη, ο Ιωάννης αποκλείεται να ήταν μετενσάρκωση του Ηλία, αφού ο προφήτης αυτός δε γνώρισε βιολογικό - σωματικό θάνατο (Δ' Βασιλ. β' 11). Ο Ηλίας εξάλλου εμφανίζεται μαζί με τον Μωυσή στο όρος Θαβώρ κατά τη Μεταμόρφωση του Κυρίου, πού έγινε μετά το θάνατο (αποκεφαλισμό) του Ιωάννη. Αν η ερμηνεία των οπαδών της μετενσάρκωσης ήταν ορθή, οι μαθητές θα έβλεπαν μαζί με τον Μωυσή, τον Ιωάννη τον Βαπτιστή και όχι τον προφήτη Ηλία. Βέβαια την αποστομωτική απάντηση στους ισχυρισμούς περί μετενσαρκώσεως τη δίνει ο ίδιος ο Ιωάννης, όταν ρωτήθηκε αν είναι ο Ηλίας: «και ηρώτησαν αυτόν- τι σουν; Ηλίας ει συ; και λέγει, ουκ είμί» (Ιωάν. α' 21).

" γ) « Η περίπτωση τού εκ γενετής τυφλού» (Ιωάννου θ' 1-3): «καθώς βάδιζε -ο Χριστός- είδε άνθρωπο γεννημένο τυφλό, και τον ρώτησαν οι μαθητές του, 'Ραβί, ποιος αμάρτησε, αυτός ή οι γονείς του για να γεννηθεί τυφλός;'. «Είναι φανερό -ισχυρίζονται οι οπαδοί της μετενσάρκωσης ότι οι μαθητές είχαν υπόψη τους κάποια προηγούμενη ζωή όταν τον ρώτησαν για το αίτιο της τυφλότητας του ανθρώπου αυτού, γιατί αφού ήταν τυφλός εκ γενετής δεν είναι δυνατόν να είχε διαπράξει κάποια αμαρτία σ' αυτή τη ζωή» (Γουίλλιστον, σελ. 42).

Να σημειώσουμε εδώ ότι η ερώτηση αυτή των μαθητών του Κυρίου απηχεί λαϊκές αντιλήψεις της εποχής εκείνης - μαρτυρούνται από ραβινικές διδαχές - ότι το έμβρυο μπορεί να αμαρτήσει ήδη από την κυοφορία του ή να πληρώσει εκείνο για τις αμαρτίες των γονιών του. Η απάντηση βέβαια πού δίνει ο Κύριος κατόπιν στους μαθητές του αποκλείει και τις αντιλήψεις αυτές της εποχής του αλλά και τούς ισχυρισμούς για μετενσάρκωση του τυφλού: «ούτε αυτός -ο τυφλός- αμάρτησε, ούτε οι γονείς του, αλλά για να φανερωθούν εξ αφορμής του τα έργα του Θεού».

Με ποιόν τρόπο θα φανερώνονταν τα έργα του Θεού; Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο λαμβάνοντας «χουν από της γης» (Γεν. β' 7). Το ίδιο κάνει και ο Χριστός με τα μάτια του τυφλού: «έφτυσε χάμω και έκανε πηλό με το φτύσιμο και άλειψε τον πηλό στα μάτια του τυφλού». Η δημιουργία του ανθρώπου φανερώνει τη δόξα του Θεού. Το ίδιο όμως φανερώνει και η αναδημιουργία των οφθαλμών του τυφλού, καθώς και ότι ο Χριστός είναι ο ίδιος Δημιουργός Θεός. Άλλωστε αν ο Χριστός κήρυττε τη μετενσάρκωση(!) θα σεβόταν το «Κάρμα» του τυφλού και θα τον άφηνε αβοήθητο, αφού η τύφλωση θα συντελούσε στην περαιτέρω ηθική του εξέλιξη!

δ) «Ο Χριστός και ο Αβραάμ» (Ιωάννου η' 58): «Στο κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο (η' 58), ο ίδιος ο Ιησούς λέει: 'Αλήθεια, αλήθεια σας λέγω, εγώ υπάρχω πριν γεννηθεί ο Αβραάμ». Είναι σίγουρο ότι ο Ιησούς είχε ζήσει και κάποια προγενέστερη ζωή από εκείνη πού γνωρίζουμε όλου» (Γουίλλιστον, σελ. 41).

Η παρερμηνεία του ευαγγελικού χωρίου και σ' αυτήν την περίπτωση είναι φανερή. Πραγματικά, οι Μάρτυρες του Ιεχωβά έχουν πολλά να διδαχτούν στην παρερμηνεία των Γραφών από τούς οπαδούς της μετενσάρκωσης.

Στο σχετικό κείμενο (Ιωάν. η' 52-59), στη συνάφεια του όποιου ανήκει το χωρίο η' 58, ο Χριστός θέλει να τονίσει τη σχέση του με το Θεό - Πατέρα, δίνοντας έμφαση στην αιδίο (αιώνιο) ύπαρξή του, ιδιότητα την όποια έχει όλη η Τριαδική Θεότητα. Ο Αβραάμ είναι ο πατριάρχης των Εβραίων, πρόσωπο ιερό μα θνητό, ως απλός άνθρωπος. Ο ίδιος όμως ο Χριστός είναι ο αληθινός Θεός, ο όποιος υπάρχει αιώνιως στους κόλπους του Θεού Πατρός, πριν ακόμη γεννηθεί ο πατριάρχης Αβραάμ.

* * *

Εφ' όσον οι οπαδοί της μετενσάρκωσης παρερμηνεύουν τα χωρία αυτά της Άγίας Γραφής, και κυρίως των Ευαγγελίων επόμενο είναι να «παρερμηνεύουν» και το πρόσωπο του Σωτήρος Χριστού.

Ο Χριστός, κατ' εκείνους, δεν είναι ο Θεάνθρωπος, το δεύτερο πρόσωπο της Παναγίας Τριάδος, πού ήρθε στον κόσμο για να σώσει τον άνθρωπο από την κυριαρχία τού διαβόλου και τού θανάτου (πρβλ. Έβρ. β' 14), αλλά ένας «απεσταλμένος από το υπερέραν» (απ' τον άορατο κόσμος):

«Υπάρχουν επάνω (στον άορατο κόσμος) όντα εξαιρετικά, τα, όποια κατέρχονται στη γη όπως ο Ιησούς, πού ενώ δεν έχουν πλέον κανένα καρμικό χρέος να ξεπληρώσουν, επιλέγουν οικειοθελώς να ενσαρκωθούν. Είναι οι λεγόμενοι απεσταλμένοι από το υπερέραν, πού χαρακτηρίζονται από εξαιρετικές ικανότητες συνοδευόμενες από μεγάλη ταπεινοφροσύνη - οι λάμα τού Θιβέτ παραδέχονται πως ο άνθρωπος πού έφτασε στο Νιρβάνα, έχει την ελευθέρια να επανενσαρκωθεί στη γη για να βοηθήσει και να εκπαιδεύσει τον κόσμο.-...Οι απεσταλμένοι αυτοί έρχονται κατά περιόδους για να ταρακουνήσουν τη ναρκωμένη από τις απολαύσεις και τη ραθυμία ανθρωπότητα» (Παπύς, σελ. 107, 113). Τέτοιοι ουράνιοι απεσταλμένοι είναι ακόμη, ο Μωάμεθ και η Ζάν ντ' Αρκ (Ιωάννα της Λορένης), αγία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας» (όπ. προ σελ. 115).

Αξίζει να παραθέσουμε στη συνέχεια μερικά αποσπάσματα από «ανάδρομη» μέσω ύπνωσης μιας οπαδού της μετενσάρκωσης, η όποια κατά την«προηγούμενη ζωή» της έζησε την ίδια εποχή με το Χριστό και ήταν μάλιστα παρούσα κατά τη στιγμή της σταύρωσης Του! Η αφήγηση αυτή θα μας βοηθήσει να βγάλουμε σημαντικά συμπεράσματα:

« Τέλος, μία πελάτισσα, έκανε μερικά σχόλια για τη ζωή τού Χριστού στη διάρκεια μιας αναδρομής και στην επόμενη συνάντηση της έκανα μερικές ακόμη ερωτήσεις πάγω σ' αυτό το θέμα.

Υπάρχουν και αρκετά άλλα ερωτήματα πού είπες ότι θα διερευνούσες. Έχεις τις απαντήσεις αύτη τη στιγμή;

-Ποια είναι η ερώτηση;

Ήθελα να μάθω για τη φύση τού Χριστού. Ήταν πραγματικά ο Χριστός αυτός πού σταυρώθηκε, ή κάποιος πού είχε πάρει τη θέση του;

- Ήταν άνθρωπος και πέθανε πάνω στο σταυρό.

Αυτός πού σταυρώθηκε ήταν η φημισμένη προσωπικότητα της Βίβλου;

- Ναι.

Δηλαδή ήταν ο άνθρωπος πού περπάτησε στους δρόμους κουβαλώντας το σταυρό του;

- Όχι, δεν κουβάλησε τον σταυρό, αλλά τον σταύρωσαν. Υπάρχουν πολλές υπερβολές. Το σταυρό τον κουβαλούσαν άλλοι

Τον πέρασαν όμως από όλους τούς δρόμους για να τον δει ο κόσμος;

- Βάδισε. Βάδισε στον θάνατό του.

Δεν σταύρωσαν κάποιον άλλον στη θέση του; Σταυρώθηκε ο Χριστός, εκείνος πού δίδασκε;

- Ήταν ο Ιησούς ο Ναζωραίος.

Και τον σταύρωσαν ανάμεσα σε δύο ληστές;

- Υπήρχαν περισσότεροι από τρεις.

Εκείνοι πού τον σταύρωσαν δεν τον αναγνώριζαν σαν υιό τού Θεού;

-Όχι.

Σε τι διέφερε ο Χριστός από μας τούς υπόλοιπους;

-Στην πίστη πού είχε στον εαυτό του και στον Θεό του. Στη γνώση του εαυτού. Στο ότι πίστευε στη δύναμη πού είχε μέσα του. Ο άνθρωπος ήταν σε κακή κατάσταση την εποχή πού εμφανίστηκε ο Χριστός. Έδωσε ένα παράδειγμα για το πως μπορεί να είναι ο άνθρωπος.

Μπορούσε πραγματικά να κάνει θαύματα χάρη στην πίστη πού είχε στόν εαυτό του και στόν Θεό - ή αυτά τα θαύματα είναι υπερβολές;

- Η θεραπευτική δύναμη υπάρχει. Υπήρχε και τότε σε αυτόν και υπάρχει ακόμη. Η πίστη του θεράπευε.

Υπάρχουν όμως πολλοί θρύλοι γύρω από τη ζωή του;

- Α, ναι, πάρα πολλοί

Αν αγνοήσουμε όλους τους θρύλους και τις εσφαλμένες πληροφορίες, εξακολουθεί να παραμένει ένα άτομο πού είναι ο ανώτερος άνθρωπος πού έζησε ποτέ, εξαιτίας της πίστης πού είχε στο Θεό και στον εαυτό του; Εξαιτίας της δύναμης αυτής της πίστης, αν όχι για οτιδήποτε άλλο;

- Όχι αναγκαστικά ανώτερος από οποιονδήποτε άλλο έχει ζήσει ποτέ, αλλά ανώτερος από τους περισσότερους. Δεν είναι ο μόνος πού πίστευε στον εαυτό του και στο Θεό. Είναι ένα παράδειγμα ένα καλό παράδειγμα.

Αναστήθηκε πραγματικά το πρωί τού Πάσχα;

- Το σώμα παρέμεινε ενταφιασμένο. Το Πνεύμα αναστήθηκε.

Γατί έλειπε το σώμα από τον τάφο;

- Το πήραν εκείνοι πού τον σταύρωσαν.

Και τι το έκαναν;

- Το κατέστρεψαν.

Πολλοί λόγιοι και ερευνητές έχουν ισχυριστεί ότι ο Ιησούς προσχεδίασε μόνος του τη σταύρωση. Ότι ο Μυστικός Δείπνος ήταν στη πραγματικότητα ένα μέρος τού όλου σχεδίου πού κορυφώθηκε με τη σταύρωση του. Σχεδίασε ο Ιησούς πραγματικά τον ίδιο του τον θάνατο; Δημιούργησε συνειδητά τα γεγονότα πού οδήγησαν στην σταύρωση του;

- Ναι

Με άλλα λόγια δεν ήταν απλά ένα θύμα των περιστάσεων της εποχής του;

-Αυτός δημιούργησε τις περιστάσεις της εποχής του.

Κατάλαβα. Ο Ιούδας ήταν πραγματικά προδότης;

- (Γρήγορα). Όχι.

Μπορείς να το εξηγήσεις αυτό;

- Τον ξεγέλασαν και του έδωσαν τα αργύρια. Τον πλήρωσαν, ενώ εκείνος δεν σκέφτηκε ποτέ ότι του όφειλαν λεφτά. Ήθελε να κάνει σχέδια για τον Χριστό, τα όποια ο Χριστός δεν δέχτηκε.

Τι σχέδια ήθελε να κάνει για τον Χριστό;

- Ήθελε να τον κάνει γνωστό παντού και όχι μόνο στη δική του άκρη του κόσμου.

Δηλαδή εννοείς ότι ο Ιούδας ήταν διορατικός άνθρωπος;

- Πολύ. Ήθελε να αναγνωριστεί ο Χριστός σαν Βασιλιάς, επειδή πίστευε ότι ήταν Βασιλιάς.

Ο Ιησούς ήθελε να πιστεύουμε εμείς ότι το σώμα του αναστήθηκε;

- Όχι.

Δηλαδή αυτό είναι μέρος τού θρύλου;

- Ναι

- Υπάρχει τίποτε άλλο πού θα ήθελες να μου πεις σχετικά με το Χριστό;

- Ήταν ένας ΑΝΘΡΩΠΙΟΣ. Ένας αφοσιωμένος άνθρωπος, γεμάτος εμπιστοσύνη και αγάπη.

Βάζεις έμφαση στο ΑΝΘΡΩΠΙΟΣ;

-Ναι».

(Γουίλλιστον, σελ. 169-171).

Η «παραμόρφωση» του προσώπου του Θεανθρώπου Χριστού πού επιχειρείται μέσα στην «αναδρομή» είναι εξωφρενική. Πέρα απ' όλες τις άλλες ασυναρτησίες με τις όποιες οι οπαδοί της μετενσάρκωσης παραποιούν σημαντικά γεγονότα της ζωής Του, όπως μας τα διέσωσαν οι ιεροί Ευαγγελιστές, εντύπωση προκαλεί η προσπάθειά τους να αμφισβητήσουν το κορυφαίο γεγονός της Ανάστασής Του. Κι αυτό βέβαια είναι συνεπές προς τις επιδιώξεις τους, αφού η Ανάσταση τού Χριστού αποκλείει τη δοξασία της μετενσάρκωσης.

Αν υπήρχε μετενσάρκωση, αν ο Χριστός ήρθε ως «ουράνιος απεσταλμένος» για να κηρύξει την πίστη στην μετενσάρκωση, όπως ισχυρίζονται οι οπαδοί της δοξασίας αυτής, τότε η Ανάσταση

Του με την όποια «θανάτωσε τον θάνατο», δεν μπορεί να εξηγηθεί, όπως δεν μπορούν να εξηγηθούν και τα θαύματα των νεκραναστάσεων πού έκαμε, με κορυφαίο αυτό τού τετραημέρου νεκρού Λαζάρου. Αν το κήρυγμα τού Κυρίου ήταν σύμφωνο προς τη δοξασία της μετενσάρκωσης θα έπρεπε άπλά να παρηγορήσει τούς συγγενείς και φίλους των νεκρών, λέγοντας τους να μην απελπίζονται, αφού οι νεκροί θα ξαναγεννηθούν κάποτε, σε κάποια άλλη ζωή, μέσω της μετενσάρκωσης. Όμως η Ανάστασή Του, οι αναστάσεις των νεκρών πού θαυματουργήσε, η προσδοκώμενη ανάσταση των σωμάτων κατά την τελική κρίση είναι πέρα για πέρα αντίθετες με τη δοξασία της μετενσάρκωσης.

Η Ανάσταση τού Χριστού, ως εγγύηση και της δικής μας αναστάσεως, της αναστάσεως των σωμάτων μας, είναι το θεμέλιο της πίστης μας. Σ' αυτήν στηρίζεται η ελπίδα μας. Η προσδοκία μας είναι η Ανάσταση, όχι η εξουδετέρωση τού σώματος, αλλά η αφθαρσία τού σώματος. «Αν ο Χριστός δεν αναστήθηκε, αν δεν υπάρχει ανάσταση των σωμάτων, είναι μάταιη η πίστη μας» (Α' Κορ. ιε' 17), λέγει ο απόστολος των εθνών Παύλος. Αλλ' όχι, μας διαβεβαιώνει ο ίδιος, «ο Χριστός αναστήθηκε εκ νεκρών και μας βεβαιώνει ότι θα ακολουθήσει και η ανάσταση όλων των νεκρών» (όπ. προ στ. 20).

Στο γεγονός της Αναστάσεως τού Χριστού μας στηρίζεται, σαν σε θεμέλιο λίθο, η Εκκλησία Του. Οι Απόστολοι και μαθητές τού Κυρίου κηρύττουν σ' όλο τον κόσμο την Ανάστασή Του (Πράξ. ιζ' 31-33) κι όχι τη μετενσάρκωση, και την κατάργηση τού «έσχατου εχθρού», τού θανάτου (Α' Κορ. ιε' 26). Οι μάρτυρες όλων των αιώνων μαρτυρούν με παρησία και υπογράφουν με το αίμα τους την πίστη τους στην Ανάσταση τού Χριστού και τη δική τους.

Για μας τούς χριστιανούς η Ανάσταση βιώνεται ήδη από αυτή τη ζωή ως πραγματικότητα, γιατί με τη συμμετοχή μας στο μυστήριο της ζωής, πού είναι η θεία Ευχαριστία μεταλαμβάνουμε το αναστημένο και άφθαρτο σώμα και αίμα τού Χριστού μας «εις άφεςιν αμαρτιών και εις ζωήν αιώνιον». Η όλη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας μας με κορυφαίο γεγονός την τέλεση της θείας Ευχαριστίας στηρίζεται στην Ανάσταση του Χριστού και την δική μας. Οι χριστιανοί είμαστε παιδιά της χαρούμενης και λαμπροφώρας Αναστάσεως και όχι της θλιμμένης και συγκεχυμένης μετενσάρκωσης.

Ακόμη, ο ισχυρισμός των οπαδών της μετενσάρκωσης ότι στην Καινή Διαθήκη βεβαιώνεται η δοξασία αυτή, αντικρούει και στα λόγια του αποστόλου Παύλου: «απόκειται τοις ανθρώποις άπαξ αποθανείν, μετά δέ τούτο κρίσις» (Εβρ. θ' 27). Ο άνθρωπος δεν πεθαίνει σωματικά πολλές φορές, ούτε μετενσαρκώνεται κάθε φορά και σε άλλο σώμα. Μετά από τον ένα θάνατο, ακολουθεί η κρίση (μερική). Κατά την καθολική (τελική) κρίση, λέγει ο Παύλος, θα φανερωθούμε ενώπιον «του βήματος του Χριστού» (Β' Κορ. ε' 8-10) με το αναστημένο σώμα μας, πού θα είναι αυτό το ίδιο το σώμα με το όποιο ζήσαμε τη γήινη ζωή μας. Ο άνθρωπος θα λογοδοτήσει, «προς α έπραξε, είτε αγαθόν είτε κακόν», ως ολότητα, ως ψυχοσωματικό ον, όχι μόνον ως ψυχή, Ο Κύριλλος Ιεροσολύμων σχολιάζοντας τα λόγια αυτά του αποστόλου Παύλου λέγει πως το σώμά θα αναστηθεί, διότι όλα τα πράξαμε με αυτό: «Βλασφημούμεν διά στόματος, προσευχόμεθα διά στόματος, πορνεύομεν διά σώματος, αγνεύομεν δια σώματος, αρπάζομεν (κλέβουμε) δια χειρός, ελεημοσύνας δίδομεν διά χειρός...». Αφού σε όλα μάς υπηρέτησε το σώμα, γι' αυτό και στη μέλλουσα ζωή θα συναπολαύσει «των γενομένων» (Κατηχήσεις, 18, 19 ΒΕΠΕΣ 39, 240 (21-26)).

Β. Πατέρες της Εκκλησίας και μετενσάρκωση.

Σύμφωνα με τούς ισχυρισμούς των οπαδών της μετενσάρκωσης «αρκετοί Πατέρες της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων - μέχρι τον Δ' αιώνα - δέχονταν τη μετενσάρκωση ως βασικό δόγμα της χριστιανικής πίστης και μάλιστα τη δίδασκαν μέσα από τα συγγράμματα τους... Κατά το δεύτερο αιώνα μ.Χ. ο Ιουστίνος, ιδρυτής της πρώτης χριστιανικής σχολής στη Ρώμη, υποστήριξε τη μετενσάρκωση στις διδασκαλίες του. Ο Ωριγένης, ο μεγάλος θεολόγος της πρώτης Εκκλησίας, ήταν ο σημαντικότερος υποστηρικτής της θεωρίας της μετενσάρκωσης...» (Γουίλλιστον σελ. 43-44).

Η αλήθεια βέβαια, όπως αυτή αποδεικνύεται από τα ίδια τα συγγράμματα των Πατέρων, τούς όποιους επικαλούνται οι μετενσαρκωτές, είναι πως (οι Πατέρες) αυτοί όχι μόνο δεν υποστηρίζουν τη δοξασία της μετενσάρκωσης αλλά αντίθετα την καταδικάζουν απερίφραστα ως μη χριστιανική.

Ο Ωριγένης (185-254 μ.Χ.) θεωρείται από τούς οπαδούς της μετενσάρκωσης [6] ως ο κυριότερος υποστηρικτής της κατά τούς πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Επικαλούνται μάλιστα το «Περί άρχών» σύγγραμμά του (ΒΕΠΕΣ, τόμος 16, κεφ. 8: περί Αγγέλων, σελ 307). Πράγματι εκεί αναφέρεται πως μερικές ψυχές πού ρέπουν προς το κακό «έν σώμασι γίνεσθαι άνθρωπίνοις», άλλες πού χάνουν τη λογική τους δύναμη «τοις αλόγοις ζώοις εμβιοτεύειν», και άλλες, απ' τις όποιες αφαιρείται η χάρη των αισθήσεων «την αναισθητον ταύτην ζωήν την έν φυτοις μεταλαμβάνειν».

Το κείμενο αυτό παρουσιάζει το πρόβλημα ότι δε σώζεται ολόκληρο στην ελληνική, αλλά μόνο σε μικρά αποσπάσματα. Έτσι δε γνωρίζουμε από την ελληνική αν αυτές οι απόψεις εκφράζονται από τον ίδιο τον Ωριγένη ή απλώς τις αναφέρει ο ίδιος. Τη λύση τού προβλήματος δίνει το αντίστοιχο κείμενο της λατινικής, το όποιο ευτυχώς σώζεται ολόκληρο. Εκεί διαπιστώνουμε ότι ο Ωριγένης τάσσεται κατά της δοξασίας της μετενσαρκώσεως: «...Δεν οφείλουμε με κανέναν τρόπο να δεχθούμε τις θέσεις αυτών πού υποστηρίζουν ότι οι ψυχές μπορούν να φθάσουν σ' ένα τέτοιο βαθμό πτώσεως ώστε, ξεχνώντας τη λογική τους φύση, φθάνουν μέχρι την τάξη των ανόητων όντων, δηλαδή των ζώων και των θηρίων» (Sources Chretiennes, Περί αρχών, I, 8, SC 253, σελ 232).

Εξ άλλου και σε άλλα συγγράμματα του ο Ωριγένης καταδικάζει τη μετενσάρκωση: Στο έργο του «Κατά Κέλσου» σημειώνει τα έξης: «αν (ο Κέλσος) γνώριζε τι άξία προσδίδει η χριστιανική πίστη στο θέμα της ψυχής, δε θα διέσυρε το γεγονός της ενσαρκώσεως τού Αθανάτου (τού Υιού του Θεού) σε θνητό σώμα, και δεν θα το παραλλήλιζε προς τη θεωρία της μετενσωματώσεως τού Πλάτωνος, αλλά θα δεχόταν την υψηλή χριστιανική θεωρία» (ΒΕΠΕΣ, τομο 9, Δ' XVII 30-35, σελ. 243).

Στο θέμα της αποχής τού κρέατος σημειώνει πως τα κίνητρα μεταξύ των Πυθαγορείων και των χριστιανών ασκητών είναι εντελώς διαφορετικά, «οι Πυθαγόρειοι απέχουν από το κρέας επειδή πιστεύουν στο μύθο της μετενσαρκώσεως (επειδή, δηλ, στα ζώα υπάρχει περίπτωση να έχει μετενσαρκωθεί ψυχή ανθρώπου), εμείς δε (απέχουμε) επειδή σκληραγωγούμε το σώμα μας θέλοντας να νεκρώσουμε τις σαρκικές και άλλες επιθυμίες και πάθη» (όπ. πρ., τομ. 10, Ε' XLIX, 10-20, σελ. 47).

Σε άλλο σημείο τονίζει πως όσοι πιστεύουν στη μετενσάρκωση είναι τρελοί, την δε δοξασία αυτή χαρακτηρίζει ως «άνοια» (τρέλα, παραλογισμός) (όπ. πρ., τομο 9 Γ' LXXV, 36, σελ. 228). Αναφερόμενος στο γεγονός, ότι ο Ηρώδης και κάποιοι από τον ιουδαϊκό λαό θεωρούσαν πως ο Ιωάννης ο Βαπτιστής «επέστρεψε» από τούς νεκρούς στη γη στο πρόσωπο τού Ιησού, υπογραμμίζει ότι δεν εκφράζεται με την αντίληψη αυτή κάποια πίστη στη «ψευδοδοξία», όπως χαρακτηριστικά σημειώνει, της μετενσάρκωσης, αλλά ότι «αί ένεργησασαι δυνάμεις εν τω Ιωάννη μετέστησαν επί τον Ιησούν». Στο θέμα δε της σχέσεως τού Ιωάννη και τού Ηλία, πού θίξαμε και στο κεφάλαιο περί της Άγίας Γραφής, ο Ωριγένης σημειώνει: «πρόσχες γάρ, ούκ είπεν (ο Γαβριήλ στον πατέρα του Ιωάννη Ζαχαρία) 'έν ψυχή Ηλίου', ίν' έχοι τόπον η μετενσωμάτωσις, άλλ' 'έν πνεύματι και δυναμει Ηλίου'» (Γιατί πρόσεξε, δεν είπε, με την ψυχή του Ηλία, για να στηριχθεί η μετενσάρκωση, αλλά με το αγωνιστικό πνεύμα και τη δύναμη τού Ηλία). Άρα «Ηλίας ο Ιωάννης ού διά την ψυχήν λέλεκται, αλλά διά το πνεύμα και τη δύναμιν» (ΒΕΠΕΣ τομο 13, Εις το κατά Ματθαίον, τόμος ι' 12-18, σελ. 34' και τόμος ιγ' 8-30, σελ 167).

[6]. Ο Ωριγένης ουδέποτε καταδικάστηκε από την Εκκλησία ως υποστηρικτής της μετενσάρκωσης. Η Ενδημούσα Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως (543) καταδίκασε τις κακοδοξίες τού Ωριγένη πού αναφέρονταν στην προϋπαρξη των ψυχών, στο Χριστολογικό δόγμα και στην αποκατάσταση των πάντων. Καταδίκη πού επικύρωσε αργότερα η Ε' Οικουμενική Σύνοδος (553).

Κατά τον Ωριγένη η δοξασία της μετενσάρκωσης «είναι ξένη προς τη διδασκαλία της Εκκλησίας τού Χριστού, ούτε αναφέρεται στη διδαχή των Απόστολων, ούτε σημειώνεται σε κάποιο σημείο των Αγίων Γραφών» «Η μετενσωμάτωση άλλότριον της Εκκλησίας του Θεού εστί δόγμα, ούτε παραδιδόμενον υπό των αποστόλων, ούτε εμφανιζόμενον που των Γραφών» - ΒΕΠΕΣ, τομ. 13, Εις το κατά Ματθαίον, τόμος ιγ' 1, σελ 162).

Ο Ιουστίνος (100-165 μ.Χ.) ο φιλόσοφος και μάρτυς αναφέρεται στο θέμα της μετενσάρκωσης και το απορρίπτει. Προβάλλει μάλιστα ως σοβαρό επιχείρημα κατά της δοξασίας αυτής το γεγονός ότι «δεν μπορεί ο άνθρωπος να τιμωρείται για τις αμαρτωλές πράξεις προηγούμενων ζωών, αφού δεν υπάρχει η μνήμη των ζωών αυτών» (Διάλογος προς Τρύφωνα, ΒΕΠΕΣ τομ. 3, 4-5, σελ 213). Στο ίδιο έργο συνιστά και προτρέπει όσοι αρνούνται την ανάσταση των νεκρών να μη θεωρούνται. καν χριστιανοί, όπως και οι Σαδδουκαίοι, οι όποιοι αρνούνται την ανάσταση, δεν ονομάζονται Ιουδαίοι (ΒΕΠΕΣ τομ. 3, 15-20, σελ. 285). Αλλού, κάνοντας λόγο για την ανάσταση των σωμάτων προβάλλει ως επιχείρημα όχι μόνο το γεγονός ότι ο Χριστός «ανέστη εκ νεκρών» αλλά και ότι «ανελήφθη εις τον ουρανόν ως ην εν σαρκί», δηλαδή με το αναστημένο σώμα Του. «Άλλωστε, προσθέτει, εάν δεν επρόκειτο να αναστηθεί το σώμα, τότε γιατί φροντίζουμε κατ' εντολήν του Κυρίου να το φυλάσσουμε από τον μολυσμό της αμαρτίας;» (Περί Αναστάσεως VIII, IX, X, ΒΕΠΕΣ τομ. 4, σελ 229-232).

Άλλοι Πατέρες της πρώτης Εκκλησίας:

Ο Κλήμης Αλεξανδρείας (150-220 μ.Χ.) αναφερόμενος σε εξωχριστιανικές αντιλήψεις και διδασκαλίες σημειώνει πως «το περί την μετενσωμάτωσιν της ψυχής απλώς δόγμα» το παρέλαβαν «οι άριστοι των φιλοσόφων» (εννοεί τούς Έλληνες) από τούς Αιγυπτίους (Στρωματείς ΣΤ', ΒΕΠΕΣ, τόμος 8, κεφ. IV, σελ. 190).

Ο Θεόφιλος Αντιοχείας (Β' αιώνας) απορρίπτει τη δοξασία της μετενσάρκωσης και τη χαρακτηρίζει «δεινόν και αθέμιτον δόγμα»: «Ο Πλάτων, πού τόσα είπε για τον Ένα Θεό και την ψυχή τού ανθρώπου, αντιφάσκει στη συνέχεια με τον εαυτό του, όταν λέγει ότι οι ψυχές μερικών ανθρώπων μετενσάρκωνονται και σε ζώα. Δεν είναι φοβερή ανοησία να πιστεύει κανείς ότι αυτό που κάποτε ήταν άνθρωπος, θα γίνει πάλι λύκος ή σκύλος ή γαϊδούρι ή κάποιο άλλο ζώο; Τις ίδιες όμως φλυαρίες υποστήριζε και ο Πυθαγόρας». (Προς Αυτόλυκον Β', τόμο 5, 4-7, σελ. 53-54).

Ο Ιππόλυτος Ρώμης (Β' αιώνας) αναφερόμενος στη διδασκαλία της Γνωστικής αιρέσεως του Καρποκράτη καταπολεμά τη δοξασία της μετενσάρκωσης- «Δε θέλουν να ακούσουν το κήρυγμα της (χριστιανικής) αλήθειας (οι οπαδοί της αιρέσεως). Ακολουθούν άλλες διδασκαλίες και ισχυρίζονται πως οι ψυχές μετενσωματώνονται τόσες φορές, όσες χρειάζονται για να ξεπληρώσουν τα αμαρτήματα τους, όταν ξεχρεώσουν τις αμαρτίες τους ελευθερωμένες και απαλλαγμένες από αυτές ανεβαίνουν στο Θεό, και έτσι σώζονται όλες οι ψυχές» (Κατά πασών των αιρέσεων έλεγχος, ΒΕΠΕΣ, τόμος 5, Ζ' 32-34, σελ. 333).

Με βάση τις θέσεις αυτές των Πατέρων της πρώτης Εκκλησίας, γίνεται φανερό ότι η δοξασία της μετενσάρκωσης όχι μόνο δεν διδασκόταν από εκείνους και επομένως δεν περιλαμβανόταν στην διδασκαλία της Εκκλησίας, αλλά αντιθέτως καταπολεμούνταν μέσα από τα συγγράμματα τους ως εξωχριστιανική διδασκαλία.

Ας δούμε όμως πως αναφέρονται σ' αυτή και κάποιοι μεταγενέστεροι Πατέρες της Εκκλησίας, και μάλιστα οι Τρεις Ιεράρχες:

Ο Γρήγορος ο Θεολόγος (329-390 μ.Χ.) καταπολεμώντας τις ανόητες δοξασίες των αρχαίων φιλοσόφων λέγει: «ας πολεμήσουμε τις θεωρίες του Πλάτωνος περί ιδεών και περί τού ότι οι ψυχές μετά θάνατο μετενσωματώνονται σε αλλά σώματα και ότι περιοδεύουν και ότι ενθυμούνται την προϋπαρξη τους...» (Α' Θεολογικός Λόγος, ΒΕΠΕΣ τόμος 59, Γ', σελ. 218).

Ο Μέγας Βασίλειος (330-379 μ.Χ.) στην «Εξαήμερο» του σημειώνει τα εξής: «απέφευγε τις φλυαρίες των ‘μεγάλων’ φιλοσόφων», [7] πού δε ντρέπονται να υποστηρίξουν, ότι οι ψυχές τους και εκείνες των σκύλων είναι ομοειδείς μεταξύ τους και να λένε ακόμη ότι οι ίδιοι υπήρξαν κάποτε γυναίκες και θάμνοι και ψάρια. Εγώ δε θα μπορούσα να πω ότι κάποτε υπήρξαν ψάρια (αυτοί πού ισχυρίζονται όλα αυτά), θα μπορούσα όμως να πω με μεγάλη σιγουριά ότι, όταν έγραφαν αυτά, ήταν πιο ανόητοι κι από τα ψάρια» (ΒΕΠΕΣ τομο 51, Η' 2, σελ. 255).

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος (350-407 μ.Χ.) επιτέθηκε επανειλημμένα και με πολλή σφοδρότητα εναντίον της ανόητης δοξασίας της μετενσάρκωσης. Ελέγχοντας τούς πανθειστές ειδωλολάτρες, οι όποιοι έλεγαν ότι οι ψυχές είναι «εκ της ουσίας του Θεού», τονίζει ότι με τις διδασκαλίες τους μάς αποκλείουν «τας οδούς της θεογνωσίας» και ότι με τη μετενσάρκωση καταβιβάζουν «τον Θεόν εις ανθρώπους και φυτά και ξύλα». Διότι «αν η μετενσάρκωση της ψυχής καταλήγει σε πεπόνια και κρεμμύδια και μύγες και κάμπιες, άρα και η ουσία του Θεού καταλήγει σε πεπόνια». Έτσι, συνεχίζει, ο ιερός Πατήρ «οδηγούμεθα στην μετενσάρκωση όχι της ψυχής αλλά του Θεού, πράγμα όντως αισχρό» (Εις Πράξεις όμ. 2,5 PG 60,32 - Εις Ιωάν. όμ. 66,3 PG 59, 369-370 - Εις Έφεσ. 12,3 PG 62, 91-92).

Αναφερόμενος δε στις φλυαρίες και ανοησίες των αρχαίων φιλοσόφων υπογραμμίζει: «αλλά θα μπορούσε να ισχυρισθεί κάποιος ότι οι φιλόσοφοι διατύπωσαν κάτι οπωσδήποτε πιο σπουδαίο και ανώτερο απ' αυτά. Ποιοι; Αυτοί πού εισάγουν την ειμαρμένη (μοίρα) και λένουν ότι τα πάντα είναι χωρίς πρόνοια και κανείς δεν προνοεί για τίποτε, αλλά σχηματίζονται από άτομα; Η μήπως άλλοι, εκείνοι πού απεκάλεσαν τον Θεό σώμα; Αλλά πες μου ποιοι; Εκείνοι πού μετατρέπουν (ισχυρίζονται) τις ψυχές των ανθρώπων σε ψυχές σκύλων, και προσπαθούν να πείσουν τούς ανθρώπους πως και σκύλος έγινε κάποιος κάποτε και λιοντάρι και ψάρι; Μέχρι πότε δε θα παύσετε να λέτε (φιλόσοφοι) ανοησίες, σκοτισμένοι στην διάνοιά σας;» (Λόγος ΙΒ' 3, ΕΠΕ 21,21-23).

Οι διδασκαλίες αυτές των Πατέρων, πού αναφέραμε, δεν εκφράζουν ατομικές απόψεις, αλλά τη διδαχή της Εκκλησίας, την όποια είχαν καθήκον να κηρύξουν ως ποιμένες της Εκκλησίας. Οι Πατέρες, πού γνώριζαν καλά τη «θύραθεν παιδεία», αφού αρκετοί από αυτούς είχαν φοιτήσει σε μεγάλες φιλοσοφικές σχολές της εποχής εκείνης, υπογραμμίζουν κυρίως πως η δοξασία της μετενσάρκωσης είναι ξένη και ασυμβίβαστη προς τη χριστιανική πίστη.

* * *

Έτσι η δοξασία της μετενσάρκωσης δεν έγινε αποδεκτή από το Χριστιανισμό και μάλιστα συντάχθηκαν συνοδικά κείμενα πού καταφέρονται εναντίον της. Χαρακτηριστικός είναι ο αναθεματισμός πού υπάρχει στο «Συνοδικό της Ορθοδοξίας» (Τριώδιον, σελ. 147), όπου αναθεματίζονται (αποκηρύσσονται) όσοι δέχονται «την μωράν των έξωθεν φιλοσόφων λεγομένην σοφίαν και τας μετεμψυχώσεις των ανθρωπίνων ψυχών, ή και ομοίως τοις αλόγοις ζώοις τούτας απόλλυσθαι...».

Συγκεφαλαιώνοντας επισημαίνουμε τούς λόγους για τούς όποιους δεν γίνεται αποδεκτή η δοξασία της μετενσάρκωσης από το Χριστιανισμό:

1. Η δοξασία αυτή διαλύει την προσωπικότητα του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε διφυής, αποτελούμενος δηλαδή από μία ψυχή και ένα σώμα. Συγχρόνως ο άνθρωπος είναι ένα πρόσωπο, μια ανεπανάληπτη οντότητα πού δεν αφανίζεται, ούτε μεταβιβάζεται. Η ψυχή δεν αποτελεί το μοναδικό στοιχείο της προσωπικότητας του ανθρώπου, αφού συνδέεται με συγκεκριμένο σώμα. Ψυχή και σώμα αποτελούν τον έναν άνθρωπο.

[7]. Ο Μέγας Βασίλειος αναφέρεται με ειρωνική διάθεση, στον φιλόσοφο Εμπεδοκλή, ο όποιος έλεγε ότι χάρη στην μετενσάρκωση είχε γίνει έως τότε γυναίκα, θάμνος και ψάρι. Ο ιερός Πατήρ έχει υπόψη του τα όσα σημειώνει ο Διογένης ο Λαέρτιος για τον Εμπεδοκλή: «Και την ψυχήν παντοία είδη ζώων και φυτών ενδύεσθαι, φησί γούν. Ήδη γάρ ποτ' εγώ γενόμενν κούρός τε κόρη τε θάμνος τ' οϊωνός τε και έξαλος έμπυρος ιχθύς» (Διογένους. Λαερτ., Βίοι Φιλοσόφων, 8, 77).

2. Η μετενσάρκωση υποτιμά το ανθρώπινο σώμα. Σε προηγούμενη αναφορά μας επισημάνθηκε ότι τόσο οι αρχαίες φιλοσοφίες όσο και οι σύγχρονες «θρησκείες» που δέχονται τη δοξασία αυτή υποτιμούν το ανθρώπινο σώμα θεωρώντας το φυλακή της ψυχής απ' το οποίο πρέπει αυτή να απελευθερωθεί.

3. Δια της δοξασίας της μετενσάρκωσης υποπίπτουμε σ' ένα σοβαρό θεολογικό σφάλμα. Η θεωρία ότι η ψυχή του ανθρώπου είναι δυνατόν να ενσαρκωθεί σε σώματα ζώων, υπονοεί ότι (η ψυχή) μεταλλάσσεται από λογική σε άλογη. Τότε θα πιστέψουμε ότι και τα ζώα έχουν λογική ψυχή ή ότι ο άνθρωπος και τα ζώα δεν έχουν μεταξύ τους διαφορές.

4. Η μετενσάρκωση προϋποθέτει την κάθαρση του ανθρώπου και μετά το θάνατο, πράγμα το οποίο αναιρεί βασική διδασκαλία της Εκκλησίας ότι δεν υπάρχει μετάνοια μετά το θάνατο του ανθρώπου. Η καλλιέργεια της ελπίδας στη μετά θάνατο κάθαρση του ανθρώπου, καταστρέφει τη σωτηρία του, αφού αφήνεται ασύδοτα να ζει με τις αμαρτίες και τα πάθη του.

5. Αφαιρεί την ελευθερία του ανθρώπου και την υπευθυνότητα των πράξεών του, αφού είναι ενδεχόμενο ο άνθρωπος να αποδίδει κάθε φορά την αιτία των πράξεών του στο «Κάρμα» που κληρονόμησε από προηγούμενες ζωές.

6. Καταργεί ουσιαστικά και αρνείται την ανάσταση του σώματος. Βέβαια η μετενσάρκωση, όπως αναφέραμε, υποτιμά το σώμα. Αν ένας χριστιανός δέχεται τη μετενσάρκωση και παράλληλα την πίστη της Εκκλησίας στην ανάσταση, τότε δημιουργούνται τεράστια προβλήματα. Τι σώμα θα έχει ο άνθρωπος αυτός στη μέλλουσα ζωή, αφού η ψυχή του, κατά το ένα μέρος της πίστης του, θα έχει προσλάβει πολλά σώματα;

Για όλους αυτούς τούς λόγους δε δεχόμαστε τη μετενσάρκωση. Και όποιος χριστιανός πιστεύει σ' αυτήν, αρνείται βασικές θέσεις της χριστιανικής πίστης, οπότε στην πραγματικότητα δεν είναι χριστιανός.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ (Αντί επιλόγου)

Κανένα άλλο γεγονός στον κόσμο δεν προκαλεί περισσότερο φόβο στον άνθρωπο από την προοπτική τού θανάτου. Κανένα άλλο θέμα δεν δημιουργεί περισσότερο επίμονες και περίπλοκες ερωτήσεις γύρω από τη φύση του όσο αυτό. Οι άνθρωποι προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν το γεγονός του θανάτου και να το «παραδεχθούν» ως φυσικό. Διατυπώθηκαν μύθοι, θρησκευτικές δοξασίες και φιλοσοφικές θεωρίες, καταβλήθηκαν προσπάθειες με αντικειμενικό σκοπό την εξοικείωση με το θάνατο.

Η δοξασία της μετενσάρκωσης αποτελεί κατά βάθος μια τέτοια προσπάθεια εκ μέρους τού ανθρώπου, κατάφασης και εξοικείωσής του με το θάνατο. Θέλει να δείξει με τον τρόπο της, πως ο θάνατος μπορεί να ξεπερασθεί. Δεν είναι το τέρμα της ζωής. Ο ατακτοποίητος εσωτερικά και ακόρεστος άνθρωπος τρομάζει στην ιδέα μιας σύντομης ζωής και του επερχόμενου θανάτου. Στη μετενσάρκωση βρίσκει μια εύκολη λύση και εξοικειώνεται με το θάνατο: «Ο θάνατος είναι ένα αναπόσπαστο μέρος της ζωής... είναι μια στιγμή αλλαγής, μετάβασης σ' ένα νέο χώρο, ένα διάστημα γαληνής ομορφιάς και ελευθέριας... είναι μια διαδικασία με την οποία η ανθρωπότητα αναπτύσσεται και εξελίσσεται» (Γουίλλιστον, σελ. 207, 208).

Η εξοικείωση με το θάνατο είναι ένα από τα βασικότερα στοιχεία πού διαφοροποιούν τον Χριστιανισμό από όλες τις άλλες φιλοσοφικοθρησκευτικές δοξασίες. Στη βάση κάθε θρησκείας και φιλοσοφίας, όπως στην προκειμένη περίπτωση της μετενσάρκωσης, κρύβεται η συμφιλίωση και η καταλλαγή με το θάνατο.

Όμως, ο Χριστιανισμός δεν είναι συμφιλίωση με το θάνατο. Είναι αποκάλυψη του θανάτου. Και είναι αποκάλυψη του θανάτου, επειδή είναι αποκάλυψη της Ζωής, πού είναι ο Χριστός. Μονάχα αν ο Χριστός είναι η όντως ζωή, ο θάνατος γίνεται τότε αυτό πού ο Χριστιανισμός διακηρύττει πως είναι: ο «εχθρός», πού πρέπει να τον εξουδετερώσουμε, και όχι ένα «μυστήριο» πού χρειάζεται να το εξηγήσουμε και να το αποδεχθούμε. Αν ο σκοπός του Χριστιανισμού ήταν να βγάλει από τον άνθρωπο το φόβο του θανάτου, δε θα χρειαζόμασταν το Χριστιανισμό, αφού κάθε θρησκεία, μπορεί να πει κανείς πως το έκανε καλύτερα απ' το Χριστιανισμό.

Η θρησκεία και η κάθε λογής φιλοσοφία δίνουν στο θάνατο μία «τοποθέτηση», προσπαθώντας να τον εντάξουν μέσα στον κύκλο της ζωής, μια βάση λογική για να τον κάνουν «φυσικό». Μονάχα ο Χριστιανισμός διακηρύττει πως ο θάνατος είναι αφύσικος, είναι ένα σύμβαμα. Ότι δεν έχει δική του αυτόνομη οντότητα, είναι σύμπτωμα της απουσίας της ζωής. Ο Θεός δεν έπλασε το θάνατο, έπλασε μόνο τη ζωή. Έπλασε τον άνθρωπο για να ζει αιώνια, όπως αιώνια ζει και ο Ίδιος. Ο άνθρωπος δεν θα πέθαινε, αν ζούσε τη φυσική του συνέπεια, στο μέτρο της εμπιστοσύνης και υπακοής στο θέλημα του Θεού, πού ήταν ο λόγος της υπάρξεώς του. Όμως, παρέβη τις εντολές του Θεού, κυριεύτηκε από την αμαρτία κι έχασε τη δυνητική αθανασία. Έκτοτε όλοι οι άνθρωποι πεθαίνουν, «ώσπερ δι' ενός ανθρώπου η αμαρτία εις τον κόσμον εισηλθεν και δια της αμαρτίας ο θάνατος, και ούτως εις πάντας ανθρώπους ο θάνατος διήλθεν, εφ' ω πάντες ήμαρτον», σημειώνει ο απόστολος Παύλος (Ρωμ. ε' 12). Ο θάνατος μπόλιασε την ανθρώπινη φύση και την κατέστησε θνητή. Η αλόγιστη συμπεριφορά του πρώτου ανθρώπου επέφερε την αμαρτία, και η αμαρτία το θάνατο («τα γάρ όψώνια της αμαρτίας θάνατος», Ρωμ. στ' 23).

Ο θάνατος, ως καρπός της αμαρτίας και της παρακοής του ανθρώπου, ήταν μια δίκαιη τιμωρία και παιδαγωγία, γιατί στη μνήμη του ο άνθρωπος συντρίβεται, παιδαγωγείται και οδηγείται σε μετάνοια. Απ' την άλλη, ως κατάλυση της ζωής, είναι πραγματική ευεργεσία για τον άνθρωπο. Η πρόταση αυτή μπορεί να φαίνεται παράδοξη, είναι όμως αληθινή. Με το θάνατο σβήνει η εξουσία της αμαρτίας. Σε μια παράδοξη σχέση αμοιβαιότητας, η αμαρτία δημιουργεί το θάνατο και ο θάνατος σβήνει την αμαρτία. Ο θάνατος γίνεται «κακίας καθάρσιον» (Γρηγόριος Νύσσης). Έτσι το κακό δεν παραμένει αθάνατο, δε διαιωνίζεται, λαμβάνει τέλος. Μέσα στον τάφο ο νεκρός δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να αμαρτάνει.

Κατά τη χριστιανική πίστη ο θάνατος δεν είναι ένα απλό βιολογικό γεγονός πού συνιστά τον χωρισμό της ψυχής από το σώμα. Ως θάνατο εννοεί κυρίως τον χωρισμό της ανθρώπινης ψυχής από το Θεό. Αυτός ο θάνατος ονομάζεται στην ορθόδοξη δογματική πνευματικός θάνατος, σε αντιδιαστολή προς τον σωματικό, γιατί ο άνθρωπος αποκόπτεται από την πηγή του. Παύει πια να τροφοδοτείται από τη ζωή της Χάριτος του Θεού, ατροφεί, μαραζώνει, νεκρώνεται. Και νεκρώνεται, πεθαίνει πνευματικά ο άνθρωπος διαπράττοντας την αμαρτία. Η πρώτη δηλαδή αίτια, όχι μόνο του σωματικού, αλλά και του πνευματικού θανάτου είναι η αμαρτία, «το κέντρον του θανάτου η αμαρτία» (Α΄ Κορ. ιε΄ 56).

Αύτη τη διάσταση του πνευματικού θανάτου, πού είναι ο χωρισμός της ψυχής από τον Θεό, τονίζουν ιδιαίτερα οι Πατέρες της Εκκλησίας. Ο σωματικός θάνατος έρχεται ως ακολουθία του πνευματικού θανάτου. «Εις θάνατος η αμαρτία. Ψυχής γάρ όλεθρος», λέγει ο Γρηγόριος ο Θεολόγος (ΒΕΠΕΣ, τομ. 59, Λόγος ΙΗ΄ ΜΒ΄ 21). Και ο Μ. Βασίλειος διακηρύττει: «Υπέρ αμαρτίας κλαίει. Αύτη αρρώστια ψυχης. Αύτη θάνατος έστι της αθανάτου (της ψυχής). Αύτη πένθους άξια και οδυρμών άσιγήτων» («Ομιλία εις την μάρτυρα Ίουλίτταν» 9, ΡG 31, 260Α).

«Εις θάνατος, λοιπόν, η αμαρτία». Αυτός είναι ο αληθινός θάνατος. Νεκροί δεν είναι εκείνοι, πού θάφτηκαν μέσα στη γη. Είναι εκείνοι πού έθαψαν την ψυχή τους μέσα στα πάθη και την αμαρτία τους (Ματθ. η΄ 22). Ενώ όσοι έζησαν με αρετή και έλαμψαν με τα έργα της δικαιοσύνης, έστω κι αν πέθαναν βιολογικά, εξακολουθούν να ζουν κοντά στο Θεό. Ο θάνατος, ο πιο τρομερός, ο αληθινός θάνατος, είναι εκείνος πού προέρχεται από την αμαρτία και μάς αποκόπτει από την πηγή της ζωής, το Θεό.

Ο Ιερός Χρυσόστομος τονίζει πως «υπάρχει νέκρωση σωματική, υπάρχει και ψυχική. Η πρώτη δεν είναι έγκλημα ούτε κίνδυνος, διότι δεν είναι της θελήσεώς μας, άλλωστε ο βιολογικός – σωματικός θάνατος σύντομα θα καταργηθεί. Η ψυχική όμως νέκρωση, επειδή είναι αποτέλεσμα της προαιρέσεως μας, είναι έγκλημα και δεν έχει τέλος. Γι' αυτό και ο απόστολος Παύλος θεωρεί πολύ πιο μεγάλο το να αναστήσεις μια νεκρωμένη ψυχή απ' το να αναστήσεις ένα νεκρωμένο σώμα».

Μια τέτοια θεώρηση τού θανάτου εκ μέρους τού Χριστιανισμού δίνει πια άλλες διαστάσεις και στο βιολογικό φαινόμενο της ζωής και τού θανάτου. Η ουσιαστική διαφορά δεν είναι πια ανάμεσα στην παρούσα ζωή και στη μέλλουσα, αλλά στο πως ζει κανείς αύτη τη ζωή σαν μια προετοιμασία της άλλης.

Ο άνθρωπος ζει τη ζωή ή το θάνατο από την παρούσα ζωή. Όταν ζει χωρισμένος από το Θεό, τότε η παρούσα ζωή δεν είναι γι' αυτόν παρά μια νεκρή ζωή. Ο φυσικός θάνατος έρχεται απλώς για να οριστικοποιήσει τον προϋπάρχοντα πνευματικό θάνατο.

Αντίθετα, εκείνος, πού ζει ενωμένος με το Χριστό δε γνωρίζει πραγματικό θάνατο. Ο φυσικός (σωματικός) θάνατος δεν είναι γι' αυτόν παρά ένα απλό επεισόδιο. Ισχύουν για τον πιστό τα λόγια τού Κυρίου: «ο πιστεύων εις έμε κán αποθάνη ζήσεται» (Ιωάν. ια΄ 26).

Εκείνο λοιπόν πού πρέπει να μας απασχολεί σκεπτόμενοι το γεγονός του θανάτου, δεν είναι ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα, αλλά ο χωρισμός της ψυχής από το Θεό. Τα σύνορα της ζωής και τού θανάτου δεν οριοθετούνται ανάμεσα στην παρούσα και στη μέλλουσα ζωή, αλλά ανάμεσα στην εν Χριστώ ζωή και την πνευματική αποστασία, την ηθική και πνευματική νέκρωση πού συνιστά η αμαρτία.

Από αυτό γίνεται φανερό πόση άξια δίνει ο Χριστιανισμός και στην παρούσα ζωή. Η κάθε στιγμή αποκτά ιδιαίτερη σημασία και βαρύτητα, αφού από αύτη θα εξαρτηθεί το αιώνιο μέλλον μας. Έτσι η ζωή μας παίρνει ένα νόημα ιδιαίτερα σημαντικό και καθοριστικό.

Η Εκκλησίας μας, η Ορθόδοξη Εκκλησία, ως βίωμα και τρόπος ζωής είναι η είσοδος στην αναστημένη ζωή τού Χριστού, είναι η κοινωνία της αιώνιας ζωής πού μας προσφέρεται δια της Μεταλήψεως τού Αχράντου Σώματος και τού Τιμίου Αίματος Του. Είναι ακόμη η απαντοχή της «ανέσπερης ημέρας» της Βασιλείας Του. Κι αν αύτη την αναστημένη ζωή του Χριστού πού μας προσφέρεται μες στην Εκκλησία την κάνουμε δική μας, αν αύτη η απαντοχή τού Χριστού γίνει δική μας με τη βεβαιότητα πως ο Χριστός είναι η Ζωή όλου του κόσμου, τότε ο ίδιος ο θάνατος μας θα

γίνει μια πράξη κοινωνίας με τη Ζωή. Γιατί τότε μήτε ζωή, μήτε θάνατος, μήτε κάτι άλλο απ' αυτόν τον κόσμο θα μπορέσουν να μας χωρίσουν από την αγάπη του Χριστού (πρβλ. Ρωμ. η' 39).

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΘΕΟΣΟΦΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ»

ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Η Θεοσοφία ως γενική έννοια σημαίνει το σύνολο των θρησκευτικών «αληθειών» και γεγονότων που αφορούν το Θεό, τον άνθρωπο και το σύμπαν. Ως κίνηση προσπαθεί να συμβιβάσει τη θρησκεία και τη φιλοσοφία. Δεχόμενη όλες τις θρησκείες επιδιώκει να χαράξει κοινούς θρησκευτικούς δρόμους ώστε να συμβιβάζονται μεταξύ τους και να ικανοποιούνται οι οπαδοί τους. Ενώ όμως υποστηρίζει πως δεν ανταγωνίζεται καμία θρησκεία, εντούτοις αποσκοπεί να ξεκαθαρίσει τις μεγάλες θρησκείες από τις παραδόσεις τους και να δημιουργήσει ένα κοινό πιστεύω, μία παγκόσμια θρησκεία. Έτσι η Θεοσοφία φέρει ένα χαρακτήρα συγκρητισμού, δεχόμενη κυρίως στοιχεία από τις ανατολικές θρησκείες (Ινδουισμό, Βουδισμό), στοιχεία φιλοσοφίας, αλλά και χριστιανικά δόγματα, τα όποια και προσπαθεί να εναρμονίσει. Δίκαια λοιπόν, η Θεοσοφία χαρακτηρίστηκε ως ο πρόδρομος τού πανθρησκειακού κινήματος της «Νέας Εποχής», στο οποίο και έχει ενταχθεί τα τελευταία χρόνια.

Κατά τη διδασκαλία της Θεοσοφίας, προσωπικός Θεός δεν υπάρχει. Κατά την Άνα Μπεςάντ, ιδρυτικό μέλος της Παγκόσμιας Θεοσοφικής Εταιρείας, «ο Θεός είναι το πάν, και το πάν ο Θεός». Ο Χριστός δεν είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας. Η Μπεςάντ πρόβαλε ως μεσσία και διδάσκαλο της ανθρωπότητας τον Ινδό Κρισναμούρτι.

Υποστηρικτής της δοξασίας της μετενσάρκωσης η Θεοσοφία, διδάσκει ότι η μακαρίτης και η «ύπαρξη» τού ανθρώπου θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στο Νιρβανικό πεδίο. Η Νιρβάνα είναι και για τούς θεοσοφιστές ο υψηλότερος σκοπός, τον όποιο ο άνθρωπος πρέπει να επιδιώκει. Η δε «ηθική» της Θεοσοφίας είναι σχεδόν αντιγραφή της βουδιστικής ηθικής.

Κατά τη Θεοσοφία, ο Χριστιανισμός αποτελεί νεώτερη αποκάλυψη, που όμως διαστρεβλώθηκε στη συνέχεια. Ως γνήσιους εκπρόσωπους τού Χριστιανισμού θεωρεί αυτούς που αποκηρύχθηκαν ως αιρετικοί από τη χριστιανική Εκκλησία των πρώτων αιώνων.

Ο Χριστός για τούς θεοσοφιστές είναι ένας «Μεγάλος Μύστης», ο όποιος ανεγράφη μυστικά στο κοινόβιο των Εσσαίων. Αργότερα πήγε στην Αίγυπτο, όπου μνήθηκε στη μεγάλη εσωτερική στοά και κατόπιν στην Ινδία, όπου μνήθηκε στον Αποκρυφισμό. Μετά το θάνατό του επικοινωνεί με τούς θεοσοφιστές οπαδούς του έχοντας αστρικό σώμα.

Οι ισχυρισμοί αυτοί της Θεοσοφίας για το πρόσωπο τού Χριστού είναι εντελώς ασύστατοι και ασυμβίβαστοι προς τις μαρτυρίες που μάς παρέχει η Αγία Γραφή και κυρίως τα Ευαγγέλια. Η δε «Θεοσοφική Εταιρεία» θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν μια προπαγανδιστική οργάνωση η όποια αποσκοπεί να υποκαταστήσει τις αγνές, άπλές και σωτηριώδεις διδαχές τού Χριστιανισμού με τις μυστικιστικές «αποκαλύψεις» των ανατολικών θρησκειών.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ο Πνευματισμός είναι ένα παραθρησκευτικό φαινόμενο και φιλοσοφικό σύστημα, πού υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι μπορούν, με μεσολάβηση ειδικών προσώπων (μέντιουμ), να επικοινωνούν με τα πνεύματα των νεκρών και να λύνουν τις διάφορες απορίες ή προβλήματα τους. Έτσι στην πρακτική του μορφή οργανώνει πνευματιστικές συγκεντρώσεις ή ασκεί την τέχνη της μαντείας, και στη θεωρητική του μορφή προσπαθεί να εξηγήσει τα διάφορα μεταψυχικά ή παραψυχολογικά φαινόμενα.

Η ιστορία του Πνευματισμού είναι πολύ παλιά, γιατί οι ρίζες του βρίσκονται σ' όλες σχεδόν τις ανατολικές και μεσογειακές θρησκείες. Οι Ινδοί φακίρηδες, οι θιβητιανοί λάμα, οι Πυθίες των Δελφών κ.ά., δεν ήταν παρά τα μέντιουμ της εποχής τους. Μεγάλη εξάπλωση, όποτε έλαβε και τη τελευταία του μορφή, γνώρισε ο Πνευματισμός μετά το 1847.

Και σήμερα όμως εξακολουθεί να επηρεάζει αρκετούς ανθρώπους. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες ο Πνευματισμός εντάχθηκε στο κίνημα της «Νέας Εποχής». Στην Ελλάδα οι πνευματιστές ίδρυσαν το 1923 την «Εταιρεία Ψυχικών Ερευνών» πού ασχολείται με μεταψυχικά προβλήματα.

Ο Πνευματισμός δημιούργησε σταδιακά μια δική του κοσμοθεωρία και βιοθεωρία, και έγινε έτσι ένα είδος παραθρησκείας, με ειδικούς λειτουργούς (τα μέντιουμ), με ευχολογία, για τις γαμήλιες τελετές, την κηδεία κ.ά. Βέβαια παραδέχεται ορισμένες χριστιανικές αλήθειες, αλλά υποστηρίζει και πάρα πολλές πλάνες. Έτσι, ενώ δέχεται την ύπαρξη και αθανασία της ψυχής, την ύπαρξη Θεού, πνευμάτων κ.ά. αρνείται τη θεότητα του Χριστού, τον όποιο θεωρεί απλώς ως ένα ισχυρό μέντιουμ, ως το μεγαλύτερο «πνεύμα», πού μπορεί να μεσολαβεί στο Θεό υπέρ των ανθρώπων. Δε δέχεται επίσης, πολλά βασικά δόγματα της χριστιανικής πίστης, όπως την Ανάσταση του Χριστού, τη θεοπνευστία της Αγίας Γραφής κ.ά. Διδάσκει την αντιχριστιανική θεωρία της μετενσάρκωσης, στον κύκλο της οποίας εντάσσει και τον Χριστό. «Ο Ιησούς είχε αναρίθμητες μετενσαρκώσεις πριν αναλάβει την αποστολή του. Η πνευματική του εξέλιξη είναι αποτέλεσμα προσπαθειών εκατοντάδων μετενσαρκώσεων πού υπέστη», υποστηρίζουν οι πνευματιστές (Π. Τρεμπέλα, Ο Πνευματισμός σελ. 207).

Για τον Χριστιανισμό, τα πνεύματα πού επικαλούνται οι πνευματιστές δεν είναι ψυχές ή πνεύματα νεκρών ανθρώπων, αλλά πονηρά πνεύματα, πού εξαπατούν τούς πνευματιστές και τούς οπαδούς τους. Τα διάφορα πνευματικά προβλήματα των ανθρώπων (τύψεις συνειδήσεως, ανησυχία για το μέλλον, αγωνία για τη σωτηρία μας, φόβος μπροστά στο θάνατο, πόνος για το θάνατο αγαπημένων προσώπων κ.ά.) δε λύνονται μέσα από την επικοινωνία με τα πονηρά πνεύματα πού θέλουν να εμπαΐζουν και να ταλαιπωρήσουν τον άνθρωπο, την εικόνα του Θεού. Λύνονται και θεραπεύονται μέσα από την επικοινωνία με τον αληθινό Τριαδικό Θεό. Και η επικοινωνία αυτή επιτυγχάνεται με την προσευχή, τα εξαγνιστικά και θεραπευτικά μυστήρια της εκκλησίας μας (Θ. Μετάληψη, Ευχέλαιο, Εξομολόγηση) και γενικά με τη συμμετοχή και τη βίωση του χριστιανικού (ορθοδόξου) τρόπου ζωής.

ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ

Αποκρυφισμός σημαίνει κάθε κίνηση πού ασχολείται με τις «απόκρυφες» δυνάμεις. Παραδέχεται δηλαδή πως υπάρχουν στον κόσμο υπερφυσικές, απρόσιτες (απόκρυφες) στην επιστημονική έρευνα δυνάμεις και φαινόμενα, και επεξεργάζεται πρακτικούς τρόπους για να μπορούν να επικοινωνούν οι άνθρωποι με τις δυνάμεις αυτές και να τις χρησιμοποιούν για οποιουδήποτε σκοπούς. Στον Αποκρυφισμό εντάσσονται ως προς την πρακτική τους πλευρά η Θεοσοφία, ο Πνευματισμός, η Μαγεία(λευκή και μαύρη), η Σατανολατρεία και η Αστρολογία.

«Στο πλαίσια της Θεοσοφίας, τις αποκρυφιστικές ιδέες τις προπαγάνδισε με ιδιαίτερη δραστηριότητα ο Ρ. Σταϊνερ πού ισχυριζόταν πως ο Αποκρυφισμός είναι θετική πειραματική επιστήμη. Στην πραγματικότητα ο Αποκρυφισμός παρόλο πού διατυπώνει μερικές θέσεις του στη γλώσσα της φυσικής, δεν περιέχει ούτε ίχνος επιστημονικότητας» (Ρόζενταλ, Φιλοσοφικό Λεξικό, σελ. 95).

Οι Αποκρυφιστές χρησιμοποιούν συνήθως τις σατανικές πρακτικές και τις παγανιστικές λατρείες και δηλώνουν αντίθετοι και εχθρικοί προς την Εκκλησία του Χριστού.

Ο Αποκρυφισμός δέχεται πως όλες οι θρησκείες αποτελούν δρόμους πού οδηγούν στον ίδιο σκοπό. «Τώρα στην 'Νέα Εποχή' του Υδροχόου ο Αποκρυφισμός αποφάσισε την ένωση όλων των θρησκειών κάτω από τον 'Υδροχοϊκό Χριστό', τον αβατάρ της Νέας Εποχής (Αβατάρ στην ινδική μυθολογία λέγεται η μετενσάρκωση κάποιου θεού πού προσλαμβάνει υλική μορφή για τη σωτηρία της ανθρωπότητας») (Εφημ. «Μεσημβρινή», φ. 6.2.1990, σ. 19).

Ανησυχητικό είναι το γεγονός, ότι ο Αποκρυφισμός στις ποικίλες του μορφές προβάλλεται ακόμη και από τα επίσημα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης και απειλεί το φρόνημα και ολόκληρο τον πολιτισμό μας. Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει γίνει χώρος ανάπτυξης του Αποκρυφισμού. «Η χώρα μας εξελίσσεται, δυστυχώς σε μια τεράστια αποκρυφιστική αγορά, γι' αυτό και τα προϊόντα του αποκρυφισμού (των διαφόρων σκοτεινών τελετών της) διατίθενται σήμερα όχι μόνο σε ειδικά μαγαζιά, αλλά ακόμη και στα σούπερ - μάρκετ. Μάλιστα τελευταία οργανώνονται στη χώρα μας ειδικές εταιρείες για τη συστηματική κάλυψη της αποκρυφιστικής αγοράς» (Περ. «Παρεμβολή», τ. 10/1991).

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ»

Η «Νέα Εποχή» είναι ένα θρησκευτικό κίνημα με συγκρητιστικό χαρακτήρα. Αποτελεί άθροισμα θρησκειών και προβάλλεται ως μία «πανθρησκεία». Λέγοντας άθροισμα θρησκειών δεν σημαίνει ότι περιλαμβάνει τις ίδιες τις θρησκείες, αλλά άθροισμα ή συλλογή ορισμένων στοιχείων τους. Π.χ. από το Χριστιανισμό παίρνει μερικά στοιχεία της μυστικής παράδοσης, αλλά όχι το Σταυρό του Χριστού και την Ανάστασή Του. Μέσα στο κίνημα της Νέας Εποχής μπορεί κανείς να βρει θεωρίες πού αφορούν τη γιόγκα το βελονισμό, το σουφισμό (Ισλάμ), την αρχαία ελληνική μυθολογία, μαγεία, Θεοσοφία, Πνευματισμό, Αποκρυφισμό, τη λατρεία διαφόρων ινδουιστικών θεοτήτων, τη διδασκαλία του Βούδα, την δοξασία της μετενσάρκωσης, την αστρολογία, κλπ.

Η Νέα Εποχή αποσκοπεί στην «ολοποίηση» και «ολοκλήρωση» του ανθρώπου. Επειδή όμως το όλο ταυτίζεται με το απόλυτο, επιδιώκει τη «θεοποίηση» του ανθρώπου μέσα από τη «γνώση» πού προσφέρεται απ' όλες τις θρησκείες και τις πρακτικές ζωής πού αναφέραμε προηγουμένως. Στη διδασκαλία της υπάρχει η αυτολατρεία και ο εωσφορικός εγωισμός. Η προτροπή πού δίνεται στους οπαδούς της είναι η ακόλουθη: «Γονατίσατε μπροστά στον εαυτό σας, τιμήσατε και προσκυνήσατε το είναι σας. Ο 'θεός' κατοικεί μέσα σας και (ο θεός) είστε εσείς!».

Το κίνημα της Νέας Εποχής έγινε παγκόσμια γνωστό το 1975. Η ραγδαία ανάπτυξη του, πού ξεκίνησε από τις Η.Π.Α, έχει αποκτήσει 500.000.000 μέλη σ' όλο τον κόσμο, διαφόρων ηλικιών, επαγγελματικών τάξεων, όπως πολιτικούς, επιστήμονες, ανθρώπους της τέχνης, αρχηγούς και μέλη διαφόρων θρησκειών. Σύμβολά της είναι το ουράνιο τόξο, η σβάστικα, ο αριθμός 666, η πυραμίδα, ο πυρσός και τόσα άλλα.

Οι άνθρωποι της Νέας Εποχής επιδιώκουν να οικοδομήσουν μια παγκόσμια θρησκεία. Στην επιδίωξη τους αυτή αμείλικτη είναι η πολεμική τους εναντίον του μονοθεϊσμού και προπάντων εναντίον της Εκκλησίας του Χριστού. Διδάσκουν πως η εποχή του αστερισμού των Ιχθύων, που συμβολίζει το Χριστό και την Εκκλησία Του, πέρασε και η ανθρωπότητα έχει μπει σε μία «Νέα Εποχή», στον αστερισμό του Υδροχόου, που συμβολίζει τη χρονική περίοδο της επικράτησης του εωσφόρου και του αντίχριστου (υδροχοϊστές). Τις αντιλήψεις της κίνησης αυτής προσπαθούν οι οπαδοί της να τις περάσουν στον πολύ κόσμο με διάφορα μέσα. Υπάρχουν, λόγω χάρη, πολλά νέα τραγούδια που προπαγανδίζουν την κίνηση αυτή και προτρέπουν τους ανθρώπους να υποδεχθούν μια τέτοια κατάσταση. Ακόμη και στον πολιτικό τομέα επιδιώκεται μία «νέα τάξη πραγμάτων» εμπνευσμένη και κατευθυνόμενη από το πνεύμα της Νέας Εποχής. Οι «νεοποχίτες» οραματίζονται μια «παγκόσμια κυβέρνηση» και μια παγκόσμια αναμόρφωση των πολιτικών πραγμάτων και συστημάτων. Ο έλεγχος της οικονομίας, ένα διεθνές νόμισμα, η αποδυνάμωση των κατά τόπους κυβερνήσεων, είναι μέσα στα σχέδιά τους.

Όλες αυτές οι μυστικές επιδιώξεις καθιστούν το πανθησκευιακό κίνημα της Νέας Εποχής επικίνδυνο, αντίθετο προς το σκοπό της σωτηρίας του ανθρώπου και γι' αυτό αντίθετο στη μία, αγία, καθολική και αποστολική Εκκλησία του Χριστού.